

Zavod za gozdove
Slovenije

Območna enota Tolmin

Tumov drevored 17
5220 Tolmin
Telefon 05 3801 240
oetolmin@zgs.si

DVOLETNI NAČRT
XI. TRIGLAVSKEGA LOVSKE UPRAVLJAVSKEGA
OBMOČJA
za leti
2025 in 2026

(OSNUTEK)

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	OPIS LUO	2
	2.1 Lovišča.....	2
	2.2 Območja z omejitvami in prepovedmi lova.....	3
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI	5
	3.1 Spremembe v življenjskem okolju divjadi	5
	3.2 Ukrepi v življenjskem okolju divjadi	6
	3.3 Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje.....	15
	3.4 Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme	17
4	ŽIVALSKES VRSTE - DIVJAD	24
	4.1 Evropska srna	24
	4.2 Navadni jelen	28
	4.3 Damjak.....	32
	4.4 Gams	34
	4.5 Kozorog.....	38
	4.6 Muflon	42
	4.7 Divji prašič.....	45
	4.8 Evrazijski šakal	49
	4.9 Lisica.....	51
	4.10 Rakunasti pes	52
	4.11 Jazbec.....	53
	4.12 Kuna zlatica	54
	4.13 Kuna belica	55
	4.14 Alpski svizec	56
	4.15 Poljski zajec	57
	4.16 Pižmovka	58
	4.17 Nutrija.....	59
	4.18 Navadni polh	60
	4.19 Fazan.....	61
	4.20 Poljska jerebica (gojena).....	62
	4.21 Raca mlakarica	63
	4.22 Sraka.....	65
	4.23 Šoja.....	66
	4.24 Siva vrana	67

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka dvoletnega načrta XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja za leti 2025 in 2026	1
Preglednica 2.1.1: Seznam lovišč	2
Preglednica 3.2.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2019–2024.....	6
Preglednica 3.2.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2025 in 2026	7
Preglednica 3.3.1: Škoda, ki jo je povzročila divjad v preteklem obdobju	15
Preglednica 3.3.2: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2019–2024	16
Preglednica 3.4.1: Pregled popisnih enot in popisanih ploskev (podatki za območje OE Tolmin)	17
Preglednica 3.4.2 : Popisne enote v Triglavskem LUO.....	18
Preglednica 3.4.3: Število popisnih ploskev na OE Tolmin	19
Preglednica 4.1.1: Načrtovan odvzem srnjadi	26
Preglednica 4.1.2: Dopustna odstopanja (%) od načrtovanega števila v posameznem razredu in skupno ...	26
Preglednica 4.2.1: Načrtovan odvzem jelenjadi v LD in LPN Prodi	30
Preglednica 4.2.2: Načrtovan odvzem jelenjadi v LPN Triglav.....	31
Preglednica 4.2.3: Dopustna odstopanja (%) od načrtovanega odvzema jelenjadi	31
Preglednica 4.4.1: Načrtovan odvzem gamsa.....	36
Preglednica 4.5.1: Načrtovan odvzem kozoroga.....	40
Preglednica 4.6.1: Načrtovan odvzem muflona.....	44
Preglednica 4.6.1: Načrtovan odvzem divjega prašiča	48

KAZALO SLIK

Slika 2.1.1: Položaj LUO v Sloveniji in lovišča v LUO	2
Slika 2.2.1: Območja omejitev in prepovedi lova	3
Slika 3.3.1: Dinamika vrednosti škode od divjadi v LUO v obdobju 2019–2024	16
Slika 3.4.1: Prikaz popisnih enot za ugotavljanje objedenosti gozdnega mladja v LUO	18
Slika 3.3.3: Skupna objedenost mladja v letu 2024 po popisnih enotah	20
Slika 3.3.4: Primerjava stopnje objedenosti (skupin) drevesnih vrst med zaporednimi popisi v popisni enoti Zgornja Soča	21
Slika 4.1.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema srnjadi v obdobju 2019–2024	24
Slika 4.1.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub srnjadi v obdobju 2019–2024	25
Slika 4.2.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema jelenjadi v obdobju 2019–2024	28
Slika 4.2.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub jelenjadi v obdobju 2019–2024	29
Slika 4.2.3: Prostorska razporeditev odvzema jelenjadi v LUO v obdobju 2019–2024	29
Slika 4.3.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema damjaka v obdobju 2019–2024	32
Slika 4.3.3: Prostorska razporeditev odvzema damjaka v LUO v obdobju 2019–2024	33
Slika 4.4.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema gamsa v obdobju 2019–2024	34
Slika 4.4.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub gamsa v obdobju 2019–2024	34
Slika 4.4.3: Pojavljanje gamskih garij (odstrel in izgube) v obdobju 1995–2023	35
Slika 4.5.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema kozoroga v obdobju 2019–2024	38
Slika 4.5.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub kozoroga v obdobju 2019–2024	39
Slika 4.5.3: Prostorska razporeditev odvzema kozoroga v LUO v obdobju 2019–2024	39
Slika 4.6.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema muflona v obdobju 2019–2024	42
Slika 4.6.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub muflona v obdobju 2019–2024	42
Slika 4.6.3: Prostorska razporeditev odvzema kozoroga v LUO v obdobju 2019–2024	43
Slika 4.7.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema divjega prašiča v obdobju 2019–2024	45
Slika 4.7.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub divjega prašiča v obdobju 2019–2024	46
Slika 4.7.3: Gibanje povprečnih telesnih mas ozimcev v obdobju 2019–2024	46
Slika 4.7.4: Prostorska razporeditev odvzema d. prašiča v LUO v obdobju 2019–2024	47
Slika 4.8.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema šakala v obdobju 2019–2024	49
Slika 4.9.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema lisice v obdobju 2019–2024	51
Slika 4.11.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema jazbeca v obdobju 2019–2024	53
Slika 4.13.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema kune belice v obdobju 2019–2024	55
Slika 4.14.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema alpskega svizca v obdobju 2019–2024	56
Slika 4.15.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema poljskega zajca v obdobju 2019–2024	57
Slika 4.21.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema rase mlakarice v obdobju 2019–2024	63
Slika 4.22.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema srake v obdobju 2019–2024	65
Slika 4.23.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema šoje v obdobju 2019–2024	66
Slika 4.24.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema sive vrane v obdobju 2019–2024	67

1 UVOD

Dvoletni načrt XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja za leti 2025 in 2026 je pripravljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22) in Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/10 in 200/20).

Ob zgoraj navedenih pravnih aktih je pričujoči načrt pripravljen tudi v skladu z:

1. Zakonom o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93 in spremembe),
2. Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 101/04, št. 81/14),
3. Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 110/04, 197/20, 58/22 in 137/22),
4. Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur. l. RS, št. 117/04, 38/14, 58/22, 137/22 in 162/22),
5. Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 128/04, 38/14, 197/20, 58/22, 137/22 in 162/22),
6. Predpisi o zavarovanih območjih: 7. in 8. člena Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), ki v gozdnih rezervatih prepoveduje vsako izvajanje lovske dejavnosti – vsako izdelovanje in nameščanje lovsko-tehniških objektov in naprav ter fizično izvajanje lova (individualnega, skupinskega); LUN za XI. Triglavsko LUO 2021 – 2030; Zakon o Triglavskem narodnem parku Ur. l. RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20).

Dvoletni načrt XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja za leti 2025 in 2026 temelji na ciljih in usmeritvah dolgoročnega lovsko upravljavskega načrta XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja (2021–2030) in je skladen s Smernicami za upravljanje divjadi v Sloveniji v obdobju 2021–2030 ter Gozdnogospodarskim načrtom gozdnogospodarskega območja Tolmin (2021–2030).

Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta, so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka dvoletnega načrta XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja za leti 2025 in 2026

Datum	Kraj	Organ(i)	Vsebina
11. 1. 2025 – 23. 1. 2025	Območje LUO	Komisija	Pregled odstrela in izgub divjadi
20. 2. 2025	Tolmin	OZUL, KGZS, ZGS	Usklajevanje z OZUL in ostalimi deležniki
14. 3. 2025	Tolmin	Strok. Svet OE ZGS	Določitev osnutka načrta
8. 4. 2025	Tolmin	ZGS	Javna predstavitev načrta
14. 4. 2025	Tolmin	Svet OE ZGS	Določitev predloga načrta
25. 4. 2025	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

Za pogosteje uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- LUO – XI. Triglavsko lovsko upravljavsko območje,
- DN – dvoletni načrt LUO,
- LD – lovska družina,
- LPN – lovišče s posebnim namenom,
- NNE – nižja načrtovalska enota,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- OZUL – območno združenje upravljavcev lovišč,
- IRSKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

2 OPIS LUO

2.1 Lovišča

Zaporedna številka LUO je XI. meji na II. Gorenjsko LUO na severnem in vzhodnem delu in XII. Zahodno visoko kraško LUO na južnem delu. Na zahodu Triglavsko LUO omejuje državna meja z Republiko Italijo. Triglavsko LUO je sestavljeno iz 14 lovišč, ki so v upravljanju lovskih družin in dveh lovišč s posebnim namenom (LPN). LUO predstavlja zaokroženo območje populacij in skupin gamsa, jelenjadi ter muflona. Lovišča spadajo v tri upravne enote, prikazuje jih preglednica 2.1.1. Površine lovišč so povzete iz katastra lovišč, skladno s Pravilnikom o vsebini in načinom vodenja katastra LUO, lovišč in lovišč s posebnim namenom (Ur.l. RS št. 8 z dne 28. 1. 2005). Nove šifre in imena lovišč so povzete iz Odloka o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 128 z dne 30. 11. 2004).

Preglednica 2.1.1: Seznam lovišč

Nekdanja šifra lovišča	Sedanja šifra lovišča	Ime lovišča	Upravna enota	Površina (ha)		
				Skupna	Lovna	Nelovna
363	1103	Bovec	Tolmin	11.616	11.465	151
360	1105	Čezsoča	Tolmin	3.607	3.581	26
362	1106	Drežnica	Tolmin	4.312	4.271	41
357	1107	Kobarid	Tolmin	11.798	11.572	226
355	1112	Ljubinj	Tolmin	5.183	5.068	115
361	1102	Log pod Mangartom	Tolmin	5.270	5.209	61
74	1115	Otavnik	Idrija	3.283	3.202	81
364	1114	Planota	Tolmin	4.799	4.644	155
359	1113	Podbrdo	Tolmin	8.230	8.105	125
72	1116	Porezen	Idrija	7.362	7.085	277
368	1111	LPN Prodi - Razor	Tolmin	2.537	2.531	6
366	1108	Smast	Tolmin	2.509	2.462	47
358	1104	Soča	Tolmin	4.487	3.838	649
356	1109	Tolmin	Tolmin	5.202	5.060	142
275	1101	LPN Triglav	Radovljica	57.406	26.064	31.342
354	1110	Volče	Tolmin	3.860	3.744	116
skupaj				141.461	108.345	33.116

Slika 2.1.1: Položaj LUO v Sloveniji in lovišča v LUO

2.2 Območja z omejitvami in prepovedmi lova

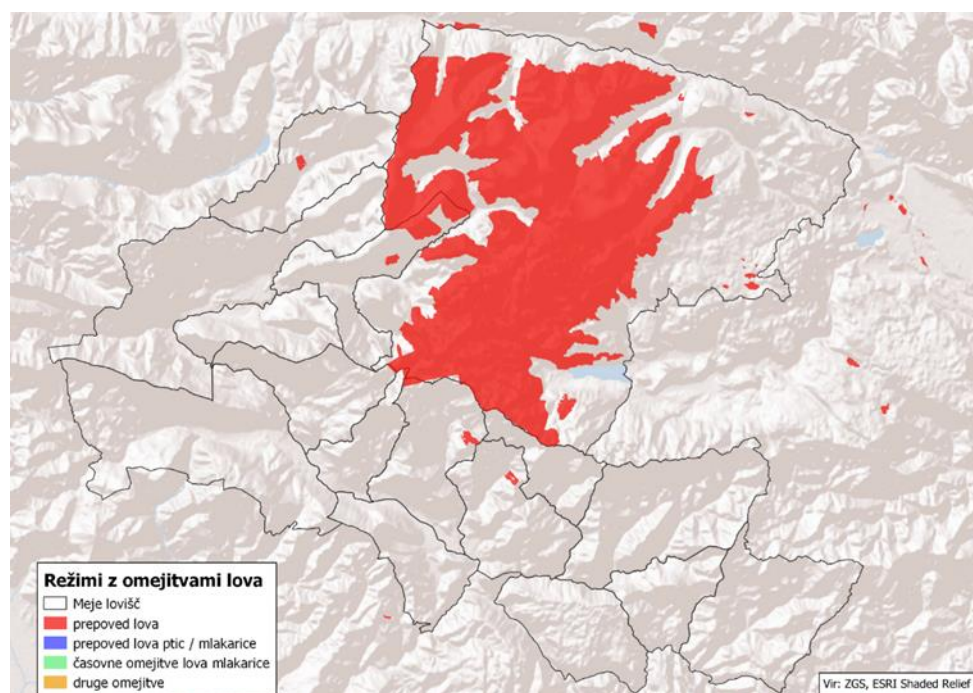
Skladno z lovsko upravljavskim načrtom XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja (2021–2030) veljajo v LUO naslednje omejitve in prepovedi lova.

Območja, kjer velja popolna prepoved lova:

- Naravne vrednote: Vršič, Na skalah, Lemovje, Grušnica, Pod sopotom, Savica – Ukanc, Mrzle konte – gozdni rezervati, Lopata, Lemovje, Apica, Zapoden, Visoki Zjabc, Mojstrana – izviri na Kredi, Goreljek, Šijec, Veliko Blejsko barje, Malo Blejsko barje, Mrzli studenec, Ribšica – povirno močvirje.
- Narodni park: Na celotnem območju Triglavskega narodnega parka je prepovedan loviti divjad s pogonom.
- Lov na divjad je prepovedan v 1. varstvenem območju. Varstveni režimi za ožja varstvena območja so navedeni v 17. členu ZTNP-1.

Zaradi preprečitve vpliva lova na habitate gozdnih kur, planinskega orla, beloglavega jastreba in sršenarja se:

- v habitatih gozdnih kur ne izvaja brakad in pogonov ali uporablja goničev in brakov za pregon divjadi od 1. 3. do 30. 6.,
- na območju ožjih rastišč (mirne cone) ne izvaja lova divjadi,
- v okolici (300 m) gnezda velike uharice od 1. februarja do 30. junija zagotavlja mir (brez lova),
- v okolici (500 m) gnezda planinskega orla od 1. januarja do 30. julija zagotavlja mir (brez lova),
- v okolici (400 m) gnezda sršenarja od 1. junija do 31. avgusta zagotavlja mir (brez lova).

Slika 2.2.1: Območja omejitev in prepovedi lova

Izvajanje lova v prvi varstveni coni TNP

V LPN Triglav je izločenih 30.898 ha površine prvega varstvenega območja, v lovišču Soča pa 590 ha (Zakon o TNP-1, Ur.l. RS št. 52/2010 z dne 30. 6. 2010). V prvem varstvenem območju je prepovedano loviti divjad - 4. točka 1. odstavka 15. člena. Ne glede na določbo 4. točke je zaradi preprečevanja pojava in širjenja nalezljivih bolezni ali ob porušenem naravnem ravnovesju zaradi prekomernega povečanja populacije ene vrste divjadi nad nosilno kapaciteto ekosistema, tako, da so izkazani neugodni vplivi na druge živalske ali rastlinske vrste, v prvem varstvenem območju dopustno odvzeti divjad iz narave na posebej za to določenih območjih – 4. odstavek 15. člena. Obseg območij ter vsebina in čas trajanja upravljavskega ukrepa za divjad se določijo v dvoletnih lovsko upravljavskih načrtih Triglavskega LUO, ki jih pripravi ZGS na predlog upravljavca TNP po predpisih, ki urejajo divjad in lovstvo – 5. odstavek 15. člena. Zaradi načrtovanja ukrepov v prvem varstvenem območju je LPN Triglav dolžen voditi evidenco odvzema divjadi v prvem varstvenem območju (15. revir z imenom »nelovno«). LPN Triglav vodi to evidenco že štirinajsto leto zapored s sledečimi ugotovitvami: v vseh primerih gre za pogine in ne za odstrel. Število evidentiranih poginov je v prvem varstvenem območju majhno.

Upravljevec LPN Triglav je podal predlog za poseganje med vidno bolne in prestarele osebkove divjadi, v prvem varovalnem območju za leti 2025 in 2026. Odvzem v prvem varovalnem območju je možen le s predhodnim dovoljenjem lovske inšpekcije. V »lovnem« delu LPN Triglav se z divjadjo upravlja po istih principih in smernicah kakor veljajo za ostala lovišča v Triglavskem LUO. Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Preglednica 2.2.1: Odvzem v prvem varstvenem območju LPN Triglav

leto	Srna	jelen	gams	kozorog	lisica	skupaj	indeks	ver. indeks
2011	1		4	3		8	100,0	
2012	1		10			11	137,5	137,5
2013	3		10	2		15	187,5	136,4
2014			15	1		16	200,0	106,7
2015		2	3	3		8	100,0	50,0
2016	1		5	3		9	112,5	112,5
2017		1	7	3	1	12	150,0	133,3
2018		1	40			41	512,5	341,7
2019		1	6	2		9	112,5	22,0
2020	1	1	11	1		14	175,0	155,6
2021	2		15			17	212,5	121,4
2022	1	1	8	3		13	162,5	76,5
2023	2		14			16	200,0	123,1
2024		1	8			9	112,5	56,2

Izjema glede poseganja v 1. varovalnem območju je določilo zapisano v poglavju 15.2.1 Podrobna opredelitev varstvenih režimov iz prvega odstavka 15. člena in prvega odstavka 16. člena ZTNP-1 Načrta upravljanja TNP (Uradni list RS, št. 34/2016 z dne 11. 5. 2016). Izjema določa, da je dovoljeno ukrepanje v 1. varstvenem območju TNP in sicer, da »ne glede na določbe četrtega in petega odstavka 15. člena ZTNP-1 se v posameznih primerih, v katerih je opažena žival, ki je v agoniji, neozdravljivo bolna ali ima poškodbe večje stopnje, taka divjad usmrti v skladu z določili 42. člena Zakona o divjadi in lovstvu ali po veterinarski presoji skladno s predpisi, ki urejajo področje zaščite živali.« Ta usmrtitev se dokumentira na način, da je razviden vzrok usmeritve. Glede na zgoraj omenjeno vsebino je JZ TNP 10.06.2016 sprejel Navodila – protokol ravnanja Naravovarstvenih nadzornikov (NN) – Lovskih čuvajev (LČ) v primeru najdbe take divjadi. Navodila so tudi priloga Poslovniku o izvajanju lovskih nalog v LPN Triglav.

3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

3.1 Spremembe v življenjskem okolju divjadi

Na podlagi podatkov o stanju gozdov ugotavljamo, da so se prehranski pogoji za večino živalskih vrst izboljšali. Ujme in podlubniki so v zadnjem desetletju prizadeli obsežne površine gozdov v Triglavskem LUO. Po podlubnikih in sanaciji žledoloma v letu 2014 je dodatno nastalo 214 ha ogolelih površin, ki so razprostrte po celotnem LUO. Na teh površinah se je zaradi presvetljenosti pojavil pomladek drevesnih vrst ter sloj trav in zelišč, ki je povečal prehransko bazo.

Do sprememb je prišlo tudi v kmetijski in primestni krajini. Za razliko od gozdov, te spremembe negativno vplivajo na življenjsko okolje divjadi, saj so bili zaradi zaokrožitve kmetijskih površin posekani številni omejkji ter predvsem gozdni rob.

Primerjava rabe tal (vir: MKGP 2009 in 2020) ne prikazuje večjih sprememb, na podlagi katerih bi lahko sklepali, da so se razmere za divjad pomembneje spremenile. Delež gozdov se je povečal s 67,4 % na 67,5 %, delež kmetijskih površin pa zmanjšal, in sicer s 14,9 % na 14,1 %. Med kmetijskimi površinami je prišlo do posameznih strukturnih sprememb, saj se je zmanjšal delež travnikov in pašnikov, povečal pa se je delež trajnih nasadov in drugih kmetijskih površin.

3.2 Ukrepi v življenjskem okolju divjadi

Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi in presoja uspešnosti izvedenih ukrepov

Preglednica 3.2.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2019–2024

Vrsta ukrepa	Enota mere	2019–2024*			2023–2024*		
		Načrt	Realizacija	%	Načrt	Realizacija	%
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI							
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	10.575	10.776	102	10.652	10.789	101
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI							
Priprava travnikov in košnja (ročna in strojna)	ha	104,09	102,52	98	102,67	104,15	101
Spravilo sena z odvozom	ha	22,5	28,5	114	21,45	19,57	91
Priprava pasišč za divjad	ha	9,73	8,90	91	8,85	7,57	86
Gnojenje travnikov	ha	2,5	1,69	67	2	0	0
Vzdrževanje grmišč	ha	62,3	43,8	70	104,25	51,85	50
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	0,43	0,22	50	0,37	0,25	67
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	22,4	18,6	83	20,2	15,6	77
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	33	29	89	35	34	97
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	-	-	-	-	-	-
Sadnja in vzdrževanje plod. drevja in grmovja	število	1,7	1,7	100	-	-	-
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	-	-	-	-	-	-
3. BIOTEHNIŠKI UKREPI							
Zimsko krmljenje	kg	62.629	55.609	89	54.554	48.092	88
Privabljalno krmljenje	kg	45.086	44.906	100	51.375	53.823	105
Krmne njive	ha	1,63	1,23	76	-	-	-
Pridelovalne njive	ha	-	-	-	-	-	-
Solnice	kg	9.696	9.942	103	9.160	9.220	101
4. LOVSKOTHNIŠKI OBJEKTI							
Solnice (obnova in novogradnja)	število	1598,5	1341,5	84	1652	1468	89
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	95,6	90,7	95	94,5	87	92
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	20,2	17,6	88	22	18	82
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	462,8	605,9	131	667,5	574,4	86

*V preglednici so za obe obravnavani obdobji (2019–2024 in 2023–2024) prikazane povprečne letne vrednosti načrtovanih in realiziranih ukrepov.

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi se nanašajo predvsem na: spremljanje bolezni divjadi, vsa dela v zvezi s poveženo divjadjo, ugotavljanje številčnosti divjadi (monitoring) in lovsko čuvajsko službo. Načrtovan obseg ur za obdobje 2023 - 2024 je bil presežen tako za preteklo šestletno obdobje (+2 %), kot tudi za pretekli dve leti (+1 %). Sama višina izvajanja ukrepa je ustrezna in bo v bodoče zaradi doslednejšega evidentiranja dela lovsko čuvajske službe verjetno še večja.

Biomeliorativni ukrepi

V LUO se je v obdobju od leta 2019 do 2024 letno vzdrževalo povprečno 226 ha površin za namen povečanja prehranske ponudbe divjadi. Prevladujeta ročna in strojna košnja s 45 % ter ukrep vzdrževanja grmišč z 19,5 %. Ostali ukrepi se izvajajo v manjši meri. Vsa najpomembnejša dela so izvedena v okviru načrtov in ciljnega stanja vzdrževanja okolja, zato smatramo, da so dela opravljena ustrezno. Šestletletna dinamika obsega opravljenih biomeliorativnih del v okolju ne izkazuje velikih nihanj in je dokaj enakomerna.

Biotehniški ukrepi

Krmljenje je bilo v preteklem šestletnem obdobju, kakor tudi v zadnjih dveh letih realizirano v okviru načrta. Privabljalno krmljenje je namenjeno predvsem boljši realizaciji odvzema divjega prašiča, zimsko pa je prvenstveno namenjeno jelenjadi in muflonu. Šestletna dinamika položene količine krme ne izkazuje velikih nihanj in je dokaj enakomerna. Krmljenje s pomočjo pridelovalnih njiv je popolnoma zamrlo, krmne njive se počasi opušča.

Lovskotehniški objekti

Dela na lovskih objektih so bila opravljena skladno s preteklim dvoletnim lovsko upravljavskim načrtom. Stanje lovskih objektov v LUO je ustrezno in omogoča predvsem lažje izvajanje lova ter realizacijo načrta odvzema z odstrelom. Lovske preže, ki so odslužile svojemu namenu in so neuporabne oz. propadajo, je potrebno obnoviti ali odstraniti iz lovišča, ter površino vrniti v prvotno stanje.

Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi

Preglednica 3.2.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2025 in 2026

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg	Dopustna odstopanja (navzdol / navzgor)
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI			
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	16.364	-20 % / neomejeno
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI			
Priprava travnikov in košnja (ročna in strojna)	ha	190,35	-20 % / neomejeno
Spravilo sena z odvozom	ha	27,35	-100 % / neomejeno
Priprava pasišč za divjad	ha	12,4	-100 % / neomejeno
Gnojenje travnikov	ha	-	-100 % / ni dovoljeno presegati
Vzdrževanje grmišč	ha	83,5	-20 % / neomejeno
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	0,4	-20 % / neomejeno
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	20,01	-20 % / neomejeno
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	57	-20 % / neomejeno
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	-	-100 % / neomejeno
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	-	-100 % / neomejeno
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	-	-100 % / neomejeno
3. BIOTEHNIŠKI UKREPI			
Zimsko krmljenje	kg	45.758	ni dovoljeno presegati
Privabljalno krmljenje	kg	99.500	-100 % / ni dovoljeno presegati
Krmne njive	ha	0,12	-100 % / neomejeno
Pridelovalne njive	ha	-	-100 % / neomejeno
Solnice	kg	18.960	-100 % / ni dovoljeno presegati
4. LOVSKOTEHNIŠKI OBJEKTI			
Solnice (obnova in novogradnja)	število	2.503	-100 % / ni dovoljeno presegati
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	180	-100 % / neomejeno
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	20	-100 % / ni dovoljeno presegati
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	1.102,80	-100 % / neomejeno

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

V okviru varstva in monitoringa divjadi se spremlja prisotnost, populacijske trende divjadi, spremlja se stanja habitatov, poteka spremljanje potreb po delih v okolju, spremljanje in omejevanje neprimernih dejavnosti v okolju, presoja potrebnosti dodajanja divjadi v lovišče, določanja dobe mirovanja dejavnosti za posamezne

habitate ipd. Vrsta in obseg aktivnosti naj bo prilagojena problematiki v prostoru; poudarek je na vrstah, katerih populacija in/ali habitati so v slabšem stanju.

Biomeliorativni ukrepi

Skladno z naravovarstvenimi smernicami veljajo omejitve in usmeritve umeščanja površin biomeliorativnih ukrepov po posameznih zvrsteh naravnih vrednot, upravljavskih conah Natura 2000 in v zavarovanih območjih. Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, se dejavnost oblikovanja življenjskega okolja divjadi načrtuje tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst. Ohranja naj se njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovna povezanost, če bi bila le-ta prekinjena. Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev je podan v naravovarstvenih smernicah v prilogi 1 Lovsko upravljavskega načrta XI. Triglavskega lovsko upravljavskega območja (2021 – 2030).

Pri izdelavi letnih načrtov lovišč in lovišč s posebnim namenom je potrebno pri teh delih upoštevati normative za košnjo oziroma čiščenje. Lovišča, ki vzdržujejo površine v lasti RS, naj s skladom kmetijskih zemljišč RS, čim prej sklenejo ustrezno najemno pogodbo.

Revirni gozdarji ZGS naj sodelujejo pri izločanju košenih površin v gozdu, namenjenih za prehrano divjadi tako, da te površine vnesejo v detajlne gozdnogojitvene načrte kot posebno negovalno enoto katero je prepovedano pogozditi.

Vzdrževanje travnikov in pašnikov v gozdnem prostoru

Ukrepi vzdrževanja travnikov in pašnikov so predvsem namenjeni ohranjanju deleža travnatih površin (travinj) v gozdnem prostoru.

Splošne usmeritve:

- Ukrepi vzdrževanja so usmerjeni predvsem v območja z večjo gozdnatostjo.
- Ukrepe usmerjamo predvsem v okolja: z več vrstami rastlinojede parkljaste divjadi in višjimi gostotami populacij; kjer se travniki in pašniki zaraščajo; s slabše usklajenimi odnosi med rastlinojedo parkljasto divjadjo in njenim okoljem.
- Ukrepe razporedimo na več manjših površin (namesto malo velikih površin; površine < 3 ha).
- Prednost imajo površine, ki so oddaljene od naselij in prometnih javnih cest.
- Košnja trave se opravi vsaj enkrat letno, praviloma po cvetenju trav. V območjih Natura 2000 naj se košnja izvaja po odvetu večine travniških rastlin. Priporočena 1. košnja je po 30. 6. oziroma kasneje glede na nadmorsko višino. Ta območja so v prilogi načrta. Na območjih pojavljanja kosca (*Crex crex*) se prva košnja izvede po 1. 8.

Košnja travnikov

Košnja trave se opravi vsaj enkrat letno, praviloma po cvetenju trav. Na nekaterih območjih Natura 2000 ter na botaničnih naravnih vrednotah (glej naravovarstvene smernice dolgoročnega načrta) se prva košnja naravovarstveno pomembnejših travišč opravi po 30. 6. Na območjih pojavljanja kosca (*Crex crex*) se prva košnja izvede po 1. avgustu. Pasišče se lahko vzdržuje tudi strojno z mulčenjem, vendar ne na mokrih travnikih.

Gnojenje travnikov

Na naravovarstveno pomembnih območjih (opredelitev v naravovarstvenih smernicah dolgoročnega načrta) se gnojenje ne izvaja. Gnoji se zmerno, da se zagotavlja in ohranja čim večja vrstna pestrost na pasiščih.

Na botaničnih naravnih vrednotah se ne izvaja gnojenja košenic in ne vnaša mineralnih gnojil. Gnojenja košenic se ne izvaja tudi na nekaterih območjih Natura 2000.

Vzdrževanje vodnih virov

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Ukrep se izvaja na način, ki ohranja biotsko pestrost in le v obdobjih izven razmnoževalnih ciklov dvoživk in drugih živali (pozno jeseni ali pozimi). Če je vodni vir suh, se ga lahko obnavlja tudi poleti. Ostale kaluže (vodne vire) naj se samo spremljajo v smislu preprečevanja škodljivih antropogenih vplivov (v realizaciji se ne upošteva). Ukrep obsega odstranitev odmrlih vej, listja ipd. Z manjšimi zemeljskimi deli se uredijo brežine kaluž. Za dosego nepropustnosti se lahko dno in brežine zahodi oz. potepta. Za izdelavo kaluž naj se poiščejo primerna mesta (neprepustna tla), kjer se z zemeljskimi deli izoblikuje kotanja in ta zatlači z neprepustno

zemljino. V bližini kaluž je treba varovati »čohalna drevesa« za divje prašiče. V neposredno bližino mokrišč in kaluž ni dovoljeno postavljanje solnic.

Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira

Ukrep se izvaja na način, ki ohranja biotsko pestrost in le v obdobjih izven razmnoževalnih ciklov dvoživk in drugih živali (pozno jeseni ali pozimi). Če je vodni vir suh, se ga lahko obnavlja tudi poleti. V čim večji meri se uporablja naravne materiale.

Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja

Usmeritve, določila:

- Pred izvedbo ukrepa naj se upravljavci lovišč glede izbire lokacij dogovorijo z lastniki zemljišč in z ZGS (revirni gozdar); s slednjim tudi glede izbire najprimernejše vrste sadik in njihove zaščite.
- Načrta del ni treba realizirati, lahko pa se ga preseže. V upravljavski coni Natura 2000 (območje divjega petelina oz. gozdnega jereba) naj se sadijo in vzdržujejo plodonosne vrste namenjene prehrani divjega petelina (jerebika, mokovec, češmin, glog, borovnica, malina) oz. gozdnega jereba (leska, breza, jelša, jerebika, mokovec, brek, češmin, glog).

Biotehniški ukrepi

Krmljenje

Krmišča zimskega in privabljalnega krmljenja ne smejo biti na isti lokaciji.

Vrste krme. Za krmljenje uporabljamo (glede na izvor, energijsko vrednost in vsebnost vode) naslednje vrste krme:

- močna škrobna krma (koruza, žita, kostanj, želod, briketi rastlinskega izvora),
- sočna krma (okopavine, tropine, sadje),
- voluminozna krma (seno, vejniki, travna silaža, koruzna silaža, pesni rezanci),
- krma živalskega izvora (v skladu z veterinarskimi predpisi).

Vrste divjadi, ki jih ciljno krmimo in dovoljena vrsta krmljenja (Z = zimsko, P = privabljalno):

- navadni jelen (Z, P)
- muflon (Z, P)
- mala divjad (fazan, poljska jerebica, poljski zajec, raca mlakarica; Z)
- damjak (Z, P)
- divji prašič (P)
- lisica (P)
- jazbec (P)
- kuna belica, kuna zlatica (P)
- šakal (P)

Namensko krmljenje srnjadi, gamsa in kozoroga, razen v izjemnih razmerah (dolgotrajna visoka in pomrznjena snežna odeja), ni dovoljeno. O nameri krmljenja navedenih vrst zaradi izjemnih razmer upravljavci lovišč z vlogo (opis izrednih razmer, kraj oz. območje krmljenja, čas, vrsta divjadi) preko OZUL obvestijo OE ZGS. Soglasje k začetku krmljenja izda pristojna OE ZGS ter o tem obvesti tudi lovsko inšpekcijo.

Z namenom zmanjšanja povoza srnjadi je izjemoma v bližini prometnic z močno povečanim povozom srnjadi v zimskem času za kratek čas (največ 1-2 tedna) dovoljeno t. i. prestrezno krmljenje (»intercept feeding«), s katerim zmanjšamo potrebo po približevanju (prehranjevanju) srnjadi na brežinah cest. Krmljenje se izvaja v pasu 300-500 m od problematičnega/ih odseka/ov cest (e). Za pridobitev dovoljenja za prestrezno krmljenje velja enak postopek kot za krmljenje srnjadi v izjemnih zimskih razmerah.

Zimsko krmljenje

Zimsko krmljenje navadnega jelena, damjaka in muflona

Gostota krmišč in količina krme

- Na ravni lovišča je največja dovoljena gostota krmišč, ki se opredeli v dvoletnem načrtu LUO, največ 1/1250 ha lovne površine (skupaj za jelenjad, damjaka in muflona).
- Ob travnikih in pašnikih manjših od 0,5 ha, ki so locirani v gozdovih z manj kot 10 % travnatih površin, je ob košnji dovoljeno seno prve košnje zložiti v jasli, stoge ali kope za namen krmljenja divjadi. V primeru, da tako položena krma na ravni lovišča ne presega 10 % vse krme položene jelenjadi, damjaku in muflonu, se takšna krmišča ne štejejo med krmišča, za katera je predvidena zgoraj navedena omejitev gostote. Na teh lokacijah ni dovoljeno dodajati druge (npr. od drugod pripeljane) krme. Takšna krmišča se v dvoletnem načrtu LUO in načrtih lovišč/LPN evidentirajo tako kot druga krmišča.

Lokacije krmišč

- Lokacije krmišč morajo biti izbrane ob upoštevanju zgradbe gozdov in gozdnogospodarskih ter gozdnogojitvenih ciljev – predvsem na način, da ne privabljajo divjadi v bližino pomlajenih površin in (smrekovih) drogovnjakov oz. na način, da divjad odtegnejo v predele, kjer ni pomlajenih površin oz. so poškodbe mladja manj problematične.
- Lokacije krmišč ne smejo biti postavljene v mladovja, sestoje v pomlajevanju in v sestoje, v katerih se bo v naslednjih 10-letih (načrt GGE) začelo uvajati v pomlajevanje oz. v neposredno bližino teh sestojev.
- Preverjanje lokacij in zamenjavo obstoječih krmišč na neustreznih lokacijah je treba opraviti do konca leta 2026. Pri tem je potrebno zajeti površine vseh GGE, ki so bile oz. bodo z načrti obnovljene do vključno leta 2024. Zamenjavo neustreznih lokacij krmišč na površinah GGE, ki bodo z načrti obnovljene v letih 2025 in 2026, se načrtuje v LUN za obdobje 2027-2028. Vsak naslednji dvoletni LUN predvidi zamenjavo lokacij krmišč na površinah GGE, ki so bile z načrti obnovljene v preteklem dvoletnem obdobju.
- Novo (nadomestno) krmišče se postavi v oddaljenosti najmanj 500 m od obstoječega krmišča. Prvo zimsko sezono uvedenega novega krmišča je dovoljeno krmiti divjad na obeh krmiščih, pri tem skupna količina krme na obeh krmiščih ne sme presežati količine na dotedanjem krmišču.
- Na naravovarstveno pomembnih območjih (opredelitev v naravovarstvenih smernicah dolgoročnega načrta) ter na območju rastišč divjega petelina se krmljenje ne izvaja.
- Opuščanje/ukinjanje krmišč na določenem območju mora potekati postopno, da se preprečijo negativne učinke hitrega opuščanja (začasno večje poškodbe gozda, poslabšanje vitalnosti in pogini na krmo habituiranih živali).
- Oceno ne/primernosti lokacij krmišč opravi ZGS. O lokaciji morebitnega nadomestnega krmišča se skupaj dogovorita upravljavec lovišča in ZGS. Pobudo za spremembo lokacije krmišča lahko poda tudi upravljavec lovišča.
- Lokacije krmišč morajo biti opredeljene v načrtih upravljanja z divjadjo.

Ostale usmeritve, določila in omejitve

- Struktura krme mora biti naslednja: sočna krma do 35 %, voluminozna krma vsaj 65 %. Pri zimskem krmljenju uporaba močne škrobne krme ni dovoljena.
- Jelenjad je dovoljeno krmiti le v loviščih osrednjega območja populacije.
- Damjaka in muflona ni dovoljeno krmiti na območjih, kjer je cilj lokalna izločitev vrste iz narave.
- Krmišča morajo biti stalno založena v zimskem in zgodnje spomladanskem času (december-marec); v primeru snežne odeje pa tudi izven tega obdobja.
- Z razporeditvijo položene krme je treba omogočiti, da vse živali istočasno pridejo do krme.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrtovanega števila krmišč in količine krme (v načrtih lovišč) ni treba dosegati in ni dovoljeno presežati.
- V primeru mile zime, ko je dostopna zadostna količina naravne hrane, zimskih krmišč ni potrebno zalagati.

Zimsko krmljenje male divjadi

Usmeritve, določila in omejitve:

- Dovoljeno je zimsko (privabljalno) krmljenje fazana, poljske jerebice, poljskega zajca in race mlakarice.
- Krmljenje male poljske divjadi je smiselno in potrebno izvajati tudi izven zimskega obdobja.
- Vrsta krme, ki se polaga na krmiščih za malo divjad: koruza, žita, zelena krma.
- Pri krmljenju z močno škrobno krmo mora biti le ta položena tako, da se prepreči, da bi pretežni del krme zaužile druge vrste divjadi. Za krmljenje fazana in poljske jerebice se priporoča uporaba t. i. »spiral feeder« krmilnic.
- Mala poljska divjad se na krmiščih ne lovi.
- Število krmišč in količina krme na ravni LUO in posameznih lovišč se določi glede na višino odvzema živali posamezne vrste.
- Krmljenje race mlakarice je dovoljeno v za gojitev rac mlakaric v račnjakih. Število krmišč in količina krme naj se smiselno prilagodi velikosti račnjaka in številu ptic, ki v njem bivajo.
- Krmljenje poljskega zajca se lahko izvaja le izjemoma in le v prostoru intenzivno obdelane agrarne krajine (intenzivno kmetijstvo, delež gozda < 20 %, pomanjkanje naravne vegetacije) in se določi z lovsko upravljivskimi načrti.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrtovanega števila krmišč in količine krme (v načrtih lovišč) ni treba dosegati in ni dovoljeno preseirati.
- Lokacije krmišč morajo upravljavci navesti v letnem načrtu lovišča/LPN, v dvoletnem načrtu LUO se lokacij ne navaja.

Privabljalno krmljenje

Splošne usmeritve

- Za doseganje učinka lokalnega privabljanja so na krmišču potrebne in dovoljene le minimalne količine krme.
- Navadnega jelena, damjaka, muflona in divjega prašiča je dovoljeno privabljalno krmiti z: močno škrobno krmo, sočno krmo, voluminozno krmo. Male zveri se privabljalno krmijo s krmo živalskega izvora (v skladu z veterinarskimi predpisi).
- Lokacije krmišč morajo biti opredeljene v načrtih upravljanja z divjadjo. Pri divjem prašiču so v dvoletnem načrtu LUO opredeljene vse lokacije privabljalnih krmišč v posameznih loviščih, medtem ko se v letnem načrtu lovišča/LPN izmed teh lokacij opredelijo dejansko aktivna krmišča.

Privabljalno krmljenje navadnega jelena

Gostota krmišč in količina krme

- Na ravni lovišča je največja dovoljena gostota krmišč 1/500 ha lovne površine (skupaj za jelenjad, damjaka in muflona).
- Največja dnevna količina položene krme na posameznem krmišču ne sme presežati 50 kg in količina močne škrobne krme ne sme presežati 5 kg. V LUO oz. posameznih loviščih znotraj LUO z manjšo gostoto odvzema jelena/damjaka/muflona se lahko predpiše tudi manjša dovoljena dnevna količina krme.

Ostale usmeritve, določila in omejitve

- Privabljalno krmljenje se lahko izvaja le v času lovne dobe (redne, predčasne, podaljšane) za jelenjad, damjaka ali muflona.
- Na območju rastišč gozdnih kur je dovoljeno privabljalno krmljenje jelenjadi, damjaka in muflona v času po rasti, od 1. avgusta dalje. Na rastiščih se ne privablja divjega prašiča in malih zveri. Vrsta krme mora biti temu prilagojena – ne krmijo se s koruzo, žiti, krmo živalskega izvora.

- Zaradi omejevanja neželenih vplivov v gozdnih sestojih (predvsem od jelenjadi) ustreznost lokacij krmišč presodi ZGS.
- V primeru, da posamezna lokacija privabljalnega krmljenja zaradi sprememb v sestojih kot posledica ujm, podlubnikov ali rednega gospodarjenja z gozdovi postane neprimerna (nastanek površine v pomlajevanju), se jo čez leto lahko nadomesti z novo in se jo vključi v naslednji dvoletni načrt LUO. Upravljavec lovišča je pred zamenjavo krmišča o tem dolžan obvestiti ZGS in lovsko inšpekcijo.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrtovanega števila krmišč in količine krme (v načrtih lovišč/LPN) ni treba dosežati in ni dovoljeno presežati.
- Dovoljeno je krmljenje s sočno krmo (jabolka, ...)

Privabljalno krmljenje divjega prašiča

Ukrep privabljalnega krmljenja mora biti nadzorovan in prilagojen gostoti divjih prašičev ter ne sme imeti za posledico povečan obseg škod na kmetijskih površinah.

Gostota in lokacije krmišč ter količina krme

- Največja dovoljena gostota aktivnih krmišč, ki so določena v letnem načrtu lovišča/LPN, je 1/300 ha lovne površine (gostota vseh krmišč, ki so opredeljena v dvoletnem načrtu LUO, je lahko večja).
- Krmišče mora biti oddaljeno vsaj 200 m od meje gozdnega kompleksa z negozdno krajino.
- Krmišč naj se v habitatih gozdnih kur ne postavlja. Izjemoma se za potrebe zmanjšanja vpliva divjega prašiča v habitatih gozdnih kur lahko postavijo krmišča, pri čemer se lokacije in časovne omejitve uporabe krmišč uskladi z ZRSVN. Krmišč se ne postavlja na ožja rastišča.
- Največja dnevna količina položene močne škrobne krme na posameznem krmišču ne sme presežati 5 kg. V LUO oz. posameznih loviščih znotraj LUO z manjšo gostoto odvzema divjega prašiča se lahko predpiše tudi manjša dovoljena dnevna količina krme.
- Oceno ne/primernosti lokacij krmišč opravi ZGS.

Ostale usmeritve, določila in omejitve

- Privabljalno krmljenje divjih prašičev se lahko izvaja vse leto.
- Za krmo se uporabljajo vse vrste žit in koruza.
- Krmljenje se izvaja na način, da je krma dostopna predvsem divjemu prašiču in čim manj ostali divjadi (npr. krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme ipd.)
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrtovanega števila krmišč in količine krme (v načrtih lovišč/LPN) ni treba dosežati in dovoljeno presežati.

Privabljalno krmljenje malih zveri (lisica, jazbec, kuna zlatica, kuna belica, šakal)

Usmeritve, določila in omejitve

- Uporablja se krma živalskega izvora in sadje.
- Pri izvajanju ukrepa je treba upoštevati veterinarske predpise o ravnanju z živalskimi stranskimi proizvodi.
- Na privabljalnem krmišču naj bo dnevno dostopno do 2 kg krme.
- Krma naj bo primerno prikrita in/ali plitvo zagrebena v zemljo.
- Malih zveri ni dovoljeno krmiti v območjih habitatov gozdnih kur.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrtovanega števila krmišč in količine krme (v načrtih lovišč/LPN) ni treba dosežati in ni dovoljeno presežati.
- Lokacije krmišč morajo biti opredeljene v načrtih upravljanja z divjadjo.
-

Krmne njive

Med parkljarji so namenjene jelenjadi in divjemu prašiču; pomagajo zmanjševati pritisk jelenjadi na gozdno mladje in divjega prašiča na kmetijske površine. V intenzivno obdelani krajini so namenjene tudi izboljšanju bivalnih razmer za malo divjad (poljski zajec, poljska jerebica).

Usmeritve, določila in omejitve

- Uporaba tujerodnih rastlin (npr. topinambur) ni dovoljena.
- Enota za načrtovanje obsega: ha.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrta ni treba dosežati in se ga lahko presega.
- Krmne njive naj bodo čim bolj odmaknjene od drugih kmetijskih površin.
- Z načrti se njive lokacijsko usmerja.

Pridelovalne njive

Pridelovalne njive so namenjene pridelavi krme za divjad. Uporabljajo jih tisti upravljavci lovišč, ki izvajajo določeno obliko krmljenja.

Usmeritve, določila in omejitve

- Uporaba tujerodnih rastlin (npr. topinambur) ni dovoljena.
- Enota za načrtovanje obsega: ha.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrta ni treba dosežati in se ga lahko presega.

Sečnja v zimskem času

Z zimsko sečnjo drevja in grmovja povečujemo količino naravne hrane v zimskem času ob visokem snegu, ko je dostop do nje oviran. Ukrep je namenjen vsem rastlinojedim parkljarjem, še posebej jelenjadi na območjih visokih gostot (zimovališča). Od drevesnih vrst so za sečnjo najprimernejše košate, z omelo obrasle jelke, vsi mehki listavci, nekateri trdi listavci (npr. javor, jesen, brest, hrast), od grmovnih vrst pa predvsem leska. Ukrep ima v primerjavi krmljenjem več prednosti: dostopnost velike količine naravne hrane, ne proži koncentracij jelenjadi in poškodb sestojev, lahko zmanjšuje objedenost mladja, je poceni.

- Enote za načrtovanje obsega: drevo – število, grmovje – ha.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrta ni treba dosežati in se ga pa lahko presega.

Zaščita s tehničnimi in kemičnimi sredstvi

Uporaba tehničnih in kemičnih (tudi drugih) sredstev za zaščito pred škodo od divjadi in škodo na divjadi.

Škoda na divjadi: kemična odvrata, zvočna odvrata, svetlobni odsevniki, kombinacije zvočnih in svetlobnih odsevnikov, silhuete, plašilne naprave na kosilnicah, cestnoprometni znaki, osveščanje širše javnosti in drugo.

Škoda od divjadi: zaščita z vsemi vrstami tehničnih (npr. električna ograja) in kemičnih sredstev.

- Enota za načrtovanje obsega: dolžina (m).
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrt se izvaja v obsegu najmanj 80 % in je lahko presežen.

Lovskotehniški objekti

Skladno z naravovarstvenimi smernicami (priloga 1 LUN TRI LUO 2021 – 2030) veljajo omejitve postavljanja lovskotehniških objektov (z izjemo lovskih stez) po posameznih zvrsteh naravnih vrednot in po posameznih upravljavskih conah Natura 2000. Objektov se ne postavlja:

- na geološke, točkovne geomorfološke površinske, botanične in zoološke naravne vrednote;
- na točkovnih in linijskih hidroloških ter vseh ekosistemskih naravnih vrednotah v razdalji vsaj 50 metrov od vodnih teles (za lovske preže odmik vsaj 15 metrov);
- v neposredni okolici jamskih vhodov (najmanj 25 m), ki so podzemeljske geomorfološke naravne vrednote;
- na drevesa kot drevesne in oblikovne naravne vrednote – velja za lovske preže (odmik vsaj 20 m od zunanjšega tlorisa drevesnih krošenj);
- na posamezne ostale naravne vrednote različnih zvrsti kot so navedene v naravovarstvenih smernicah (preglednica 2, priloga 1);

Lovske objekte, ki ne ustrezajo navedenim lokacijskim omejitvam, je potrebno odstraniti oz. prestaviti do konca veljavnosti pričujočega načrta.

Solnice

Usmeritve, določila, omejitve:

- Namen solnic je privabljanje divjadi z namenom odstrela in monitoringa.
- Solnice se zalagajo v zmernih količinah s soljo in mineralnimi kamni (priporočeno do največ 3 kg na solnico/letno).
- Postavljanje solnic je prepovedano:
 - v mladovjih in sestojih v obnovi (izjemoma s soglasjem lastnika in ZGS),
 - ob prometnih cestah,
 - v gozdnih rezervatih,
 - v mokriščih,
 - v razdalji do 50 m od vodnih virov (sol se ne sme vnašati v kaluže in ostale vodne vire!),
 - na naravovarstveno pomembnih območjih (opredelitev v naravovarstvenih smernicah dolgoročnega načrta).
- Enota za načrtovanje obsega novogradnje in obnove: število. Enota za načrtovanje obsega polaganja soli: kg.
- Dopustna odstopanja realizacije načrta: načrta ni treba dosežati in se ga ne sme presegati.

3.3 Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje

Škoda, ki jo povzroča divjad

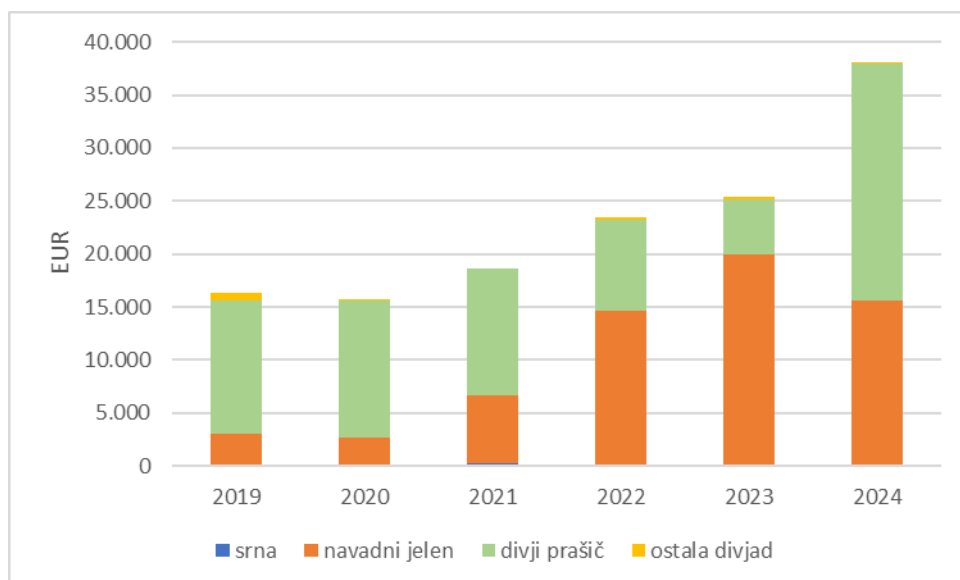
Škoda od divjadi v preteklem obdobju

Preglednica 3.3.1: Škoda, ki jo je povzročila divjad v preteklem obdobju

Vrsta divjadi	Kultura	2019–2024		2023–2024	
		Ovrednotena škoda	EUR / 100 ha	Ovrednotena škoda	EUR / 100 ha
srna	kulture	83,92	0,07	81,75	0,08
	travniki	11,67	0,01	-	-
	sadno drevje	-	-	-	-
	gozd	-	-	-	-
	ostalo	17,27	0,02	51,80	0,05
skupaj		112,86	0,10	133,55	0,12
navadni jelen	kulture	1480,21	1,37	3.414,84	3,15
	travniki	6.235,17	5,75	11.586,00	10,69
	sadno drevje	436,61	0,40	34,98	0,03
	gozd	880,00	0,81	995,00	0,92
	ostalo	1303,50	1,20	1643,50	1,52
skupaj		10.355,49	9,56	17.674,32	16,31
divji prašič	kulture	1.720,23	1,59	3.729,39	3,44
	travniki	10.490,85	9,68	10.034,72	9,26
	ostalo	34,55	0,03	-	-
skupaj		12.245,63	11,30	13.764,11	12,70
SKUPAJ PARKLJARJI		22.713,98	20,96	31.571,98	29,13
lisica		53,33	0,05	40,00	0,04
jazbec		64,17	0,06	67,50	0,06
poljski zajec		-	-	-	-
siva vrana		53,33	0,05	60,00	0,05
ostale vrste		50,00	0,05	-	-
SKUPAJ OSTALO		220,83	0,20	167,50	0,15
VSE SKUPAJ		22.934,81	21,17	31.739,48	29,29

V preglednici so za obe obravnavani obdobji (2019–2024 in 2023–2024) prikazane povprečne letne vrednosti škode. Vrednost opravljenega dela je od leta 2023 ovrednotena po 10,5 EUR/uro (pred tem 5 EUR/uro).

V preteklem dvoletnem obdobju sta največ škode povzročili vrsti navadni jelen (55 %) in divji prašič (43 %), zaznali smo manjše škode po srnjadi, jazbecu lisici in sivi vrani. V obdobju od leta 2019 do leta 2024 je trend škod v rahlem porastu ($R^2=0,49$), po letu 2023 so škode po navadnem jelenu upadle, povečale so se po divjem prašiču, predvsem zaradi drugačnega vrednotenja opravljenega dela za leti 2023 in 2024. Škode se pojavljajo zelo lokalno, Praktično vse škode po jelenjadi na travinju so zabeležene v LPN Triglav. Škode po divjem prašiču se pojavljajo predvsem v loviščih Planota, Porezen, Kobarid, Ljubinj in Volče, kjer je bil realiziran največji odstrel divjih prašičev.

Slika 3.3.1: Dinamika vrednosti škode od divjadi v LUO v obdobju 2019–2024

Škoda po evrazijskem šakalu in divjadi na nelovnih površinah

Škode po evrazijskem šakalu so bile prvič zabeležene leta 2021, ko so pooblaščenca za škode ZGS ocenili za 10.362,00 EUR odškodnin. Škode so bile v letu 2022 še nekoliko višje in dosegle višek leta 2023, ko je bilo ocenjenih kar za 26.533,00 EUR škode na drobnici. Povečan odvzem šakalov v loviščih Bovec, Kobarid in Podbrdo v letih 2023 in 2024 je prav gotovo pripomogel, da so se škode po tej vrsti zmanjšale. Višina ocenjenih odškodnin tako v letu 2024 znaša 15.490,50 EUR.

Škode na nelovnih površinah se v LUO pojavljajo še po navadnem jelenu. Povprečna letna ocenjena odškodnina v šestletnem obdobju znaša 1.085,00 EUR, v zadnjem dvoletnem obdobju pa 1.037,96 EUR. Zanimarjive škode na se na nelovnih površinah v LUO pojavljajo še po nekaterih vrstah divjadi: d. prašiču, srnjadi, kuni belici in šoji.

Komisija na II. stopnji

Drugostopenjska komisija za ocenjevanje škod se je v letih 2023 in 2024 sestala 3 krat, v loviščih Kobarid in LPN Triglav.

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi

Preglednica 3.3.2: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2019–2024

2019–2024*	2023–2024*
Opravljenih ur	Opravljenih ur
52,5	66,5

*V preglednici so za obe obravnavani obdobji (2019–2024 in 2023–2024) prikazane povprečne vrednosti opravljenih ur.

Opravljeni ukrepi za zaščito so posledica stanja in dinamike škod v LUO. Ukrepi se nanašajo predvsem na postavitve električnih pastirjev in na uporabo kemičnih sredstev. Planirane zaščite so za celotno šestletno obdobje skoraj enake realiziranim. Dinamika realizacije opravljenih ukrepov za preprečevanje škod od divjadi ne izkazuje velikega nihanja med posameznimi leti za celotno obdobje od leta 2019 do leta 2024.

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2025 in 2026

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod so po obsegu podobni kot v preteklem šestletnem obdobju in znašajo skupaj 142 ur, 72 ur za leto 2025 in 70 ur za leto 2026. Ukrepi se nanašajo predvsem na postavitve posameznih električnih pastirjev in uporabo odvrtač. Poudarek na zaščito morajo dati tisti upravljavci lovišč, ki imajo v LUO največjo škodo, to sta lovišči Planota in Kobarid.

Pri škodah moramo ločiti povzročitelje škod, oziroma kdo za škodo odgovarja glede na to, kje je le-ta nastala.

3.4 Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa ne terenu prostorsko ni vezana na območje LUO, ampak se opravlja po »ekoloških enotah« (popisne enote - PE) pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd.

V letih 2010, 2014, 2017, 2020 in 2024 smo v vseh popisnih enotah v LUO izvedli popis objedenosti gozdnega mladja. Ugotavljamo, da so sistematično pridobljeni podatki pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

Po opisani metodologiji je bilo do sedaj izvedenih 5 vseslovenskih popisov in sicer v letih 2010, 2014, 2017, 2020 in 2024.

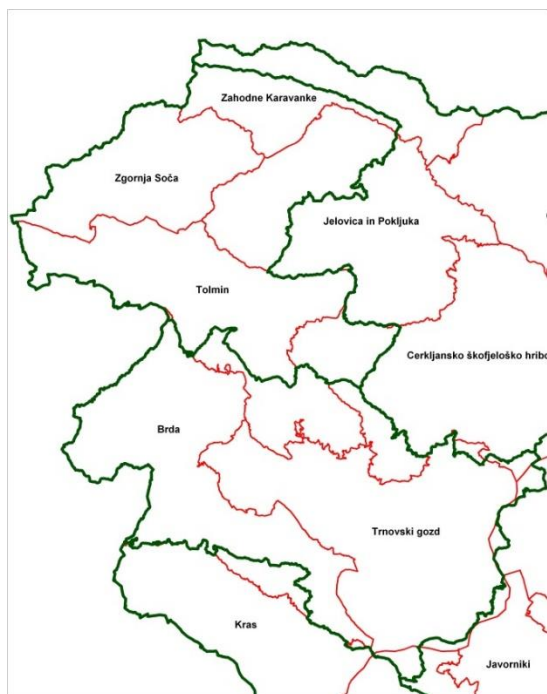
Metoda popisa poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi sloni na razdelitvi Slovenije na 35 popisnih enot, ki predstavljajo osnovne celice spremljanja objedenosti in drugih kazalnikov stanja mladja. Popisne enote so bile oblikovane upoštevaje meje gozdnogospodarskih enot, meje populacijskih območij rastlinojede parkljaste divjadi (predvsem navadne jelenjadi) in težko prehodne ovire kot so večje reke in avtoceste. Velikost popisnih enot je praviloma med 30.000 in 100.000 ha.

V vsaki popisni enoti se najprej določi vse možne ploskve za popise gozdnega mladja, ki temeljijo na mreži stalnih vzorčnih ploskev (v nadaljevanju SVP), namenjenih za spremljanje stanja in razvoja gozdov in so sestavni del gozdne inventure. Pogoji za določitev ploskve za popis objedenosti gozdnega mladja je, da SVP leži v sestojih v obnovi ali debeljakah, ki imajo smernico za obnovo, in kjer je delež mladja najmanj 10 %, ali v prebiralnih in drugih raznomernih sestojih. V vsaki popisni enoti se nato iz nabora vseh možnih ploskev naključno izbere 51 ploskev. Pri vsakem ponovnem popisu se tretjino popisnih ploskev za objedenost zamenja.

V območni enoti (OE) Tolmin smo izločili pet popisnih enot. Dve enoti presegata območje OE Tolmin (Trnovski gozd in Cerkljansko-Škofjeloško hribovje), tri enote v celoti leže znotraj.

Preglednica 3.4.1: Pregled popisnih enot in popisanih ploskev (podatki za območje OE Tolmin)

Popisna enota	Površina gozda (ha)
Gornja Soča	19.810
Tolmin	45.255
Cerkljansko-Škofjeloško hribovje	10.542
Trnovski gozd	32.678
Brda-Vipavska dolina	35.452
skupaj	143.737

Slika 3.4.1: Prikaz popisnih enot za ugotavljanje objedenosti gozdnega mladja v LUO

Preglednica 3.4.2 : Popisne enote v Triglavskem LUO

popisna enota	šifra	P (ha) SKU	P (ha) LUO	%
Tolmin	31	66.020	16.837	25,5
Cerkljansko škofjeloško hribovje	30	86.856	10.066	11,6
Zgornja Soča	34	37.210	37.210	100,0
Jelovica in Pokljuka	33	72.168	27.987	38,8
Zahodne Karavanke	35	36.764	16.931	46,1

Iz slike in preglednice je razvidno, da v LUO v celoti nahaja le popisna enota Zgornja Soča, ki leži na severu lovsko upravljskega območja. V LUO se nahajata z nekaj manj kot polovico površine popisni enoti Jelovica in pokljuka ter popisna enota Zahodne Karavanke in sicer območje Mežaklje. Južni del LUO pokriva popisna enota Tolmin. Le manjši del vzhodnega dela LUO pripada popisni enoti Cerkljansko škofjeloško hribovje, ker slednja pokriva manj kot 20 % površine LUO, jo v LUN 2025 – 2026 podrobneje ne obravnavamo.

V letu 2024 se je popis izvedel v vseh štirih popisnih enotah v LUO. Skupno je bilo na ravni Slovenije popisanih 1.652 ploskev, kar je največ v vseh letih popisov. V LUO se je izvedel popis na 95 ploskvah.

Pred začetkom terenskih popisov v letu 2024 smo najprej v okviru Službe za lovsko načrtovanje izvedli delavnico za lovske načrtovalce (nosilci popisa po OE), na kateri smo osvežili način in pravila izvedbe popisa. Zatem so odgovorni za izdelavo popisa po OE (Odsek za načrtovanje razvoja gozdov) izvedli izobraževanja za popisovalce in sodelavce pri omenjenem delu. Prav tako so opravili izbiro in pripravo popisnih ploskev (popisni obrazci, kartne podlage, priprava tabličnih računalnikov in drugih inštrumentov ...), organizacijo terenskega dela (oblikovanje skupin, logistika, itn.) ter ustrezno kontrolo popisanih ploskev.

Terensko delo se je v večini primerov izvedlo s pomočjo revirnih gozdarjev. Po OE je pri delu sodelovalo različno število popisovalcev. Terenski popis sta opravljala po dva popisovalca skupaj.

Skupno število predvidenih ploskev za popis je bilo tako 259. Dejansko je bilo popisanih 241 točk. Kontrola popisa se je izvršila na 10. ploskvah v vseh popisnih enotah. Vse nove točke smo računalniško preverili, ali se v njihovi okolici nahaja mladje, v nasprotnem primeru smo določili nove točke. Shemo menjave točk prikazuje preglednica.

Preglednica 3.4.3: Število popisnih ploskev na OE Tolmin

Oznake vrstic	Brda	Cerklj. Skof.	Gornja Soca	Tolmin	Trnovski gozd	Skupaj
osnovne točke 2010	16	3	16	19	10	64
nove točke 2017	17	3	18	18	12	68
nove točke 2014	18	4	17	14	6	59
nove točke 2020	11	3	8	10	8	40
nove točke 2024	22	13	19	23	31	108
Skupaj 2024	57	21	51	60	52	241

V okviru načrta za ZVK LUO podrobneje obravnavamo tiste popisne enote, ki segajo v LUO z vsaj 20%.

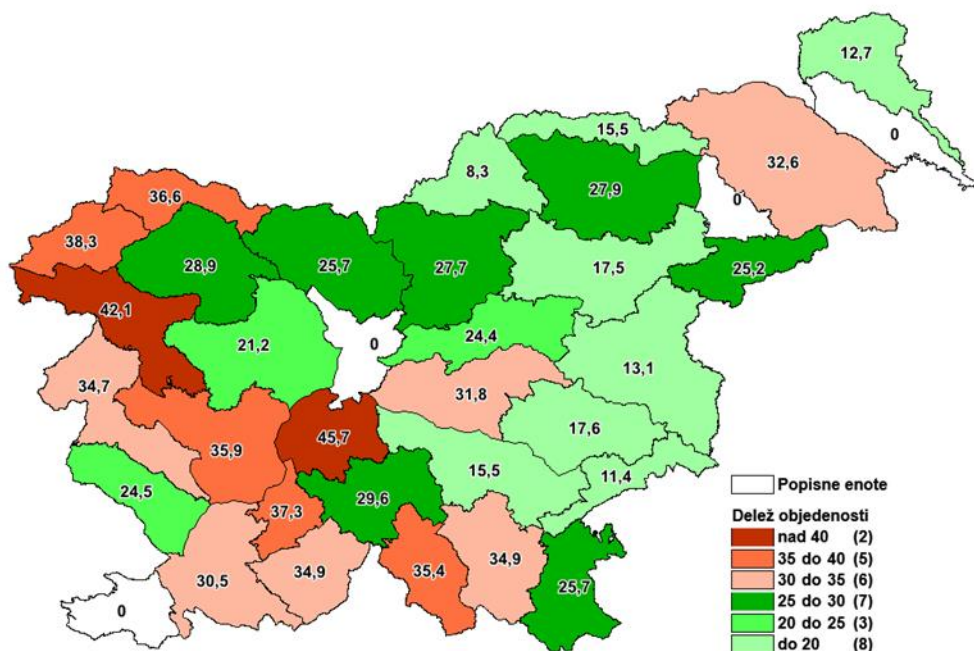
V nadaljevanju je za zadnje tri popise prikazana stopnja objedenosti po popisnih enotah in sicer: za vse drevesne vrste skupaj, ločeno za iglavce in listavce ter posebej za bukev. Ločena obravnava je smiselna samo za navedene skupine drevesnih vrst ter posebej bukev. Bukev je edina drevesna vrsta, ki je zastopana v zadostnem številu vzorcev in zadostnem številu v vseh popisnih enotah. Nekatere drevesne vrste, kot je npr. smreka, niso zastopane v Primorskem delu Slovenije (Brda), za jelko imamo npr. premalo vzorcev v osrednjem delu Slovenije, tako da smo pri prikazu stopenj objedenosti po drevesnih vrstah omejeni, če želimo korektno prikazati reprezentativen podatek za raven celotne države. Objedenost bukve prikazujemo tudi iz razloga, ker je pri rastlinojedi parkljasti divjadi srednje priljubljena drevesna vrsta, stopnja njene objedenosti pa je relativno linearno povezana z gostotami populacij parkljaste divjadi. V vsaki izmed popisnih enot je bilo popisanih (za vse drevesne vrste skupaj) najmanj 51 ploskev, kar zadošča, da dobimo dober vpogled v stanje poškodovanosti gozdnega mladja. Za lažjo in boljše predstavbo so stopnje objedenosti (skupna objedenost) prikazane na spodnji grafiki. Večja kot je poškodovanost, temnejši je odtenek barve, s tem da se poškodovanost večja od zelenih odtenkov proti rdečim. Število razredov z različnimi stopnjami objedenosti in mejne vrednosti so enake pri vseh slikah posameznega niza.

Skupna poškodovanost

V vseh popisih smo več kot 30 % poškodovanost gozdnega mladja (rdeči odtenki) evidentirali v enoti Zahodne Karavanke. Vsaj v treh popisih pa v enoti Tolmin (2010, 2014, 2024).

Značilno je povečanje stopnje skupne poškodovanosti v letu 2024 glede na leto 2020 za popisni enoti Tolmin in Zgornja Soča Čeprav se je skupna poškodovanost gozdnega mladja po rastlinojedi parkljasti divjadi zmanjšala v popisnih enotah Zahodne Karavanke ter Jelovica in Pokljuka glede na popis iz leta 2024, ostaja razmeroma visoka.

Višje stopnje objedenosti so značilnost zahodne polovice Slovenije in obsegajo dinarsko-alpski del. Osrednja in predvsem vzhodna polovica Slovenije je bistveno manj objedena. Ob zadnjem popisu je v vzhodnem delu objedenost v dveh enotah preseгла 30 %, medtem ko je bilo takih enot v zahodnem delu države 11. V zahodnem delu v nobeni izmed popisnih enot nismo zabeležili manj kot 20 % objedenosti, v vzhodnem delu pa je takih enot 8.

Slika 3.3.3: Skupna objedenost mladja v letu 2024 po popisnih enotah

Poškodovanost iglavcev

V skupni drevesni sestavi delež iglavcev med posameznimi popisnimi enotami močno variira. V nekaterih popisnih enotah so iglavci zastopani zgolj simbolično, v nekaterih pa njihov delež celo presega delež listavcev. Večinoma pa je delež iglavcev bistveno nižji, tako da v povprečju znaša 18 %. Večji delež od slovenskega povprečja smo zabeležili tudi v Cerkljansko Škofjeloškem hribovju (24 %) , Zgornji Soči (19 %), Zahodnih Karavankah (42 %) in Jelovici in Pokljuki (50 %), ki spadajo v TRI LUO.

Za iglavce je značilno, da so stopnje poškodovanosti bistveno nižje od skupnih in vsaj na območjih z večjim deležem smreke nekajkrat nižje od stopenj poškodovanosti listavcev. V popisnih enotah, kjer so stopnje poškodovanosti nižje, praviloma v drevesni sestavi prevladuje smreka, v enotah z višjo poškodovanostjo pa je ugotovljen večji delež jelke oz. je skupni delež iglavcev manjši.

V letu 2024 najvišje stopnje poškodovanosti iglavcev, kjer je poškodovanost višja od 15 %, zaznavamo v popisni enoti Zgornja Soča (delež iglavcev 19 %). Ta enota po poškodovanosti iglavcev izstopa tudi v slovenskem merilu.

V vseh treh zadnjih popisih, 2017, 2020 in 2024 je poškodovanost iglavcev v popisnih enotah Tolmin, Jelovica in Pokljuka, Zahodne Karavanke ter v Cerkljansko škofjeloškem hribovju nižja od 15%.

Poškodovanost listavcev

Mladje listavcev, predvsem zaradi količine (znatnega deleža v celotnem mladju) in priljubljenosti večjega števila vrst, predstavlja pomemben prehranski vir rastlinojedi parkljasti divjadi v gozdovih, kar še posebej pride do izraza ob prehranskih ožinah (pozimi ob dolgem trajanju snežne odeje). Višje stopnje poškodovanosti listavcev v slovenskem prostoru ugotavljamo v smeri jugovzhod-severozahod, kar je še posebej lepo razvidno s slike poškodovanosti listavcev v letu 2024. V LUO najdemo višje stopnje objedenosti v alpskem svetu, v popisnih enotah Zgornja Soča, Zahodne Karavanke ter enoti Jelovica in Pokljuka.

V popisnih enotah, kjer je večji delež smreke (in s tem manjši delež prehransko bolj priljubljenih listavcev), so listavci pričakovano bistveno bolj poškodovani.

Pomembno vlogo pri stopnji poškodovanosti v skupini listavcev ima njihova drevesna sestava oz. razmerje med deležem prehransko bolj in prehransko manj priljubljenih listavcev. Enote, ki imajo v drevesni sestavi večji delež plemenitih listavcev (gorski javor, gorski brest) in/ali mehkih listavcev (jerebika, vrba, topoli), izkazujejo višje stopnje poškodovanosti.

V vseh popisih smo več kot 30 % objedenost listavcev evidentirali v enoti Zahodne Karavanke ter enoti Jelovica in Pokljuka. V štirih popisih v enoti Tolmin (2010, 2014, 2017, 2024) in treh v popisni enoti Zgornja Soča (2010, 2014, 2024).

Poškodovanost bukke

Bukev je drevesna vrsta, ki je med divjadjo srednje priljubljena, naraščanje njene stopnje poškodovanosti pa je vzdolž gradienta naraščanja populacijske gostote divjadi (jelenjadi) v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami še najbolj linearno. Prav tako je bukev prostorsko kot tudi v deležu v večjem delu Slovenije zelo dobro zastopana. Zaradi navedenih razlogov jo v analizah prikazujemo ločeno. Posledično bi lahko veljala za vrsto, ki bi bila (med drevesnimi vrstami) še najboljši kazalnik velikosti vpliva in sprememb gostot rastlinojede parkljaste divjadi na gozdno mladje.

Bukev je (glede na njen delež v mladju) najbolj zastopana drevesna vrsta na vzorčnih ploskvah. Prisotnost bukovega mladja je bila ob zadnjem popisu ugotovljena na 1.353 ploskvah (celotna Slovenija) oz. na 81,9 % vseh ploskev. V letu 2020 je znašal ta delež 81,0 %, v letu 2017 77,3 %, leta 2014 76,9 %, leta 2010 pa je bila prisotnost bukve ugotovljena na 74,6 % vseh ploskev. Tudi delež bukve v drevesni sestavi med posameznimi popisi nakazuje naraščajoč trend, iz 35 % v letu 2010 se je povečal na 41% v letu 2024. Naraščajoč trend zasledujemo tudi po posameznih višinskih razredih. Bukev je vrsta, katere delež najbolj narašča z višinskimi razredi.

Bukev je bila kot najpogostejša drevesna vrsta evidentirana v 21 (Slovenija) popisnih enotah (razredi R1-R4), če pa primerjamo zgolj najvišji razred R4 (100-150 cm) pa je bila z največjim deležem prisotna v 26 popisnih enotah.

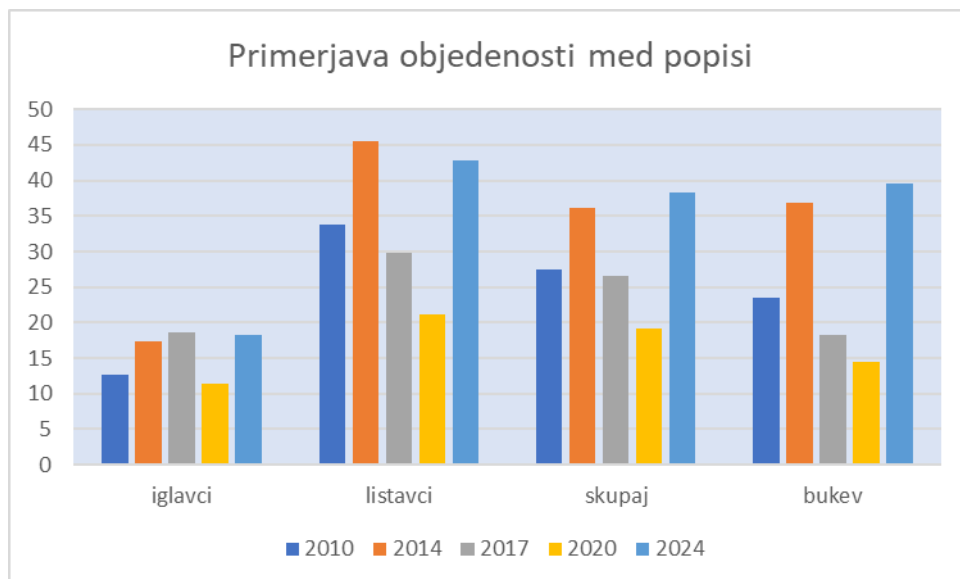
V vseh popisih smo več kot 30 % poškodovanost bukovega mladja evidentirali zgolj v enoti Zahodne Karavanke, v treh popisih pa v enoti Jelovica in Pokljuka (2014, 2020, 2024). V popisni enoti Zgornja Soča smo vsaj 30 % poškodovanost ugotovili v letih 2014 in 2024, v enoti Tolmin pa le leta 2014.

Značilno pa je povečanje stopnje poškodovanosti pri bukvi v 2024 glede na 2020, za vse popisne enote v TRI LUO.

Popisna Enota Zgornja Soča

Popisna enota se prostorsko večinoma pokriva z rastiščno – gojitvenim razredom (v nadaljevanju RGR) alpska bukvoja. V celoti se nahaja v LUO, kjer so prisotne populacije gamsa, navadnega jelena in v manjši meri tudi srne. Drevesne vrste graditeljice sestojev so smreka, bukev, plemeniti in trdi listavci.

Delež poškodovanih osebkov (vse drevesne vrste skupaj) v populaciji gozdnega mladja popisne enote

Slika 3.3.4: Primerjava stopnje objedenosti (skupin) drevesnih vrst med zaporednimi popisi v popisni enoti Zgornja Soča

Popisna enota Tolmin

Popisna enota se prostorsko večinoma pokriva z RGR podgorska bukovja na karbonatih. Nahaja se v večjem delu LUO, kjer se prepletajo populacije srne, navadnega jelena, gamsa in muflona. Glavni graditelji sestojev v RGR so smreka, bukev in plemeniti listavci.

Pri obravnavi skupne poškodovanosti v popisni enoti, je nad 30 % zaznana pri popisu 2024, leta 2017 pa je malo pod 30%. Nad 30% je bila tudi pri popisih 2010 in 2014.

Pri obravnavi poškodovanosti listavcev v popisni enoti, je nad 30 % zaznana pri popisih 2017 in 2024. Nad 30% je bila tudi pri popisih 2010 in 2014.

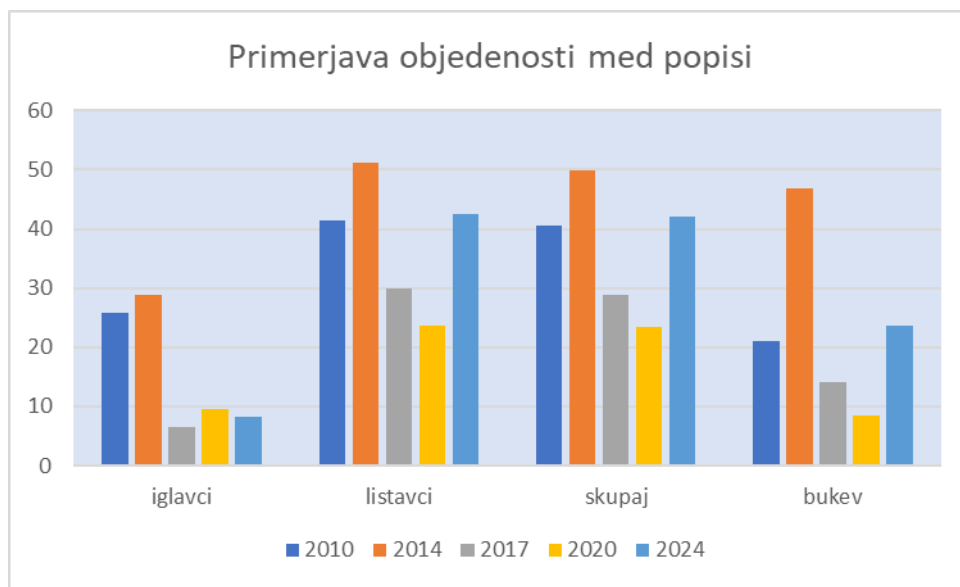
Pri obravnavi poškodovanosti iglavcev v popisni enoti, poškodovanosti nad 30 % ni bilo zaznane zaznane pri nobenem popisu po letu 2017. Nad 30% je bila pri popisih 2010 in 2014.

Pri obravnavi poškodovanosti bukve v popisni enoti, poškodovanosti nad 30 % ni bilo zaznane zaznane pri nobenem popisu razen v popisu 2014.

Značilno je povečanje poškodovanosti tako v skupnem, kot tudi pri bukvi v popisu 2024 glede na popis 2020. Primerjavi zadnjih dveh popisov nakazujeta povečanje poškodovanosti v pretežnem delu Slovenije. Za več kot 10 % se je skupna poškodovanost povečala Tolminu, Podobno stanje kot pri skupni poškodovanosti beležimo tudi pri bukvi. Za več kot 10 % se je poškodovanost povečala v Tolminu.

V PPE Tolmin je zabeležena nizka stopnja objedenosti iglavcev, vendar je delež le teh okoli 1% od skupnega deleža v mladju (R1 do R4). Analiza listavcev kaže, da gre pri pomlajevanju in preraščanju mladja v smeri zabukovljenja sestojev. Delež bukve v mladju namreč prerase iz 22 % v nizkem mladju (R1) na 64 % v perspektivnem mladju (R4). Delež plemenitih listavcev v mladju pade iz slabih 50 % v nizkem mladju (R1) na dobrih 10% v perspektivnem mladju (R4). Tudi objedenost plemenitih listavcev je problematična, saj je v večini razredov nad 50%, pa tudi skupno (R1-R4) je visoka, preko 60%.

Delež poškodovanih osebkov (za vse vrste skupaj) v populaciji gozdnega mladja popisne enote se je v letu 2024 povečal glede na leti 2017 in 2020. Poškodovanost bukovega mladja je v letu 2024 manjša kot leta 2014, vendar se je v letu 2024 povečala glede na popisa iz leta 2017 in 2020.

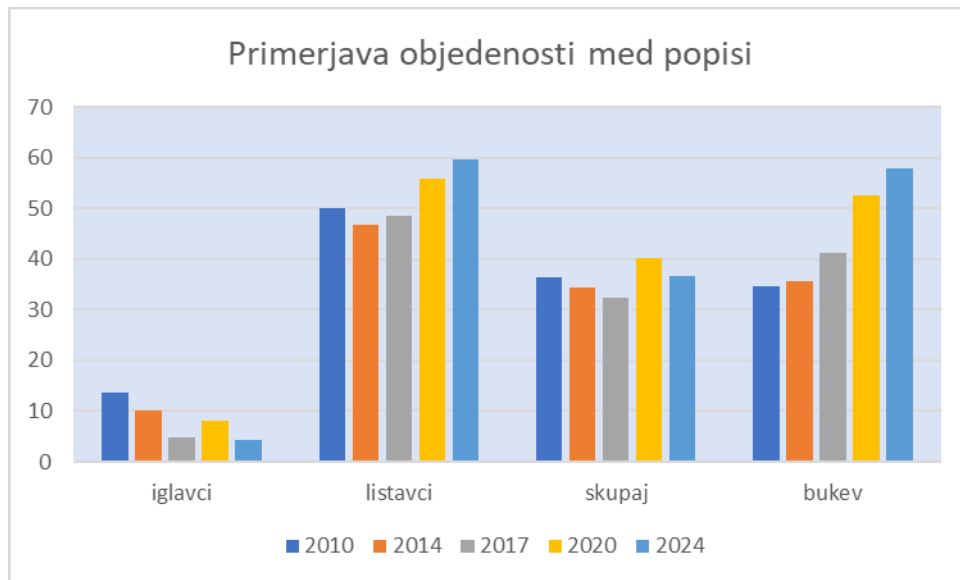
Slika 3.3.5: Primerjava stopnje objedenosti (skupin) drevesnih vrst med zaporednimi popisi v popisni enoti Tolmin

Popisna enota Zahodne Karavanke

V lesni zalogi prevladujejo iglavci (72 %). Enota ustreza osrednjemu arealu razširjenosti navadnega jelena na tem območju.

Delež poškodovanih osebkov (vse drevesne vrste skupaj) v populaciji gozdnega mladja popisne enote se je v letu 2024 zmanjšal v primerjavi s poškodovanostjo popisa iz leta 2020, mladje je poškodovano v enakem deležu

kot leta 2010. Poškodovanost bukovega mladja je večja kot leta 2020 in je največja v primerjavi z vsemi preteklimi popisi.

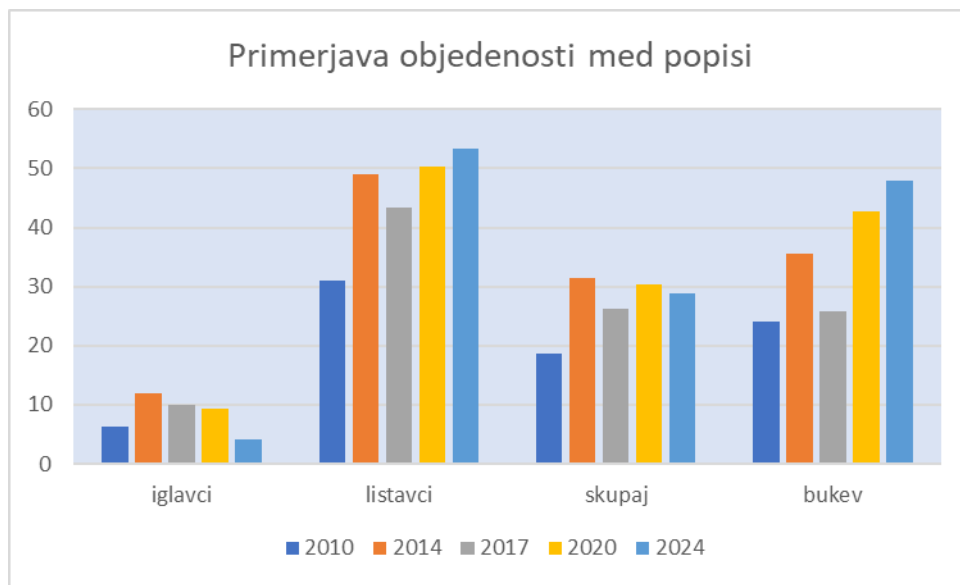

Slika 3.3.6: Primerjava stopnje objedenosti (skupin) drevesnih vrst med zaporednimi popisi v popisni enoti Zahodne Karavanke.

Popisna enota Jelovica in Pokljuka

Enota obsega območje razširjenosti jelovške (sub)populacije navadnega jelena.

Delež poškodovanih osebkov (vse drevesne vrste skupaj) v populaciji gozdnega mladja popisne enote se je v letu 2024 zmanjšal v primerjavi s poškodovanostjo popisa iz leta 2020. Poškodovanost bukovega mladja je večja kot leta 2020 in je največja v primerjavi z vsemi preteklimi popisi.

Slika 3.3.7: Primerjava stopnje objedenosti (skupin) drevesnih vrst med zaporednimi popisi v popisni enoti Jelovica in Pokljuka

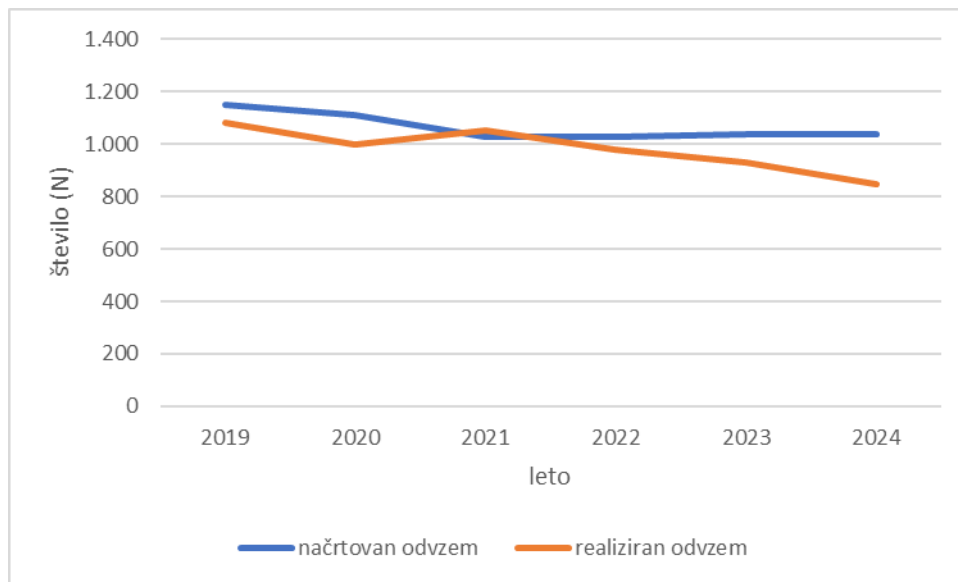
4 ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD

4.1 Evropska srna

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Prostorska porazdelitev srne se v LUO za zadnjih šest let (2019–2024) ni bistveno spremenila. Gostota srnjadi je manjša v predelih lovišč nad zgornjo gozdno mejo, kar sovпада s povečano gostoto gamsa na tem območju. V zadnjem času se je številčnost srnjadi nekoliko povečala na Mežakli. Gostota odvzema v TRI LUO znaša 0,92 kos/100 ha in je ena najnižjih v Sloveniji, kjer znaša povprečje 2,02 kos/100 ha lovne površine.

Višina odvzema

Slika 4.1.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema srnjadi v obdobju 2019–2024

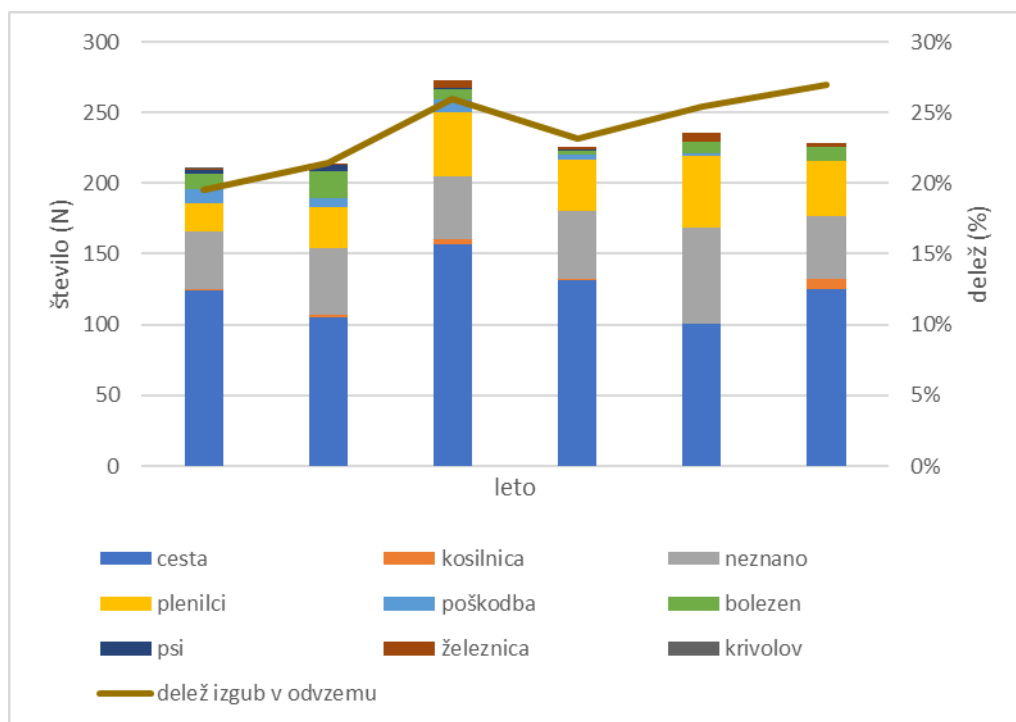
Višina realizacije odvzema srnjadi je za prvo polovico šestletnega obdobja (2019 – 2024) sicer dokaj konstantna, v drugi polovici pa začne vidno padati z izrazitim trendom ($R^2=0,8348$). Povprečna realizacija načrtovanega odvzema za šestletno obdobje znaša 92 %, za zadnji dve leti le 86 %. Največja odstopanja navzdol od načrtovanega odvzema opazimo v strukturnem razredu mladic in mladičev moškega spola. Realizacija načrta odvzema je padla zlasti na območjih, kjer se redno pojavlja vrsta evrazijski šakal.

Starostno-spolna struktura odvzema

Spolna struktura odvzema je nekoliko nad polovico moškega spola in znaša za šestletje 51,6 %, za zadnje dvoletno obdobje 51,3 %. Podobno velja tudi za starostno strukturo, dosežena je skladno z načrtom, delež nosilcev populacije znaša okoli 20 % za vsak spol posebej. Delež dve in večletnih srnjakov znaša 21,5 % za zadnjih šest let in 23 % za pretekli dve leti, delež starejših (2+) srn je 22,3 % za zadnjih šest let in 24 % za pretekli dve leti. Odvzem srn 2+ za zadnjih šest let in za zadnji dve leti je znašal 104 % oziroma 107 % odvzema srnjakov 2+.

Višina, delež in vzroki izgub

Poprečne šestletne izgube znašajo 23,6 % celotnega odvzema, v zadnjih dveh letih pa predstavljajo 26 % odvzema. V šestletnem obdobju je lahko opazimo izrazit trend povečevanja izgub ($R^2=0,7413$). Najpogostejši vzroki izgub so povozi (53,6 %), neznan vzrok (21,2 %), zveri (15,9 %), bolezni (4 %), železnica (1,4 %), poškodbe (2,2 %), pokosi (1 %), ostali vzroki so zaznani v manjših deležih. Najbolj izrazit porast izgub po zvereh se je dogajal v zadnjih dveh letih (2023 in 2024).

Slika 4.1.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub srnjadi v obdobju 2019–2024

Telesne mase mladičev in enoletnih osebkov

Trendi telesnih mas mladičev in enoletnih osebkov so neizraziti in nakazujejo na stabilno populacijo srnjadi v območju.

Ocena stanja populacije

Številčnost srnjadi je v rahlem upadanju, predvsem zaradi povečevanja številčnosti jelenjadi, opazen je tudi negativen vpliv evrazijskega šakala. Največ srnjadi (50 %) poseljuje nižine ob rekah (Soča, Idrijca, Bača). Manj srnjadi je v gorskih predelih do gornje gozdne meje, nad to mejo je srnjadi še manj (do 20 %), v izrazitem visokogorju nad 2000 m.n.v. srnjadi ni.

Trend upadanje odvzema smatramo za naravni proces, ki je pogojen predvsem s spremembami okolja (zaraščanje, povečevanje deleža gozda, ugodnejši habitati za jelenjad).

Ta nakazuje, da je ponekod možno spreminjanje gostote populacije, celo v smer možne redukcije številčnosti. V teh kazalnikih je mogoče zaznati tudi vpliv prisotnosti zveri, ki vplivajo tako na višino odvzema (izgube), kot tudi na prostorski razpored srnjadi. Na številčnost srnjadi vpliva predvsem pojavljanja evrazijskega šakala v nižje ležečih predelih lovišč. V teh loviščih se ugotavlja postopno povečevanje izgub po zvereh.

Spolna in starostna struktura populacije sta ustrezni, osebki reproduktivnega dela populacije so zastopani v zadostnem številu, sicer je starostna struktura populacije izgrajena značilno piramidalne oblike. V spolni strukturi nekoliko prevladuje ženski spol. Delež mladičev, katerih odvzem je slučajnost, izkazuje spolno razmerje 47 % moških in 53 % žensk (obdobje 2019 – 2024).

Zdravstveno stanje populacije je ustrezno, večjih pojavov bolezni ne poznamo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

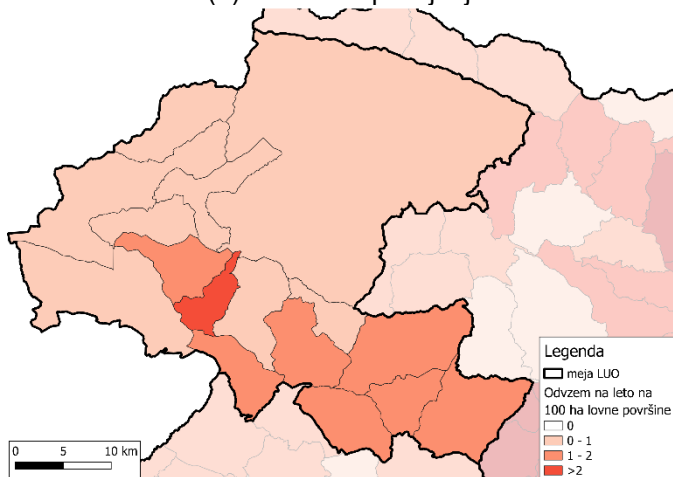
Višina odvzema se prilagaja višini načrtovanega odvzema, ki sicer nakazuje na rahlo zmanjševanje. Kljub temu, da je realizacija skozi preteklo šestletno obdobje visoka (nad 90 %), pa je v zadnjih dveh letih opazen padec realizacije načrtovanega odvzema. Padec je večinoma posledica pogojena predvsem s spremembami v okolju (zaraščanje, povečevanje deleža gozda, ugodnejši habitati za jelenjad), deloma tudi prisotnosti izgub zaradi evrazijskega šakala. V celotnem LUO ni zaznati pogostega pojavljanja bolezni pri srnjadi. Škode po srnjadi ostajajo na nizkem nivoju. Pri gospodarjenju s srnjadjo se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti in prostorske razporeditve v LUO. Lokalno ob povečani številčnosti (npr. Soška dolina) tudi zmanjševanje številčnosti. Povečevanje številčnosti v visokogorskih predelih.
- Vzdrževanje trenutne spolne in starostne strukture.
- Višina odvzema se ohranja na sedanjem nivoju z namenom ohranjanja številčnosti srnjadi in njene sedanje prostorske razporeditve. Lokalno je lahko višina odvzema tudi višja od dosedanjega poprečja, kar se lahko zgodi v primeru pojava škod na kmetijskih površinah, pa tudi ob siceršnjem lokalnem povečanju številčnosti srnjadi (npr. Soška dolina).
- Srnjad je dokaj enakomerno prostorsko porazdeljena, zato jo obravnavamo v okviru celotnega LUO. Delitev LUO na manjše ekološke celote pri obravnavi srnjadi ni smiselna.

Ukrepi in usmeritve

Prostorski okvir obravnave

Ukrepe v populacijah srnjadi prikazujemo skupaj za celoten LUO in (zaradi preglednosti) tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor ter (2) LPN Triglav.

Višina in starostno-spolna struktura odvzema

Višina načrtovanega odvzema za leti 2025 in 2026 znaša skupno 1680 osebkov evropske srne (1392 v prvi in 288 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Preglednica 4.1.1: Načrtovan odvzem srnjadi

mladiči M in lanščaki	420 (25 %)
srnjaki 2+	420 (25 %)
mladiči Ž	336 (20 %)
mladice in srne 2+	504 (30 %)
SKUPAJ: 1680 (100 %)	

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Preglednica 4.1.2: Dopustna odstopanja (%) od načrtovanega števila v posameznem razredu in skupno

moški spol	
mladiči M in lanščaki	±20
srnjaki 2+	±20
ženski spol	
mladiči Ž	±20
mladice in srne 2+	±20
SKUPAJ	±20

Dopustna odstopanja skupnega odvzema in odvzema v vsaki starostno-spolni kategoriji znašajo ±20 %. V primeru, da dopustno odstopanje -20 % od načrtovane skupne višine odvzema pomeni manj kot 10 osebkov,

dopustno odstopanje navzdol znaša 10 osebkov. V primeru, da dopustno odstopanje -20 % od načrtovane višine odvzema posameznega starostno-spolnega razreda pomeni manj kot 3 osebkke, dopustno odstopanje navzdol za posamezen starostno-spolni razred znaša 3 osebkke.

Vezava odstrela srn in mladice na odstrel srnjakov 2+

V loviščih, kjer načrtovani odvzem znaša enako ali več kot 1 osebek/100 ha/leto, mora višina odstrela srn in mladice (združen razred) znašati vsaj 120 % višine odstrela srnjakov 2+. V loviščih, kjer načrtovani odvzem znaša manj kot 1 osebek/100 ha/leto, te vezave ni. V primeru, da bi zagotavljanje predpisane višine vezave pomenilo preseganje dopustnih odstopanj odvzema srn in mladice, navedene vezave ni potrebno dosegati (dopustna odstopanja so nadrejeno pravilo).

Prilagoditve na območjih redne prisotnosti volka/risa/šakala

Vsa lovišča v TRI LUO so v območju prisotnosti evrazijskega šakala.

V loviščih z redno prisotnostjo volka/risa/šakala in načrtovanim prihodnjim odvzemom srnjadi do 2 osebka na 100 ha veljajo v nadaljevanju navedene upravljavske prilagoditve.

Lovišča z načrtovanim povprečnim letnim odvzemom **do 1 osebek na 100 ha lovne površine** (Bovec, Čezsoča, Kobarid, Log pod Mangartom, Podbrdo, Soča, Tolmin, Volče, LPN Prodi in LPN Triglav):

- Dopustna odstopanja realizacije odvzema za vse razrede in skupaj znašajo -100 % in +20 %.
- Vezava odstrela srn in mladice z odstrelom srnjakov 2+ v teh loviščih ne velja.

Lovišča z načrtovanim povprečnim letnim odvzemom **nad 1 do 2 osebka na 100 ha lovne površine** (Drežnica, Ljubinj, Otavnik, Planota, Porezen in Smast):

- Dopustna odstopanja realizacije odvzema za vse razrede in skupaj znašajo -40 % in +20 %.
- Vezava: višina odstrela srn in mladice znaša vsaj 60 % višine odstrela srnjakov 2+.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

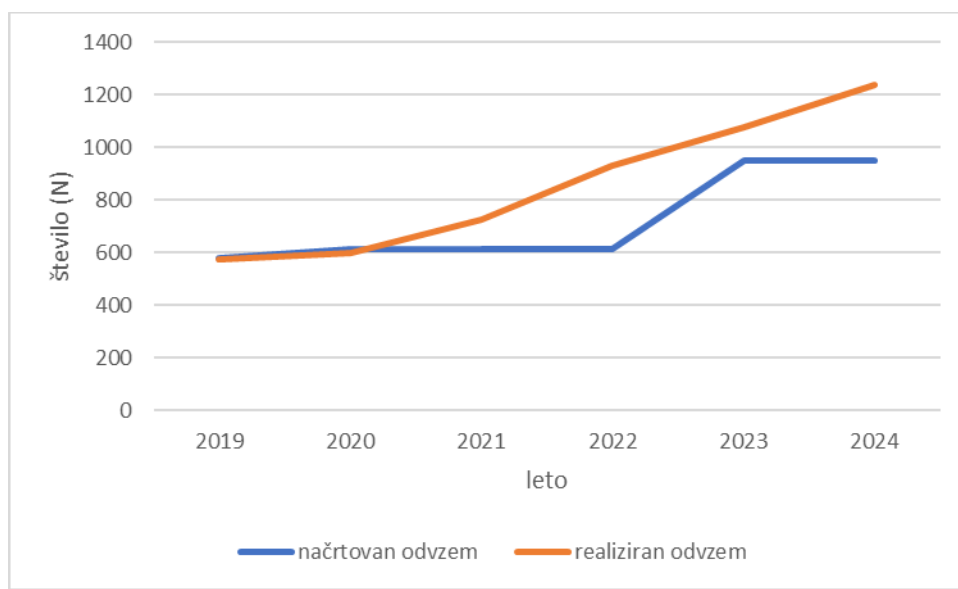
- Srnjad je dokaj enakomerno prostorsko porazdeljena, zato jo obravnavamo v okviru celotnega LUO.
- Vzdrževanje ugodnih okoljskih/habitatnih razmer z biomeliorativnimi ukrepi. To je predvsem zagotavljanje ustrezne prepletenosti gozda s travnatimi površinami, nadalje zadrževanje dolžine in kakovosti gozdnega roba ter vzdrževanje pašnih površin znotraj strnjanih gozdnih kompleksov.

4.2 Navadni jelen

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Prostorska porazdelitev navadnega jelena se v LUO v zadnjem šestletnem obdobju (2019-2024) ni bistveno spremenila. Opazna je tendenca širjenja jelenjadi v visokogorje, v tipične areale gamsa. Gostota jelena je manjša v visokogorskih predelih lovišč in v predelih lovišč nad gornjo gozdno mejo in v izrazitem visokogorju nad 2000 m n. v. Še vedno obstajajo tri največje koncentracije in sicer za zahodu LUO, ta jelenjad je že povezana z drugo koncentracijo v predelu lovišč Podbrdo, Planota in Otavnik. Tretje jedro koncentracije je na Mežaklji. Povprečni letni odvzem v šestletnem obdobju v LUO znaša 0,79 kosa/100 ha lovne površine.

Višina odvzema

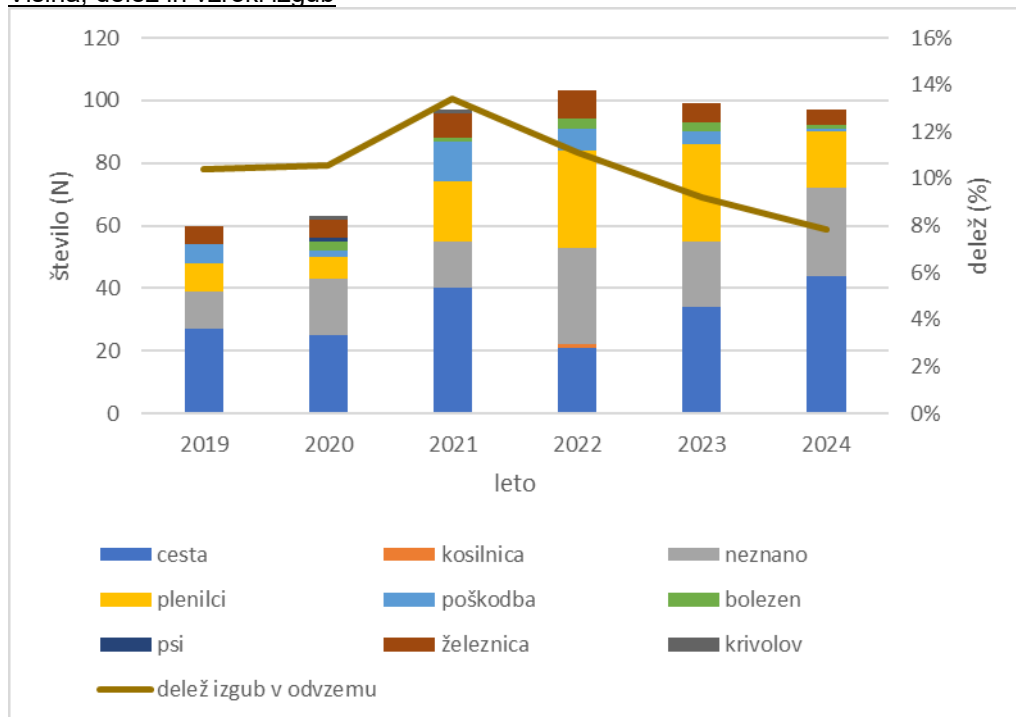

Slika 4.2.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema jelenjadi v obdobju 2019–2024

Višina načrtovanega odvzema jelenjadi, kot tudi njegova realizacija se je skozi celotno obdobje od leta 2019 do leta 2024 povečevala ($R^2=0,9664$). Po letu 2020 je bil načrt odvzema vedno presežen, vendar z velikimi napori, v letih 2021, 2022 in 2024 celo preko s smernicami določenih dopustnih odstopanj navzgor. Zaradi prenizko načrtovanega odvzema je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v preteklem šestletnem obdobju kar 3 krat izdalo odločbo za njegovo povečanje. Leta 2019 je bilo v LUO odvzetih 576 osebkov jelenjadi, leta 2024 že 1240.

Starostno-spolna struktura odvzema

Spolna struktura odvzema je za preteklo šestletno obdobje, kot tudi za pretekli dve leti nagnjena v smeri večjega odvzema ženskega spola. V obdobju 2019 do 2024 znaša 55,5 % ženskega spola, v preteklih dveh letih ta delež znaša 56,9 %. Delež odraslih jelenov (2+ in starejših) znaša 17,5 % za šestletno obdobje in 16,7 % za pretekli dve leti. Delež odraslih košut v odvzemu je 24 % za šestletno kot tudi dvoletno obdobje. Odstrel košut starosti 2+ in več je za zadnje šestletno obdobje znašal 137 % odstrela jelenov 2+ in starejših, za zadnji dve leti ta delež znaša 145 %.

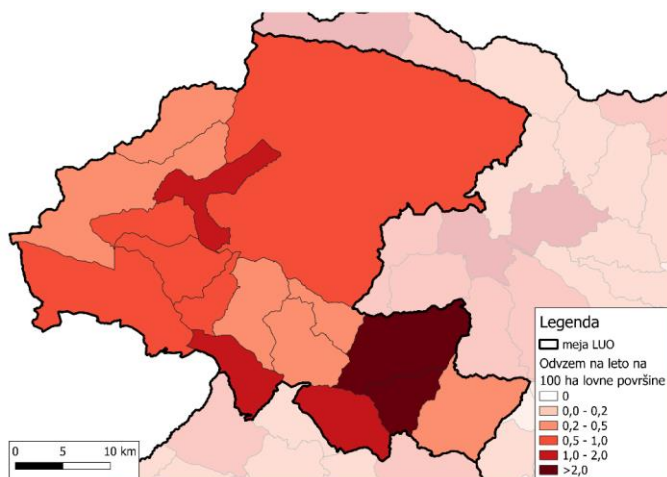
Višina, delež in vzroki izgub

Slika 4.2.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub jelenjadi v obdobju 2019–2024

Delež izgub v odvzemu za šestletno obdobje je 10 % in 8 % za pretekli dve leti. Tekom šestih let se je spremenila struktura izgub. Najpogostejši vzroki izgub so še vedno povozi na cestah (48 %), sledijo izgube po zvereh (29 %) in povozi na železnici (10 %). Velik delež izgub predstavlja rubrika »neznano« (31 %). V zadnjem obdobju narašča število izgub po velikih zvereh, predvsem v LPN Triglav, kjer je z genetsko analizo dokazano območje vsaj enega tropa volkov. Ostale izgube v primorskem delu LUO gre najverjetneje pripisati mladim volkovom »dispergerjem«, ki jih v LUO občasno opažamo posamič ter risu, ki je v LUO že stalno prisoten. Izgube po zvereh v LPN Triglav ostajajo na takšnem nivoju, da ta dejavnik prav gotovo vpliva na strukturo načrtovanega odvzema za obdobje 2025 – 2026.

Telesne mase telet in enoletnih osebkov

Dinamika telesnih mas mladičev in enoletnih živali ne izkazujejo posebnega trenda.

Prostorska razporeditev odvzema

Slika 4.2.3: Prostorska razporeditev odvzema jelenjadi v LUO v obdobju 2019–2024

Ocena stanja populacije

Številčnost navadnega jelena se je v zadnjem desetletju povečevala, povečeval se je tudi odvzem ob hkratnem močnejšem poseganju v ženski reproduktivni del populacije. Številčnost jelenjadi se verjetno še povečuje, kar nam kaže predvsem trend objedanja gozdnega mladja. Največ jelenjadi (50 %) je prostorsko porazdeljeno v nižinah ob rekah (Soča, Idrijca, Bača). Manj jelenjadi je v gorskih predelih do gornje gozdne meje, nad to mejo je jelenjadi še manj (do 20 %), v izrazitem visokogorju nad 2000 m.n.v. jelenjadi ni. Še vedno so opazne tri koncentracije populacije, dve na primorski strani in ena na gorenjski strani LUO. V spolni strukturi prevladuje ženski spol. Delež telet, katerih odvzem je slučajnost, izkazuje spolno razmerje 45 % moških : 55 % žensk (obdobje 2019–2024). Starostna struktura je piramidalne oblike, prevladuje mladi starostni razred. Zdravstveno stanje populacije je ustrezno, večjih pojavov bolezni ne zaznavamo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo zaenkrat niso problematični, upad številčnosti srnjadi zaradi naraščanja številčnosti jelenjadi smatramo za naravni proces, ki je pogojen predvsem s spremembami okolja (zaraščanje, povečevanje deleža gozda, ugodnejši habitati za jelenjad). Kljub navedenemu opažamo, da jelenjad vse bolj vdira v visokogorje, v tipične habitate gamsa.

Na območju LUO je prisoten vsaj en trop volkov, poimenovan Pokljuka. Zaradi prisotnosti volkov ima LPN Triglav prilagojeno upravljanje s populacijo navadnega jelena.

S strani jelenjadi je lokalno zaznan povečan vpliv na poškodovanost gozdnega mladja. Škode na travinju in na gozdnih sestojih se pojavljajo izključno v LPN Triglav.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Ugotavljamo, da smo v preteklosti podcenjevali številčnost populacije jelenjadi v TRI LUO in si zastavljali prenizke cilje glede načrtovanega odvzema. Kljub temu, da smo načrtovani odvzem za dvoletno obdobje 2023 in 2024 povečali za 54 % glede na načrt za obdobje 2021 – 2022, smo načrt z velikim lovskim naporom presegli za kar 22 %. Škode po jelenjadi, ki so leta 2023 dosegle višek (izplačanih kar 19.792,50 EUR), so se v letu 2024 zmanjšale na 16.169,64 EUR, kar sicer lahko deloma štejemo za uspeh. Pa vendar, če želimo uresničiti dolgoročni cilj iz LUN 2021 – 2030 – zmanjšanje številčnosti jelenjadi, moramo povečati načrt odvzema in hkrati drastično poseči v rodni del populacije navadnega jelena.

Ukrepi in usmeritve

Prostorski okvir obravnave in conacija prostora

Za potrebe optimalnega upravljanja jelenjadi v LUO vsa lovišča uvrščamo v osrednje območje populacije navadnega jelena. Kljub temu, da vsa lovišča uvrščamo v osrednje območje, pa višino odvzema prikazujemo po dveh ekoloških enotah. V prvo (1) ekološko enoto uvrščamo lovišča LD in LPN Prodi – Razor, v drugo (2) pa LPN Triglav. Gre za prilagojeno upravljanje s populacijo zaradi prisotnosti tropa volkov na območju LPN Triglav.

Vsa lovišča v TRI LUO obravnavamo v okviru **osrednjega območja** prisotnosti populacije navadnega jelena. Načrtovan odvzem skladno s starostno – spolno strukturo je prikazan v preglednicah 4.2.2 in 4.2.3.

Višina in starostno-spolna struktura odvzema

Višina načrtovanega odvzema za leti 2025 in 2026 znaša skupno 2730 osebkov navadnega jelena (2130 v prvi in 600 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Preglednica 4.2.1: Načrtovan odvzem jelenjadi v LD in LPN Prodi

starostni razred	moški spol	ženski spol
0+	638 (30 %)	
1+	214 (10 %)	214 (10 %)
2+	426 (20 %)	638 (30 %)
SKUPAJ: 2130 (100 %)		

Preglednica 4.2.2: Načrtovan odvzem jelenjadi v LPN Triglav

starostni razred	moški spol	ženski spol
0+	210 (35 %)	
1+	60 (10 %)	60 (10 %)
2+	120 (20 %)	150 (25 %)
SKUPAJ: 600 (100 %)		

*Prilagojeno upravljanje z vrsto zaradi potrjene prisotnosti tropa volkov.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Preglednica 4.2.3: Dopustna odstopanja (%) od načrtovanega odvzema jelenjadi

starostni razred	moški spol	ženski spol
0+	-15, +50	
1+	-20, +70	-20, +70
2-4	-100, +35	-15, +50
5+	-100, +35	
SKUPAJ	-15, +50	

V primeru, da dopustno odstopanje -15 % od načrtovane skupne višine odvzema pomeni manj kot 3 osebk, dopustno odstopanje navzdol znaša 3 osebk. V primeru, da dopustno odstopanje -20 % od načrtovane višine odvzema lanščakov ali odvzema junic oz. -15 % od načrtovane višine odvzema telet ali odvzema košut pomeni manj kot 1 osebek, dopustno odstopanje navzdol za navedene starostno-spolne razrede znaša 1 osebek.

Prilagoditve na območjih redne prisotnosti volka

Zaradi potrjene prisotnosti volčjega tropa v LPN Triglav veljajo naslednje upravljaljske prilagoditve:

- Načrtovani odvzem košut predstavlja največ 25 % vsega načrtovanega odvzema jelenjadi.
- Uplenitev jelena 5+ s strani volka ne vpliva na možnost odstrela jelena. To pomeni, da se dopustno odstopanje realizacije razreda jelenov 5+ dvigne za toliko kot znaša število evidentiranih izgub po volku v tem razredu.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

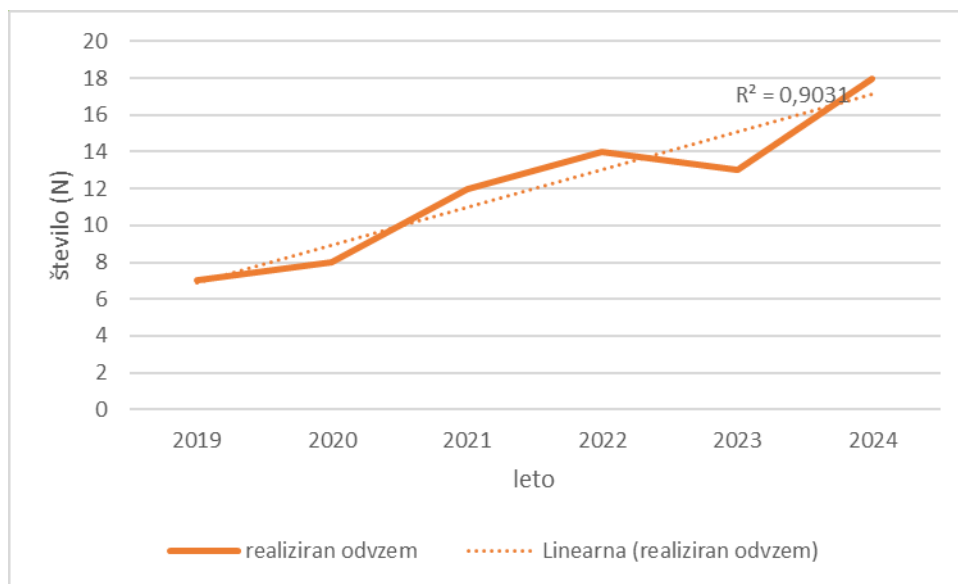
- Jelenjad se širi tudi v najboljše habitate gamsa in kozoroga ter vpliva na številčnost obeh vrst, strukturo in prostorsko porazdelitev. V teh habitatih moramo gledati na zmanjševanje številčnosti jelenjadi kot naravovarstveni ukrep za ohranitev gamsa in kozoroga.
- Povečati je potrebno odstrel jelenjadi v Zgornjesavski dolini, v revirjih Pišnica, Martuljek, Vrata in Krma – Kot. Za razporeditev načrtovanega odvzema je odgovoren upravljavec LPN Triglav.
- Zaželena je čimprejšnja realizacija letnega načrta odvzema jelenjadi.
- V LUO je potrebno vzdrževati pašne površine zlasti na območju strnjenih kompleksov gozdov ter povečanje površine mladovij z uravnoteženjem razmerja razvojnih faz v LUO.
- Zaradi potrjene prisotnosti volčjega tropa v LPN Triglav s populacijo jelenjadi upravljajo prilagojeno.

4.3 Damjak

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Damjak je v LUO tujerodna vrsta, v prosti naravi se pojavlja kot posamezne pobegle živali iz obor v loviščih Ljubinj in Podbrdo. Odstreljuje se vse pobegle damjake, letno število odvzema niha od 7 do 18 živali za preteklo obdobje šestih let (2019 – 2024). Odvzem damjaka se ne načrtuje, iz narave se odvzema vse iz obor pobegle živali.

Višina odvzema

Slika 4.3.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema damjaka v obdobju 2019–2024

V zadnji šestih letih je bilo v LUO odvzetih 72 živali, v zadnjih dveh 31. Posamezni osebki, ki se pojavijo v prosti naravi niso predmet upravljanja z vrsto in jih je kot take potrebno odstreliti skladno z lovno dobo ali drugimi določili predmetne zakonodaje.

Starostno-spolna struktura odvzema

V preteklem obdobju šestih let (2019 – 2024) je bilo odvzetih 32 damjakov ženskega spola in 40 moškega spola. Dve in več letnih osebkov je bilo pri ženskem spolu 17 in pri moškem 10. Lanščakov je bilo 18, junic pa 5. Ostalo so bila teleta damjakov obeh spolov.

Višina, delež in vzroki izgub

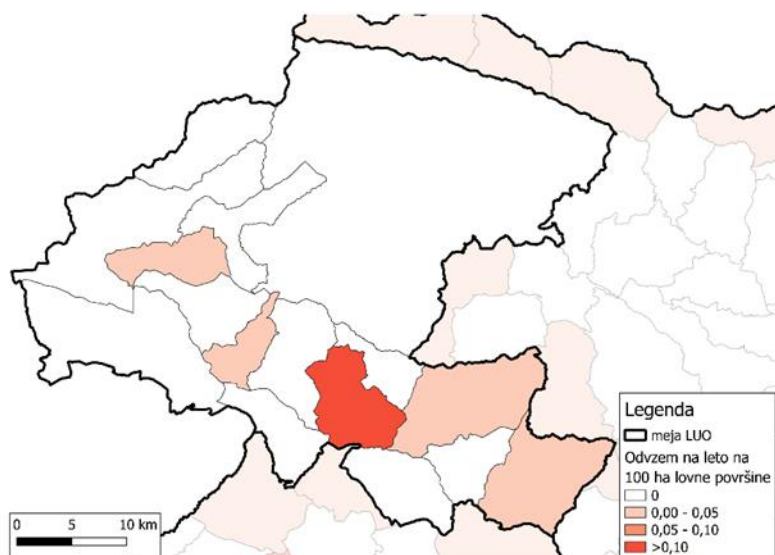
V zadnjih šestih letih je bila v TRI LUO zabeležena le ena izguba zaradi povoza, in sicer leta 2019. Drugih izgub ne beležimo.

Telesne mase telet in enoletnih osebkov

Zaradi nizkega vzorca telesnih mas ne prikazujemo.

Prostorska razporeditev odvzema

Damjaki se občasno pojavljajo v bližini obor iz katerih zbežijo. Takšne primere poznamo v loviščih Podbrdo, Porezen, Ljubinj in Volče.

Slika 4.3.3: Prostorska razporeditev odvzema damjaka v LUO v obdobju 2019–2024

Ocena stanja populacije

Damjaki se v LUO pojavljajo kot posamezne iz obor pobegle živali in ne predstavljajo populacije, saj je njihovo število premajhno.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Stanje damjakov ni strukturirana populacija, temveč posamezne pobegle živali iz obor. Odvzem damjaka poteka skladno s smernicami, ki narekujejo popolni odvzem iz narave.

Ukrepi in usmeritve

Posamezni osebki, ki se priložnostno pojavijo v območjih izven prostorskih okvirov načrtovanja niso predmet upravljanja z vrsto in jih je kot take v teh loviščih treba odstreliti skladno z lovno dobo ali drugimi določili predmetne zakonodaje. Pri odstrelu osebkov, za katere se predvideva da izvirajo iz obor, se upoštevajo določila 8. odstavka 50. čl. ZDlov-1. Damjake je potrebno iz proste narave odstraniti, ne glede na spol in starost živali. Upoštevati je treba le lovno dobo.

Prostorski okvir obravnave

Celotno TRI LUO.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

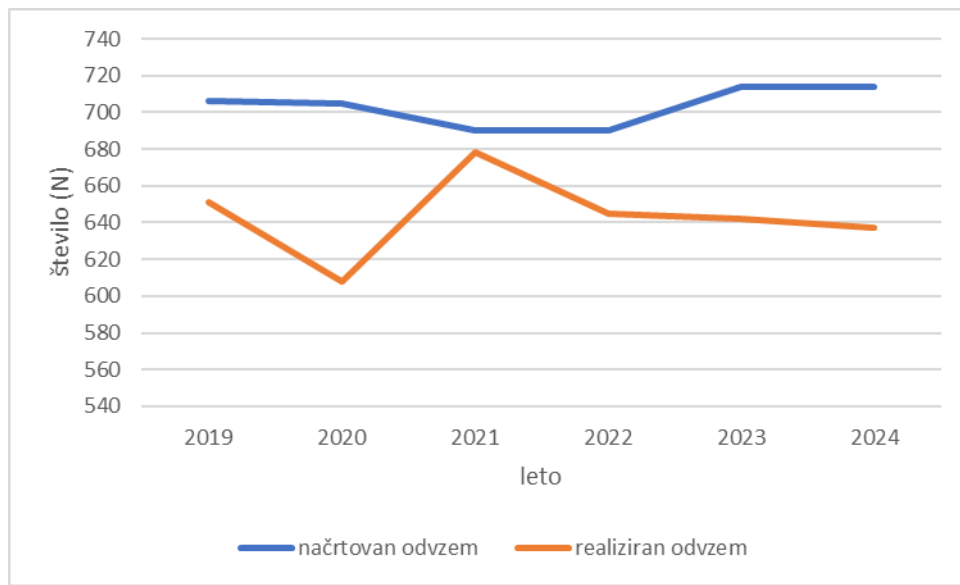
- V prosti naravi ne želimo imeti damjakov.
- Popolna izločitev osebkov, ki izvirajo iz obor.
- Odvzem damjakov je potrebno izvesti v skladu z lovno dobo in določili 8. odstavka 50. čl. ZDlov-1.

4.4 Gams

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno in za cel LUO in tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

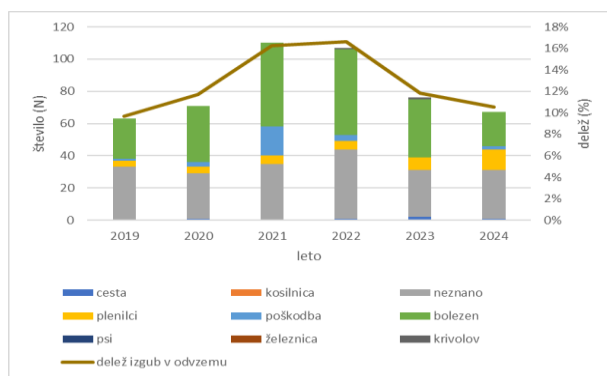
Slika 4.4.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema gamsa v obdobju 2019–2024

Dinamika odvzema gamsa je v zadnji šestih letih (2019 – 2024) zelo konstantna, z manjšimi nihanji, vendar brez izrazitega trenda. Nekoliko izstopata leti 2020 in 2021. V šestletnem obdobju je bil načrt odvzema realiziran 92 %, v zadnjih dveh letih 90 %. Povprečen odvzem znaša 643 osebkov letno. Indeks odvzema 2024 glede na leto 2019 znaša 0,98.

Starostno-spolna struktura odvzema

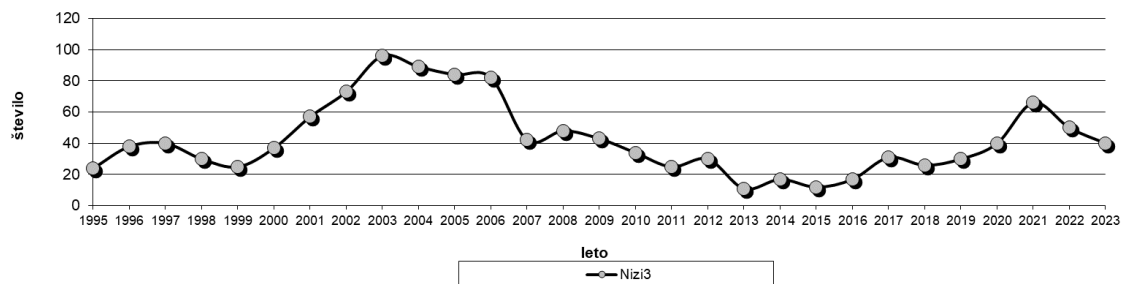
Spolna struktura odvzema v LUO je tradicionalno rahlo v korist moškega spola, 53 % M in 47 % Ž. To velja tako za šestletno kot tudi dvoletno obdobje. Delež srednjega starostnega razreda (obdobje 2019 – 2024) znaša pri kozlih 18 %, pri kozah 15 %, kar je skladno s smernicami preteklega ON 2011 – 2020. Delež starega razreda je pri obeh spolih podoben – nad 8 % in je nekoliko višji kakor ga predvidevajo smernice ON. Tudi struktura odvzema mladega razreda je ugodna pri obeh spolih – v odvzemu prevladujejo mladiči in 1+ gamsi z okoli 36 %, gamsi 2+ (kozli in koze) zavzemajo skupno 14 % za zadnjih 6 let. Mlad razred skupaj predstavlja 50 % skupnega odvzema gamsov.

Višina, delež in vzroki izgub

Slika 4.4.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub gamsa v obdobju 2019–2024

Dinamika izgub letno niha, brez izrazitega trenda, nekoliko izstopata leti 2021 in 2022 s povečanimi neznanimi izgubami in izgub zaradi bolezni. Delež izgub znaša v poprečju 13 % odvzema za obdobje 2019 – 2024 in 11% za obdobje 2023 – 2024. Prevladujejo izgube zaradi bolezni (44 %), neznani vzroki (40 %), in plenilci (8 %). Med tradicionalnimi boleznimi so v LUO prisotne gamsje garje, njihovi izbruhi pa se pojavljajo približno vsakih 5 let.

Slika 4.4.3: Pojavljanje gamsjih garij (odstrel in izgube) v obdobju 1995–2023

Telesne mase kozličev/kozic in enoletnih osebkov

Dinamike telesnih mas mladičev in enoletnih živali ne izkazujejo posebnega trenda. Primerjava telesnih mas enoletnih gamsov v dveh desetletnih obdobjih pokaže, da se telesne mase enoletnih kozlov niso spremenile, značilno se niso spremenile tudi telesne mase enoletnih koz.

Zdravstveno stanje osebkov

Pri gamsu se pojavljajo gamsje garje, nekaj primerov je bilo tudi kužne bradavičavosti, ki se na gamsa prenaša tudi z domačih ovc. Delež izgub zaradi garij je v zadnjem desetletju v primerjavi s predhodnim desetletjem značilno upadel. Garje so še vedno prisotne vsako leto (24 % izgub v desetletju), vendar ni trenda porasta garij – pojavljajo se dokaj enakomerno. Problem pri garjah je, da so se začele pojavljati v predelih LUO, kjer se lov na gamsa ne izvaja intenzivno, tak je primer gozdnatega severnega pobočja Kobariškega stola (Lovišče Bovec in Kobarid) ali Kotla (lovišče Podbrdo).

Povprečna starost odraslih živali v odvzemu

Povprečna starost odvzetih odraslih živali (3+ koze in 3+ kozli) znaša pri kozah 9 let, za obdobje 2019 do 2024 in 8,5 let za obdobje 2023 do 2024. Za kozle znaša za obdobje 2019 do 2024 6,5 let in prav tako za obdobje 2023 do 2024. Povprečna starost odvzetih odraslih gamsov skozi obdobje 2019 do 2024 niha in nima nekega izrazitega trenda. Ugodno je, da je odvzem odraslih živali pomaknjen proti zgornji meji srednjega starostnega razreda, glede na razred starih (8 let pri kozlih, 11 let pri kozah, po prejšnji razvrstitvi gamsov v starostne razrede). S tem se varuje reproduktivni in vitalni del populacije gamsa.

Ocena stanja populacije

Številčnost gamsa je v LUO stabilna, predvsem zahvaljujoč višini odvzema, ki je v višini letnega prirastka populacije. Dodatno stabilnost številčnosti potrjuje neprisotnost tradicionalnih gamsjih bolezni. Gams je dokaj enakomerno prostorsko porazdeljen po vsem LUO, več ga je v za gamsa tipičnih habitatih v visokogorju. Populacija je ustrezno spolno in starostno izgrajena, predvsem je dobro zastopan srednji in stari starostni razred. Zdravstveno stanje populacije je kljub prisotnosti garij še vedno ustrezno, večjih izbruhov bolezni ne poznamo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo so delno problematični pri odnosu z muflonom in jelenjadjo. Škod po gamsu v LUO ne zaznavamo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

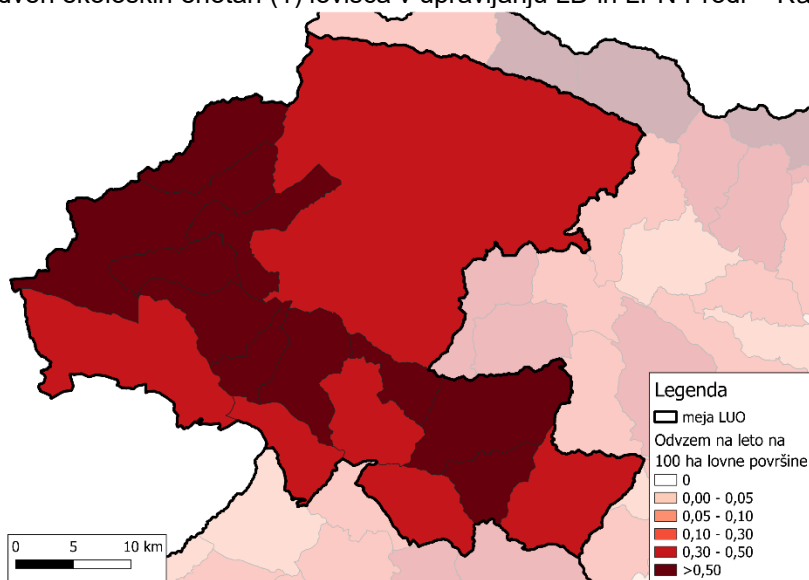
Z gamsom se v LUO gospodari v okviru predpisanih smernic in načrta. O uspešnosti gospodarjenja govori tudi dejstvo, da je delež izgub zaradi garij značilno upadel. Pri gospodarjenju z gamsom se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti in prostorske porazdelitve.
- Rahlo povečevanje številčnosti v primerih upada številčnosti zaradi gamsjih garij.
- Ohranjanje spolne in starostne strukture.

Ukrepi in usmeritve

Prostorski okvir obravnave

Gams je dokaj enakomerno prostorsko porazdeljen po vsem LUO, več ga je v za njega tipičnih habitatih v visokogorju. Zaradi preglednosti ukrepe v populacijah se prikazujemo skupno za ves LUO in tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina in starostno-spolna struktura odvzema

Zaradi stanja populacije, zastavljenega cilja in trenutno vzdržnega stanja zaradi gamsjih garij, **načrt odvzema za leti 2025 in 2026 znaša skupno 1358 gamsov** in je za 70 gamsov nižji od predhodnega dvoletnega načrta za TRI LUO (1108 v prvi ekološki enoti in 250 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Preglednica 4.4.1: Načrtovan odvzem gamsa

starostni razred	M (kozli)	Ž (koze)
mladi	407 (30 %)	407 (30 %)
starejši	272 (20 %)	272 (20 %)
SKUPAJ	679 (50 %)	679 (50 %)

Mladi osebki so osebki starosti 0+, 1+ in 2+. Starejši osebki so osebki starosti 3+ in več.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Dopustno odstopanje pri realizaciji skupnega odvzema znaša $\pm 20\%$. Dopustno odstopanje (v obe smeri) je lahko tudi večje ob pojavu gamsjih bolezni (slepota, garjavost, bradavičavost) in z njimi povezane dinamike številčnosti gamsa. Odvzem v razredu starejših pri vsakem spolu posebej se lahko preseže za 10%. V primeru, da dopustno odstopanje -20% od načrtovane skupne višine odvzema pomeni manj kot 3 osebke, dopustno odstopanje navzdol znaša 3 osebke. V primeru, da dopustno odstopanje $+20\%$ od načrtovane skupne višine odvzema pomeni manj kot 1 osebek, dopustno odstopanje navzgor znaša 1 osebek. V primeru, da dopustno odstopanje v razredu starejših $+10\%$ (pri vsakem spolu posebej) pomeni manj kot 1 osebek, dopustno odstopanje navzgor znaša 1 osebek. Neizvršen odvzem v razredu starejših se lahko nadomesti z odvzemom v razredu mladih.

Prilagoditve na območjih redne prisotnosti volka/risa

V območje redne prisotnosti velikih zveri, ki vplivajo na prilagojeno upravljanje z gamsom prištevamo naslednja lovišča: Bovec, Čezsoča, Drežnica, Ljubinj, Log pod Mangartom, LPN Prodi - Razor, LPN Triglav Bled, Podbrdo, Porezen, Smast, Soča in Tolmin.

V loviščih z redno prisotnostjo volka/risa dopustno odstopanje realizacije skupnega odvzema navzdol znaša - 30 %.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

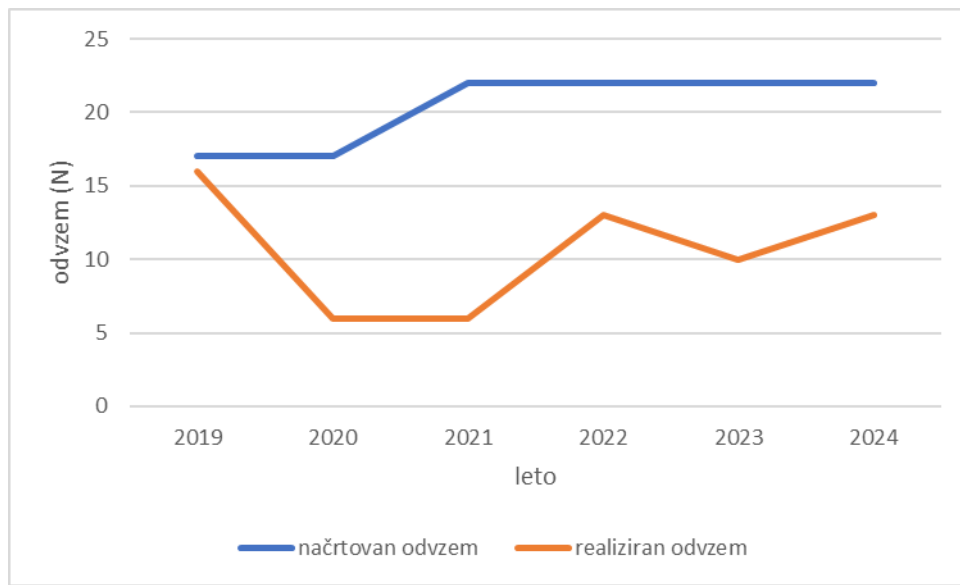
- Prostorsko morajo lovišča intezivirati odstrel na območju, kjer se pojavijo gamsje garje. To še posebej velja za predele lovišč, kjer so se garje pojavile pred kratkim (lovišči Bovec in Kobarid na desnem bregu reke Soče).
- Pomembnejše od izbirnega odstrela je količinsko in strukturno doseganje načrtovanega odvzema. Ob izvršenem odstrelu in ugotovljenih izgubah se ugotovi in evidentira tudi spol mladičev.
- Lov na gamsa se začne izvajati takoj po začetku lovne dobe. Priporočljivo je, da se 50% odvzema realizira do konca meseca oktobra.
- Ponovno naj se vzpostavi monitoring (štetje) gamsa po vnaprej določenih smereh (stezah). Monitoring naj se izvaja vsako leto enkrat, na isti dan, za vsa lovišča hkrati.
- Vzpostavitev in vzdrževanje mirnih con, kakor smo jih definirali v prostorskem delu GGN.

4.5 Kozorog

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Kozorogi so bili v LUO naseljeni po drugi svetovni vojni. Pojavljajo se v več skupinah, kjer se vrši tudi odvzem: (1) Kanin (LD Bovec), iz naselitve v Italiji; (2) planina Bala (LD Bovec), iz prvotne naselitve; (3) Mangart (LD Log pod Mangartom), skupna populacija z Italijansko stranjo; (4) Pihavec (LPN Triglav), izvirajo iz prvotne naselitve. Proti jugu se pojavljajo posamični osebki oz. v manjših skupinah do lovišč Drežnica, Smast in Tolmin. V Sloveniji se kozorogi pojavljajo le v Gorenjskem in Triglavskem LUO, zato je njihova zastopanost v LUO pomembna, predvsem zaradi povezav z Italijanskimi kozorogi na obmejnem območju.

Višina odvzema

Slika 4.5.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema kozoroga v obdobju 2019–2024

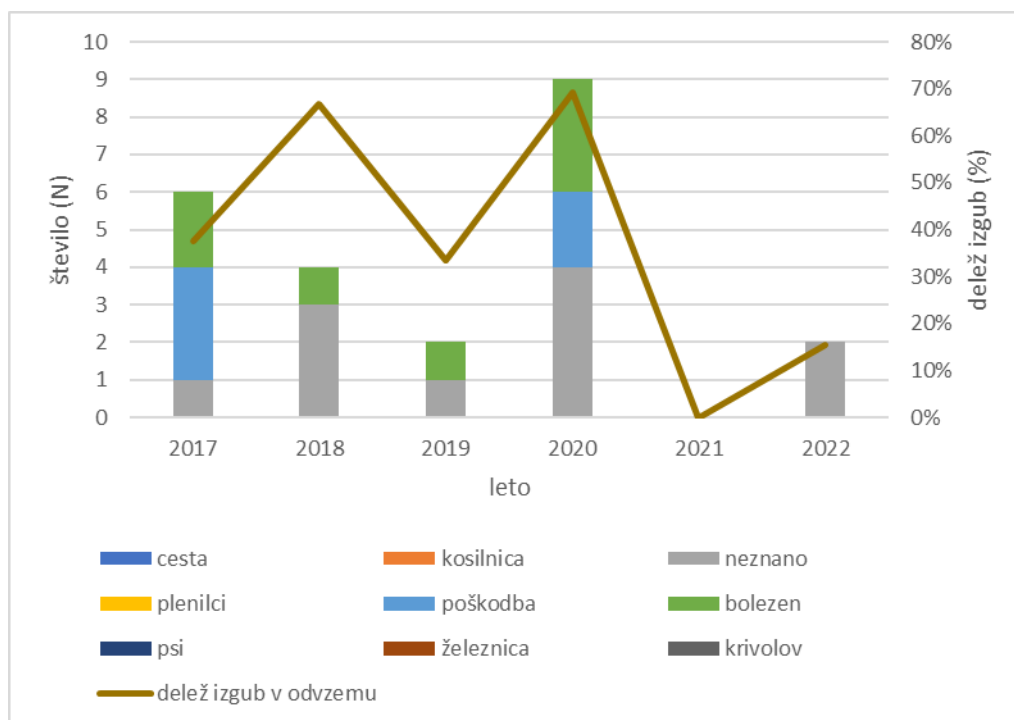
Letni odvzem kozorogov v šestletnem obdobju niha od 6 do 16 osebkov. Povprečni letni odvzem v enakem obdobju znaša 10, za zadnji dve leti pa 11 živali. Stopnja doseganja višine načrta odvzema znaša 52 %, tako za šestletno kot tudi dvoletno obdobje. Višina odvzema med leti niha, kar je posledica pavšalnega načrta odvzema za več lovišč hkrati. Trenda odvzema ne zaznavamo, kar je posledica stabilne, sicer številčno majhne populacije.

Starostno-spolna struktura odvzema

Razmeroma nizek odvzem kozorogov v LUO ne sledi ustaljenim smernicam za upravljanje s parkljasto divjadjo. Višina odvzema je pod prirastkom in je omejena predvsem na odvzem nekaj osebkov trofejnih kozorogov in nekaj starih koz. Ostala struktura odvzema izvira iz izgub. Spolno razmerje odvzema v šestletnem obdobju je izrazito v korist moškega spola 67 %. Delež trofejnih kozorogov starostne kategorije 2+ in starejših je v strukturi odvzema kar 65 %.

Višina, delež in vzroki izgub

Izgube kozorogov letno precej nihajo, v povprečju so kar visoke in v preteklem šestletnem obdobju znašajo 36 % in 9 % za pretekli dve leti. Visok delež izgub je tudi posledica nizkega odvzema glede na številčnost populacije. Kozorogi so izpostavljeni napadu gamsjih garij, te izgube so znatne in znašajo 29 % vseh izgub. Ostale vzroke izgub pripisujemo neznanemu dejavniku oz. izgubam zaradi poškodb. Nenaravnih izgub ne poznamo.

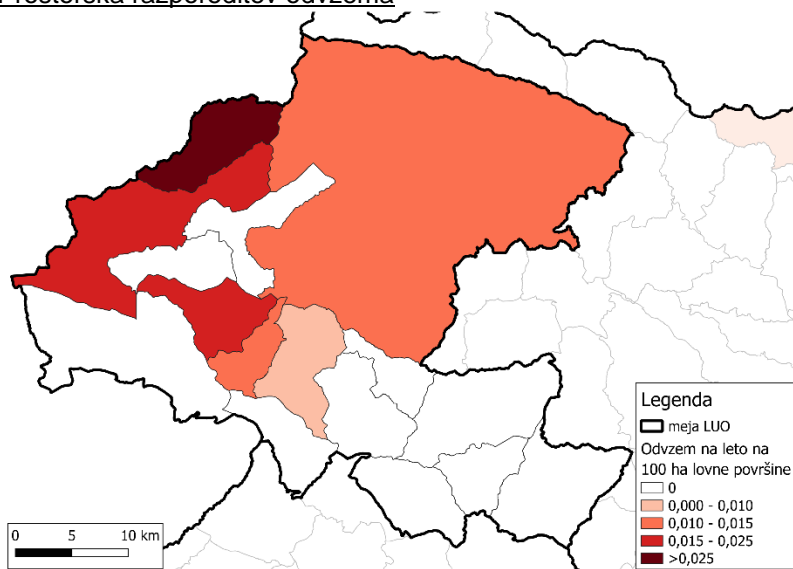

Slika 4.5.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub kozoroga v obdobju 2019–2024

Zdravstveno stanje osebkov

Kozorogi se lahko okužijo z boleznimi, ki jih prenašajo prežvekovalci; tako domači kot prostoživeči (drobnica, gamsi). Populacija je na boleznih v Sloveniji še bolj dovzetna, saj je v populacijah prostoživečih živali, kjer je prisotna visoka stopnja parjenja v sorodstvu, stopnja odpornosti na bolezni nižja (Benton in sod., 2018; Perez-Gonzalez in sod., 2021). Od bolezni, ki lahko najbolj vplivajo na številčnost in vitalnost kolonij kozoroga so najpomembnejše gamsje garje. Oslabele osebkve nato invadirajo še nekateri notranji zajedavci. Garje se med osebkami lahko prenašajo preko direktnega kontakta (mati – mladič, stiki med prskom,...) ali preko mest lokalnih zgoštev (solnice, ležišča,...).

Prostorska razporeditev odvzema

Slika 4.5.3: Prostorska razporeditev odvzema kozoroga v LUO v obdobju 2019–2024

Ostali kazalniki in znaki

Podatkov o telesnih masah enoletnih kozorogov je premalo, da bi lahko iz njih izluščili kakšne zaključke.

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da na območju TRI LUO živi do 250 kozorogov obeh spolov in vseh starostnih kategorij. V koloniji na Kaninu, ki si jo delimo s sosednjo republiko Italijo jih živi do 190, v koloniji v LD Bovec do 80 osebkov. V obeh zaznavamo naraščajoč trend številčnosti. V koloniji Julijskih Alp, v loviščih LPN Triglav, Drežnica, Soča, Smast in Tolmin pa živi nekje do 150 osebkov alpskega kozoroga. Čeprav se slednja širi, posamezne osebkke moškega spola je moč opazovati tudi v LPN Prodi – Razor in lovišču Podbrdo, v njej zaznavamo negativen trend številčnosti.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Glede na majhno številčnost kozoroga v Sloveniji in (že kratkoročno) ogroženost nekaterih kolonij je najpomembnejši cilj preprečevanje izumrtja in zagotavljanje dolgoročnega obstoja posameznih kolonij in celotne populacije v TRI LUO. Vsi ukrepi morajo biti podrejeni doseganju tega cilja. V številčno stabilnih kolonijah je možna tudi raba vrste z lovom na način, da to ni v nasprotju s prej omenjenimi cilji. Pri upravljanju z vrsto zasledujemo naslednje cilje:

- Povečanje/ohranjanje številčnosti v posameznih kolonijah (povečanje prioriteto v območjih izven kolonij na Bovškem).
- Ureditvev/sprememba statusa vrste v domorodno.
- Doselitev osebkov (prednostno v Kamniško-Savinjskih Alpah tudi iz območja TRI LUO).
- Ohranjanje/vzpostavljanje povezljivosti med posameznimi kolonijami kozorogov.
- Usmerjanje spolne in starostne strukture v zeleno smer.

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za cel LUO in tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina in starostno-spolna struktura odvzema

Odvzem po strukturi načrtujemo le v loviščih Bovec in Log pod Mangartom in sicer v višini **18 osebkov**. **Načrtovani odvzem se praviloma omeji na stare in prestarele kozle in stare koze ter bolne osebkke**. Načrtovan odvzem koz 2+ je mišljen kot odvzem dejansko starih koz, starosti nad 10 let. Odvzem mladičev se izvaja le med telesno najšibkejšimi osebki. Načrta ni potrebno dosegati in se ga ne sme presegati.

Preglednica 4.5.1: Načrtovan odvzem kozoroga

starostni razred	M (kozli)	Ž (koze)
Mladi	2 (11 %)	4 (22 %)
Starejši	8 (45 %)	4 (22 %)
SKUPAJ	10 (56 %)	8 (44 %)

*Brez 4 starih kozorogov, 2 starih koz in 20 osebkov v LPN Triglav.

Mladi osebki so osebki starosti 0+ in 1+. Starejši osebki so osebki starosti 2+ in več.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Načrta ni potrebno dosegati in se ga ne sme presegati, razen z odstrelom osebkov, ki so nosilci prenosljivih boleznih.

V primeru okuženosti z gamsjimi garjami se prednostno upleni močno okužene osebkke z vidnimi znaki hiranja. Pri osebkih, ki imajo z garjami prizadet majhen delež površine kože in ne kažejo vidnih znakov prizadetosti, se priporoča spremljanje njihovega stanja in uplenitev v primeru napredovanja okuženosti z garjami in vidnega poslabšanja vitalnosti.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- V primeru okuženosti z gamsjimi garjami se prednostno upleni močno okužene osebkke z vidnimi znaki hiranja. Pri osebkih, ki imajo z garjami prizadet majhen delež površine kože in ne kažejo vidnih znakov prizadetosti, se priporoča spremljanje njihovega stanja in uplenitev v primeru napredovanja okuženosti z garjami in vidnega poslabšanja vitalnosti.
- Eden izmed kratkoročno nujnih ukrepov za dolgoročno ohranitev kozoroga v Sloveniji je doselitev osebkov. Ukrepe je nujen predvsem v izolirani koloniji v Kamniško-Savinjskih Alpah, ki ji grozi izumrtje, doselitev je možna tudi iz TRI LUO. Dokler ima kozorog status tujerodne vrste je predpogoj za doselitev dovoljenje ministrstva na podlagi predhodno izvedene presoje tveganja za naravo v skladu z Zakonom o ohranjanju narave. Eden izmed pogojev za doselitev osebkov (na območje Nature 2000) je lahko tudi

sprememba statusa vrste pri nas iz tujerodne v domorodno vrsto (Alpbionet2030, 2017). Predpogoj za izvedbo doselitve je tudi priprava strokovnih podlag, ki bodo natančneje opredelile pogoje in potek doselitve. Za zagotavljanje dolgoročne ohranitve populacije kozoroga v Sloveniji je potrebna izvedba raziskave, ki bo podrobneje preučila vzroke težav populacije in predlagala še ostale ukrepe (poleg doselitve osebkov) v populaciji, ter priprava akcijskega načrta ohranjanja in upravljanja vrste.

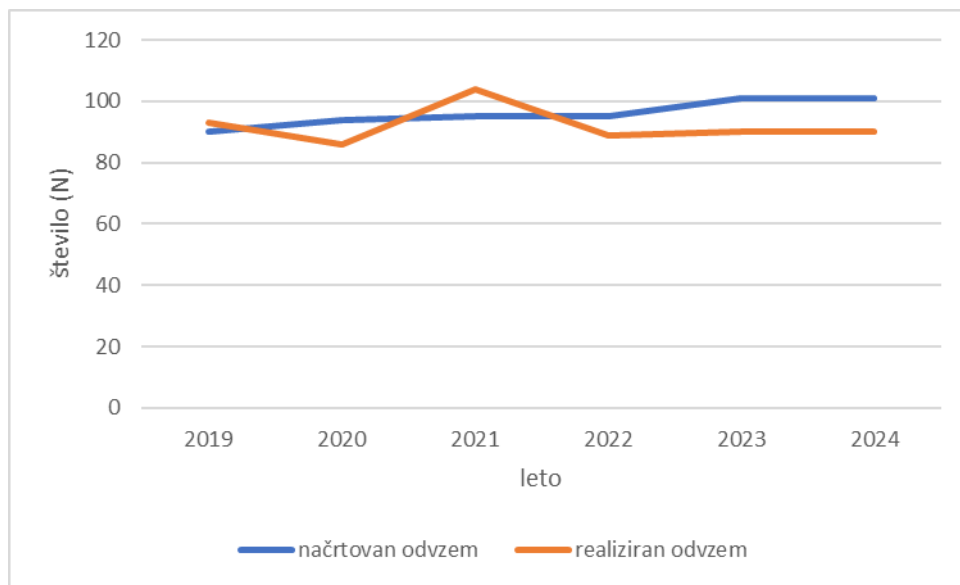
- Upravljanje s populacijo kozoroga v TRI LUO je zaradi njegove ogroženosti izrazito ohranitveno. Višine odvzema praviloma ne načrtujemo s pomočjo kontrolne metode, niti s pomočjo klasične metode (poznavanje številčnosti in prirastka). Z odstrelom praviloma posegamo samo med stare oziroma prestarele kozle in koze, med bolne osebke (sanitarni odstrel) in telesno ter trofejno podpovprečne osebke vseh starostnih razredov. Srednji starostni razred moramo kar v največji meri varovati. Višina odstrela praviloma ni višja od polovice ocenjenega letnega prirastka. Načrtovane višine odvzema ni treba dosegati, razen z odstrelom osebkov, ki so nosilci prenosljivih bolezni. Načrta odvzema se ne sme presegati.
- Vzpostavitev, vzdrževanje režima in drugi ukrepi glede mirnih con.
- Prijava in izvedba projekta/raziskave z namenom preprečevanja izumrtja in dolgoročne ohranitve alpskega kozoroga v Sloveniji.
- Kozorog je v območju neenakomerno zastopan, zato ga obravnavamo v okviru posameznih kolonij.

4.6 Muflon

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

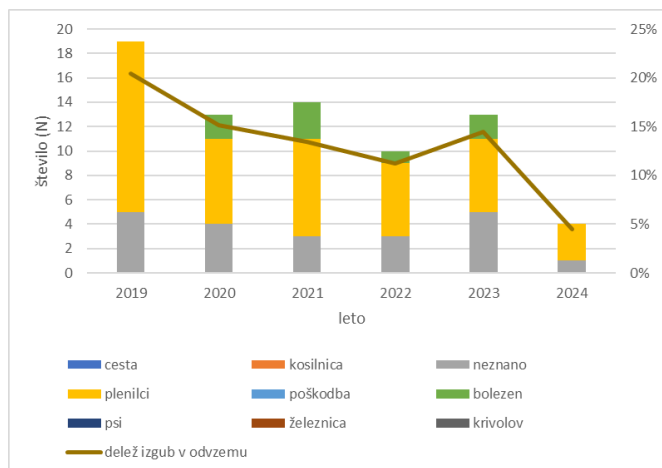
Slika 4.6.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema muflona v obdobju 2019–2024

Dinamika odvzema gamsa je v zadnji šestih letih (2019 – 2024) zelo konstantna, z manjšimi nihanji, vendar brez izrazitega trenda. Po višini odvzema nekoliko odstopa leto 2021. V šestletnem obdobju je bil načrt odvzema realiziran 96 %, v zadnjih dveh letih 89 %. Povprečen odvzem znaša 92 osebkov letno. Indeks odvzema 2024 glede na leto 2019 znaša 0,97.

Starostno-spolna struktura odvzema

Spolna struktura odvzema je skladna z načrtom odvzema. V obdobju 2019 – 2024 je bilo odvzeto 49,5 % moškega in 50,5 % ženskega spola, enako velja tudi za dvoletno obdobje. Odvzem nosilcev populacije je skladen z načrtom, v šestletnem obdobju, kot tudi v zadnjem dvoletnem obdobju je bilo odvzetih 25 % ovinov starostne kategorije 2+ in 22 % spolno zrelih ovc.

Višina, delež in vzroki izgub

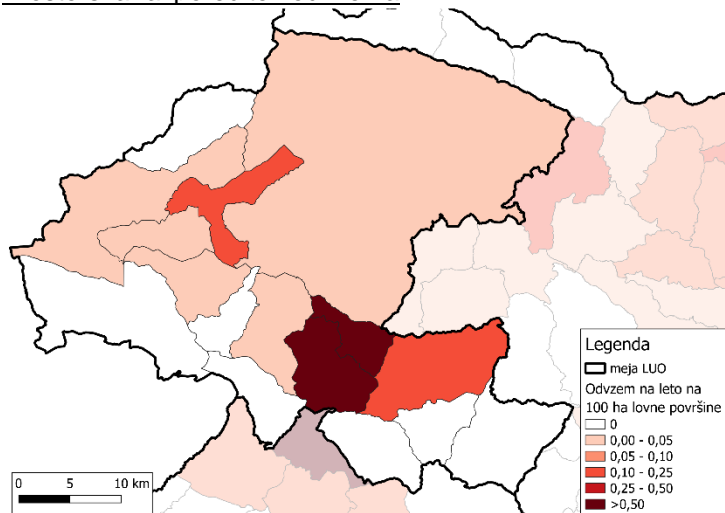
Slika 4.6.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub muflona v obdobju 2019–2024

Povprečne šestletne izgube znašajo 13 % odvzema in tekom šestletnega obdobja nihajo. V dvoletnem obdobju 2023 – 2024 znašajo izgube le 9 % celotnega odvzema. Opažamo negativen trend izgub. Najpogostejši vzrok so izgube po zvereh (63 %), sledijo izgube po neznanem dejavniku (30 %) in izgube zaradi bolezni (7 %).

Telesne mase jagnjet in enoletnih osebkov

Dinamike telesnih mas mladičev in enoletnih živali ne izkazujejo posebnega trenda. Primerjava telesnih mas enoletnih muflonov in ovc v dveh desetletnih obdobjih pokaže, da se telesne mase enoletnih muflonov niso spremenile, značilno se niso spremenile tudi telesne mase enoletnih ovc.

Prostorska razporeditev odvzema

Slika 4.6.3: Prostorska razporeditev odvzema kozoroga v LUO v obdobju 2019–2024

Ocena stanja populacije

Muflon je v LUO prisoten v treh večjih skupinah. Največja gostota prve skupine je na območju naselitve izpred 55 let, na območju lovišča Ljubinj. Pred tridesetimi leti se je muflon pričel širiti na območje lovišča LPN Prodi – Razor in v lovišče Podbrdo. Druga skupina se izhaja iz naselitve v Trenti in je danes prisotna v loviščih Soča in LPN Triglav. Skupina ni številčna, predvsem zaradi neustreznega življenjskega prostora. Tretja, samostojna skupina muflonov se nahaja na območju Mežakle. Številčnost muflonov so v LPN Triglav v preteklosti močno zmanjšale velike zveri, predvsem volk.

Spolna in starostna struktura t. i. Ljubinjske populacije sta ustrezni, spolna struktura je polovična, osebki reproduktivnega dela populacije so zastopani v zadostnem številu. Starostna struktura je značilne piramidalne oblike. Zdravstveno stanje je ustrezno, večjih pojavov bolezni ne opažamo. Menimo, da ima muflon negativen vpliv na gamsa predvsem z vdiranjem v njegove tipične visokogorske habitate.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo muflona se v območju upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. V LPN Triglav gre predvsem za beleženje izgub, ki jih povzročajo zveri (volk). Izven osrednjega območja se z muflonom ne gospodari in se izvaja popoln odstrel. Pri gospodarjenju z muflonom se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti na območju prisotnosti – osrednje območje.
- Vzdrževanje trenutne spolne in starostne strukture.
- Postopna izločitev osebkov na območjih, kjer cilj upravljanja ni trajnostna raba vrste z lovom. To velja za vsa območja, ki niso opredeljena kot osrednja območja.
Zimsko krmljenje na območjih, kjer je cilj upravljanja trajnostna raba vrste z lovom.
- Doseljevanje muflona zunaj območij Natura 2000 je mogoče z ustrezno presojo tveganja za naravo (leta je urejena s Pravilnikom o izvedbi presoje tveganja za naravo in o pridobitvi pooblastila; Ur. l. RS, št. 43/2002). Na območjih Natura 2000 pa sta naseljevanje in doseljevanje prepovedana z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1)lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Prostorski okvir obravnave

Z muflonom se upravlja le v današnjem osrednjem populacijskem območju, v loviščih Soča, Ljubinj, LPN Prodi – Razor, Podbrdo in LPN Triglav. Višina in struktura odvzema sta določeni tako, da preprečujemo širjenje populacije.

Višina in starostno-spolna struktura odvzema

Za omenjena lovišča je določen načrt odvzema tako po višini kot strukturi. V obdobju **2025 – 2026 načrtujemo odvzem 200 osebkov muflonov (184 v prvi ekološki enoti – lovišča LD in LPN Prodi-Razor; 16 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav)**. V ostalih loviščih se skladno s ciljem in ON LUO odstranjuje vse osebke ne glede na spol in starost. Pri izvajanju odstrela je potrebno upoštevati le lovno dobo. Struktura odvzema v osrednjem območju sledi modelu za ohranjanje številčnosti populacije.

Preglednica 4.6.1: Načrtovan odvzem muflona

starostni razred	M (ovni)	Ž (ovce)
Mladi	50 (25 %)	60 (30 %)
Starejši	50 (25 %)	40 (20 %)
SKUPAJ	100 (50 %)	100 (50 %)

Mladi osebki so osebki starosti 0+ in 1+. Starejši osebki so osebki starosti 2+ in več.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Dopustno odstopanje pri realizaciji skupnega odvzema znaša $\pm 20\%$. Dopustno odstopanje (navzgor in navzdol) je lahko ob pojavu bolezni tudi večje. Odvzem v razredu starejših pri vsakem spolu posebej se lahko preseže za 10 %. V primeru, da dopustno odstopanje -20% od načrtovane skupne višine odvzema pomeni manj kot 3 osebke, dopustno odstopanje navzdol znaša 3 osebke. V primeru, da dopustno odstopanje $+20\%$ od načrtovane skupne višine odvzema pomeni manj kot 1 osebek, dopustno odstopanje navzgor znaša 1 osebek. V primeru, da dopustno odstopanje v razredu starejših $+10\%$ (pri vsakem spolu posebej) pomeni manj kot 1 osebek, dopustno odstopanje navzgor znaša 1 osebek. Neizvršen odvzem v razredu starejših se lahko nadomesti z odvzemom v razredu mladih.

Prilagoditve na območjih redne prisotnosti volka/risa

V območje redne prisotnosti velikih zveri, ki vplivajo na prilagojeno upravljanje z muflonom uvrščamo naslednja lovišča: Ljubinj, LPN Prodi – Razor, Podbrdo, Soča in LPN Triglav Bled.

V loviščih z redno prisotnostjo volka/risa dopustna odstopanja realizacije odvzema za vse razrede in skupno znašajo -100% in $+100\%$, ob pogoju, da to ni v izrazitem nasprotju z drugimi lokalnimi cilji upravljanja muflona (npr. cilj popolna iztrebitev muflona).

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

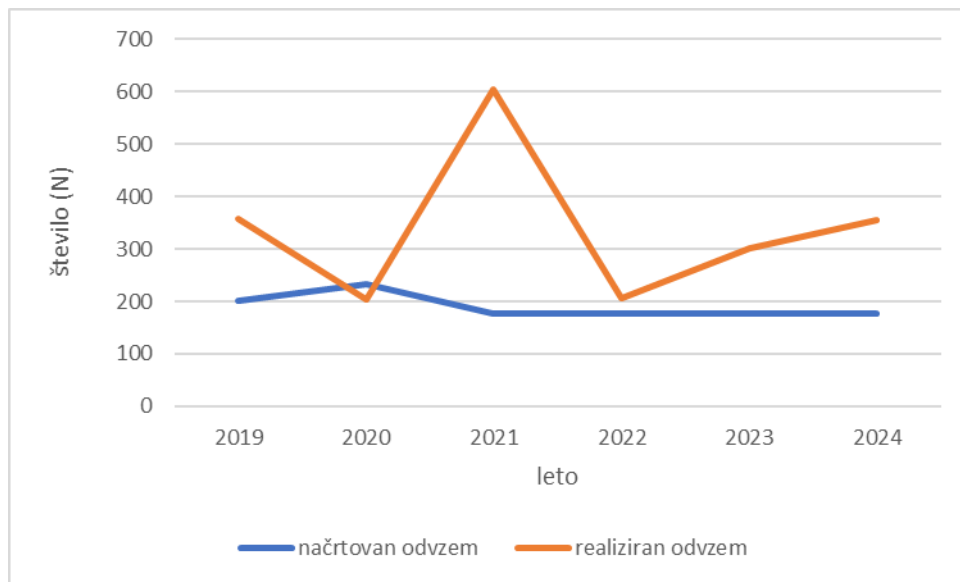
Zaradi cilja upravljanja z muflonom, le tega v LUO obravnavamo v okviru načrtovalne enote, ki jo imenujemo osrednje območje. Vse ostalo območje v LUO je t. i. robno območje. Območja upravljanja z muflonom se določijo z dvoletnimi načrti. Višino odvzema muflona planiramo samo osrednjem območju. V robnem območju se odstranjuje vse osebke ne glede na spol in starost, upoštevati je treba lovno dobo.

4.7 Divji prašič

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Divji prašič je prostorsko prisoten predvsem v južnem delu LUO. V LPN Triglav in loviščih Soča in Log pod Mangartom se divji prašiči pojavljajo le občasno. Prostorska porazdelitev divjega prašiča se v LUO v zadnjem desetletju (2011-2020) glede na predhodno desetletje (2001-2010) ni bistveno spremenila. Gostota divjega prašiča se je ob zahodni državni meji in v lovišču Planota celo zmanjšala.

Višina odvzema

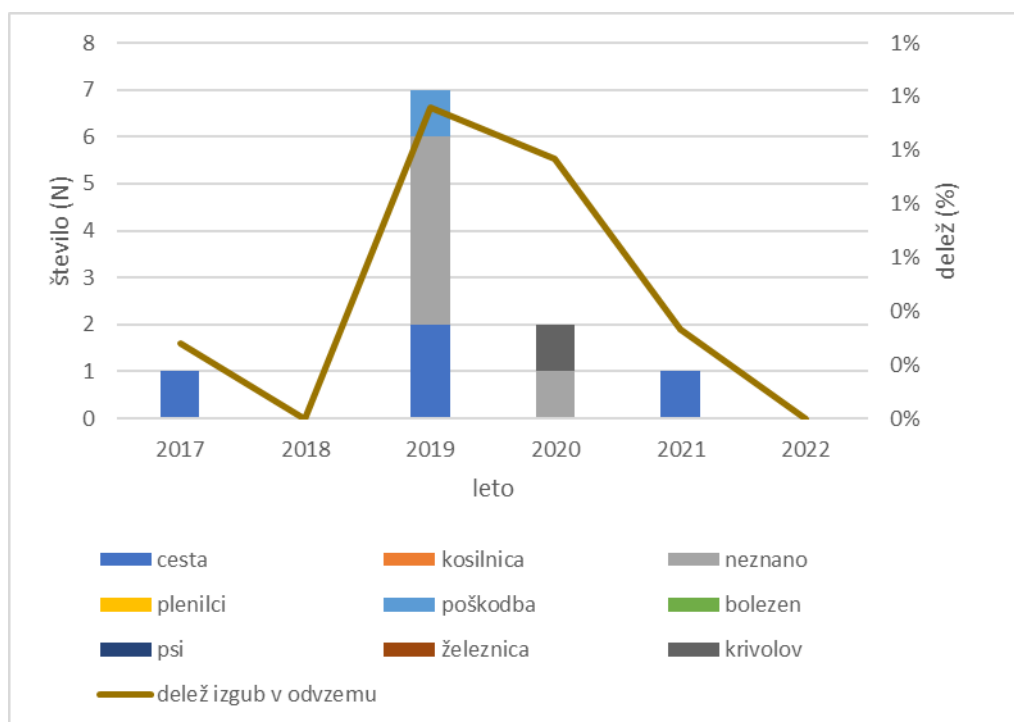
Slika 4.7.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema divjega prašiča v obdobju 2019–2024

Višina odvzema za obdobje 2019 do 2024 se giblje v razponu od 204 do 604 živali letno, v povprečju 338 osebkov. Višina odvzema niha skladno z letno številčnostjo prašičev, ki je v veliki meri pogojeno z semenskimi obrodi bukve, hrasta in kostanja, možno tudi z migracijami iz Italije. Odvzem je stalno presegal načrt, razen leta 2020, v skupnem 179 % za preteklo šestletje, v preteklih dveh letih pa 187 %. Odvzem 604 prašičev je v letu 2021 dosegel rekordno višino v zadnjih desetletjih. Višina odvzema v času močno niha, vendar trenda naraščanja populacije ni zaznati.

Starostno-spolna struktura odvzema

Glede na to, da je odstrel glede spolne strukture dokaj slučajnosten, je presenetljiva dosežena spolna struktura odvzema, saj je delež odvzetih prašičev moškega spola za preteklih šest let 54 %, enako za pretekli dve leti. Delež svinj in lanščakinj je v skladu s strategijo o zmanjševanju številčnosti divjih prašičev v območju in znaša 25 % odvzema za šestletje in za pretekli dve leti 27 %.

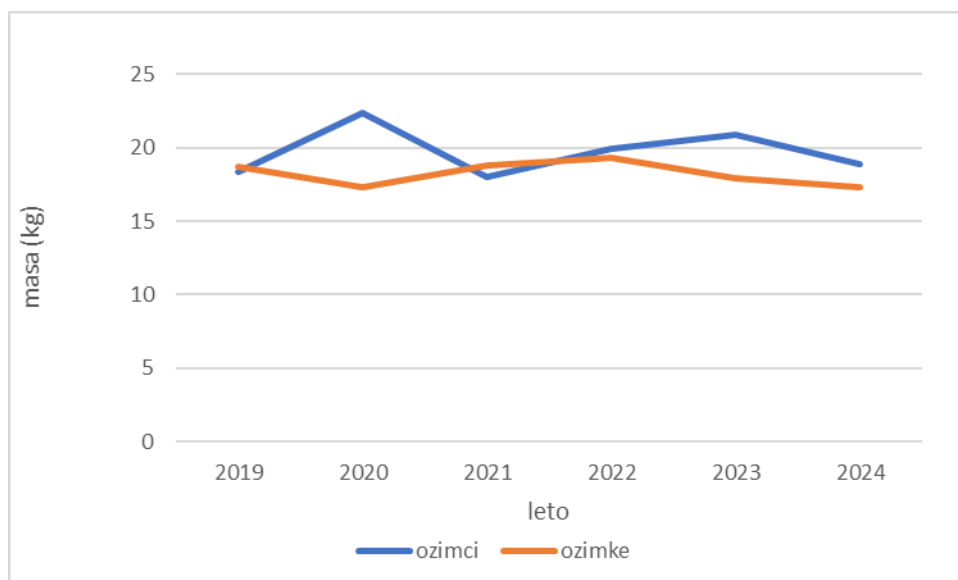
Višina, delež in vzroki izgub

Slika 4.7.2: Gibanje višine, strukture in deleža izgub divjega prašiča v obdobju 2019–2024

Izgube niso velike in znašajo v šestletju 1 %, v preteklih dveh letih 0 %. Največ izgub je posledica povozov na cestah.

Telesne mase ozimcev

Slika 4.7.3: Gibanje povprečnih telesnih mas ozimcev v obdobju 2019–2024

Dinamika telesnih mas ozimk in ozimcev ne izkazuje posebnega trenda. Primerjava telesnih mas enoletnih d. prašičev v dveh desetletnih obdobjih pokaže, da se telesne mase lanščakov niso spremenile, značilno pa so se zmanjšale telesne mase lanščakinj.

Prostorska razporeditev odvzema

Divji prašič je v območju neenakomerno porazdeljen. V severnem delu LUO praktično ni prisoten. Odvzemi v LPN Triglav so slučajni. V lovišču Soča je bil prvi divji prašič uplenjen šele leta 2010. Največja gostota d. prašičev je ob zahodni državni meji v loviščih Kobarid in Volče. Populacije je številčna tudi v južnem delu območja. Številčnost močno niha, kar otežuje doseganje načrta odvzema. Škode po tej vrsti so se zmanjševale po letu 2019 in leta 2023 dosegle najnižjo raven. V letu 2024 so se ponovno nekoliko povečale, tudi zaradi spremembe v vrednosti obračunane delovne ure (po novem 10, 50 EUR).

Ocena stanja populacije

Številčnost divjega prašiča značilno za to vrsto divjadi letno niha, predvsem v odvisnosti od obroda gozdnega drevja predvsem na zahodnem delu LUO. Največ divjih prašičev se v LUO zadržuje. Tu gostota divjih prašičev dosega eno najvišjih v državi. V robnem območju I je prašičev precej manj in dosegajo okoli 10 % številčnosti v osrednjem območju. V robnem območju II se divji prašiči pojavljajo le prehodno. Spolna in starostna struktura populacije sta ustrezni, spolna struktura je polovična, oziroma je nekaj več moškega spola, osebkov reproduktivnega dela populacije so zastopani v zadostnem številu, sicer je starostna struktura populacije izgrajena značilno piramidalne oblike. Zdravstveno stanje populacije je ustrezno, večjih pojavov bolezni ne poznamo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični. Izjema je mogoče vpliv na gozdne kure.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

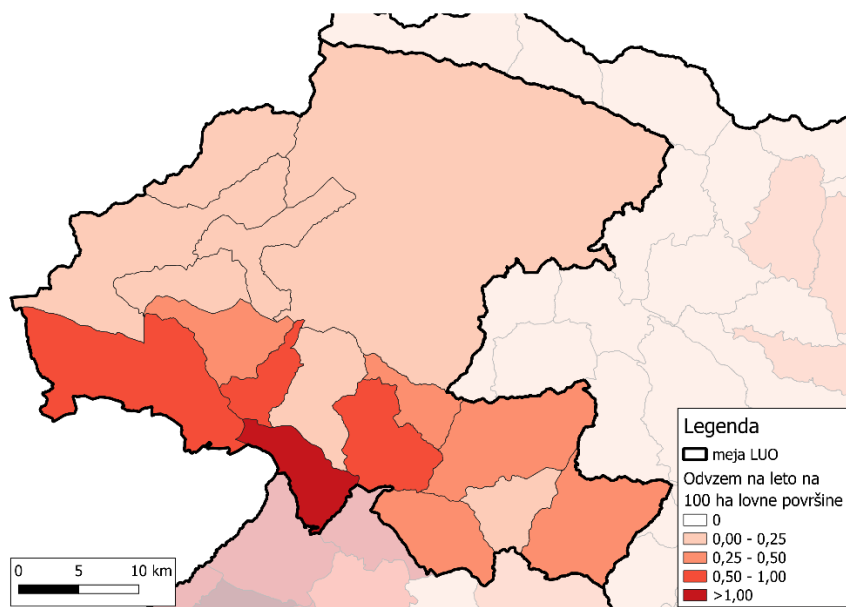
Z divjimi prašiči se upravlja, glede na ne previsoke škode relativno uspešno. Številčnost populacije je dosegla višek leta 2021, ko je bilo odvzetih kar 604 osebkov divjega prašiča. Povprečni šestletni odvzem znaša 338, dvoletni 328 osebkov divjega prašiča. Struktura odvzema je skladna s smernicami. Večina škode po tej vrsti divjadi je omejena na lovišča Kobarid, Volče, Ljubinj, Planota in Porezen. V teh loviščih je tudi odvzem največji.

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1)lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Prostorski okvir obravnave

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1)lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Slika 4.7.4: Prostorska razporeditev odvzema d. prašiča v LUO v obdobju 2019–2024

Višina in starostno-spolna struktura odvzema

Višina načrtovanega odvzema za **leti 2025 in 2026 znaša skupno 372 osebkov divjega prašiča** in je malenkostno višja od preteklega načrta.

Preglednica 4.6.1: Načrtovan odvzem divjega prašiča

moški spol + ozimke	298 (80 %)
lanščakinje + svinje	74 (20 %)
SKUPAJ	372 (100 %)

V primeru preseganja načrtovanega odvzema (realizacija nad 100 %) mora delež lanščakinj in svinj znašati najmanj 20 % načrtovanega (in ne realiziranega) odvzema.

Za lovišča, ki imajo načrtovan odvzem manjši ali enak 5 osebkov določilo o minimalnem deležu lanščakinj in svinj v odvzemu (20 %) ne velja.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Odvzem vseh razredov divjega prašiča količinsko navzgor ni omejen, tako na nivoju LUO kot tudi po posameznih loviščih/LPN. Dopustno odstopanje načrtovanega skupnega odvzema navzdol znaša -30 %. V primeru, da -30 % pomeni manj kot 5 osebkov, dopustno odstopanje navzdol znaša 5 osebkov.

V kolikor je na ravni LUO ali nižjih načrtovalskih enot (lovsko upravljavski bazeni, skupine lovišč) dosežen načrtovan delež odvzema lanščakinj in svinj (min 20 % načrtovanega skupnega odvzema), se smatra da je dosežen odvzem lanščakinj in svinj za vsa lovišča na ravni LUO oz. posamezne nižje načrtovalske enote.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

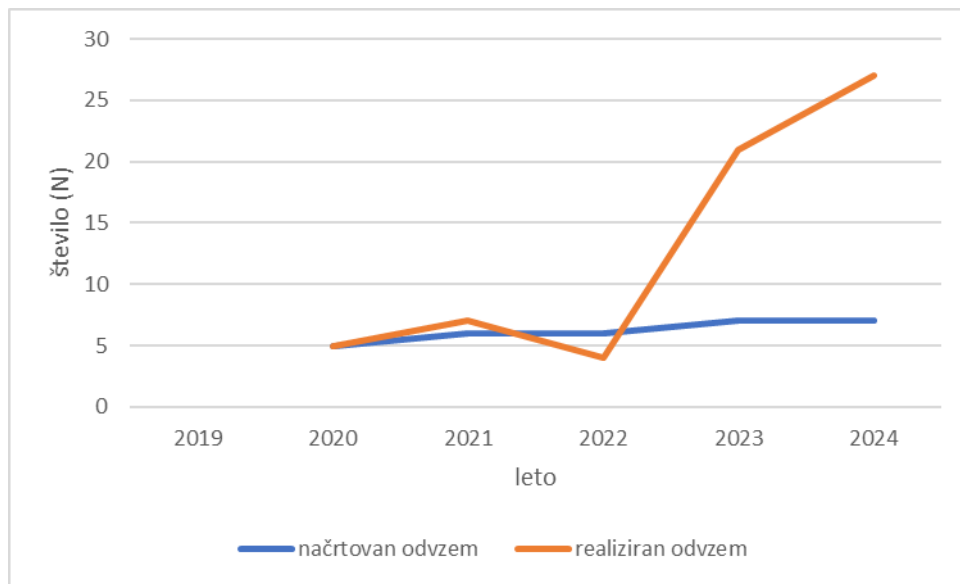
- V primeru pojava fenotipsko očitnih križancev z domačim prašičem se lahko odstreljuje vse starostno-spolne razrede teh (križanih) osebkov brez omejitev, pri čemer se odstrel izven lovne dobe obravnava kot izredni odstrel in mora biti izveden skladno z zakonodajo.
- Pri lovu se mora upoštevati Zakon o nujnih ukrepih zaradi APK.
- Priporočljiv je čim zgodnejši začetek odstrela ozimcev.
- Zaradi velike variabilnosti v času poleganja svinj (preko celega leta), se starost izvzete živali (v kategorijah mladič/ozimec, lanščak in 2+ žival) oceni glede na dejansko starost (v mesecih) na podlagi ogleda razvojne stopnje in izraščenosti zobovja.

4.8 Evrazijski šakal

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Evrazijski šakal naj bi bil prisoten na celotnem območju LUO, vendar za to še ni zadostnih dokazov. Prisoten je v nižje ležečih predelih lovišč Čezsoča, Bovec, Kobarid, Smast, Volče, Tolmin, Podbrdo in Planota. Tu beležimo škode po tej vrsti in odvzem. Odvzem šakala je bil prvič načrtovan v letu 2020 v višini 5 osebkov. Načrt je bil realiziran 100 %.

Značilnosti odvzema

Slika 4.8.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema šakala v obdobju 2019–2024

Šakal je bil leta 2014 z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnihi dob (Ur. l. RS, št. 81/14) uvrščen med divjad. Leta 2019 pa je bil z Uredbo o spremembi in dopolnitvah Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19) umaknjen s seznama pri nas zavarovanih živalskih vrst. V letu 2020 smo z letnimi lovsko upravljavskimi načrti prvič načrtovali odvzem te vrste v višini 5 osebkov. Od tega so bili odvzeti 4 osebk, en pa je beležen kot izguba zaradi povoz. V letih 2021 in 2022 je bil načrtovan odvzem 12 šakalov, odvzetih je bilo 11. V preteklem načrtu za obdobje 2023 – 2024, smo načrtovali odvzem 14 osebkov. V letu 2023 je odvzem šakalov potekal zelo hitro, zato je IO OZUL TRI LUO sprejel sklep o prerazporeditvi načrta odvzema za to vsrsto. V letni načrt lovišča Bovec, kjer je zaveden ves načrt odvzema evrazijskega šakala, smo prerazporedili ves dvoletni načrtovan odvzem. Kljub povečanju načrta odvzema, je bil načrt z dopustnimi odstopanji navzgor realiziran že 11. 1. 2024, ko je bilo odvzetih 21 šakalov. MKGP je v letu 2024 še dvakrat ugodilo prošnji IO OZUL TRI LUO za povečanje načrta odvzema za evrazijskega šakala. V letih 2023 in 2024 je bilo skupaj odvzetih kar 48 osebkov. Osnovni načrt je bil realiziran kar 343 %.

Višina, delež in vzroki izgub

V letih 2020, 2022, 2023 in 2024 beležimo po eno izgubo zaradi povozov na cesti. Ostalih izgub ne poznamo.

Ostali kazalniki in znaki

Po ugotovitvah projekta CRP »Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji« (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP) je na ravni Slovenije veljala ocena, da je populacija šakala v ugodnem stanju, vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter prostorskega širjenja. V zadnjih letih je populacija kljub (previdnostno naravnemu) odvzemu še naprej številčno naraščala in se prostorsko širila, kar se odraža tudi v povečanem obsegu neželenih vplivov vrste v okolju – zlasti v vplivu na naraven plen (predvsem srnjad) in v škodah na rejnih/domačih živalih.

Ocena stanja populacije

Do sedaj zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v

severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko. Za populacije šakalov na teh območjih je še vedno značilno, da so praviloma sestavljene iz manjšega števila teritorialnih družin oziroma skupin. Od tu se posamezne živali odseljujejo v ostala območja v Sloveniji, kjer se večinoma pojavljajo samotarske teritorialne ali pa klateške živali. Tudi v slovenskem prostoru je glede na dosedanje trende pri nas in v sosednjih/bližnjih državah pričakovana nadaljnja izrazita populacijska rast tako prostorsko kakor tudi številčno. S povečevanjem števila živečih šakalov pri nas se bo njihov vpliv na zoocenozo (zaradi plenjenja več vrst prostoživečih živali) in na število konfliktnih situacij med ljudmi in prostoživečimi živalmi (npr. zaradi plenjenja drobnice) povečeval. Upoštevajoč število potencialnih teritorialnih parov oziroma skupin šakalov v Sloveniji ocenjujemo, da bi lahko letno pričakovali v sedanji populaciji od 150 do 300 dispergerjev, torej živali, ki zapustijo rodni trop v iskanju lastnega teritorija in spolnega partnerja. Številni šakali se v zadnjih letih pojavljajo na Bovškem, Kobariškem in Tolminskem, za celoten LUO pa se ugotavlja, da je populacija v ugodnem stanju.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Visoka stopnja realizacije odvzema šakala in preseganje načrtovanega odvzema se prilagaja trendom naraščanja populacije. Uspešnost odvzema ugodna je tako v številčnem doseganju, kot tudi v prostorski razporeditvi odvzema. Kljub temu se s povečevanje števila živečih šakalov povečuje vpliv na zoocenozo (zaradi plenjenja več vrst prostoživečih živali, zlasti srnjad) in na število konfliktnih situacij med ljudmi in prostoživečimi živalmi (plenjenja drobnice).

Pri gospodarjenju s šakalom se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje ugodnega stanja.
- Skladno z Direktivo Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, kamor je uvrščen šakal smo v Sloveniji dolžni vzdrževati ugotovljeno ugodno stanje populacije vrste, kar praktično pomeni ohranjanje (leta 2018) ugotovljene številčnosti in območja razširjenosti. Ta cilj zasledujemo na ravni LUO v daljšem časovnem obdobju (10 let), kar pomeni, da so lokalno in v krajšem časovnem obdobju možna odstopanja od tega cilja.
- Zmanjšanje vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna).
- Omejevanje škod na domačih/rejnih živalih.
- Omejevanje/preprečevanje nadaljnje naraščanje številčnosti in prostorskega širjenja šakala (v povezavi s prejšnjima ciljema).
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 65/20) v prvem odstavku 6. člena (prehodne in končna določba) določa, da ne glede na določbe 54. in 55. člena zakona za premoženjsko škodo, ki jo povzroči šakal v obdobju od uveljavitve tega zakona do 30. aprila 2025, odgovarja Republika Slovenija v višini dejanske škode.

Ukrepi in usmeritve

Prostorski okvir obravnave

- Odvzem se načrtuje na ravni LUO in ne na ravni posameznih lovišč.
- Višina načrtovanega odvzema je zavedena v letnem načrtu lovišča Bovec.

Višina odvzema

Pri načrtovanju odvzema smo izhajali iz zastavljenih ciljev, ocene rasti in prostorskega širjenja populacije ter učinkovitosti preteklega odvzema pri doseganju ciljev.

Skladno z navedenim, **načrtovani odvzem šakala v TRI LUO v obdobju 2023-2024 znaša 100 osebkov**. Odvzem je načrtovan na ravni celotnega LUO.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Načrtovanega odvzema šakala ni treba dosegati, presega se ga lahko za 50 %.

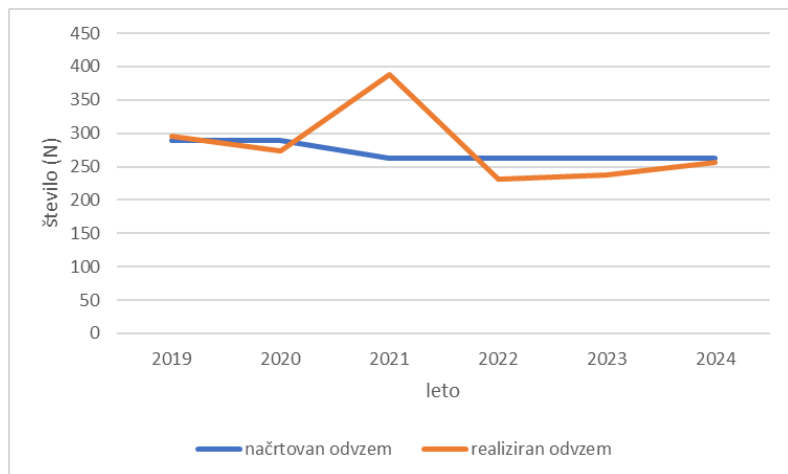
Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- Ob odvzemu se evidentira spol in ocenjena starost osebkov (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).

4.9 Lisica

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Lisice so prisotne v vseh loviščih v LUO. Prostorsko so dokaj enakomerno razporejene.

Slika 4.9.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema lisice v obdobju 2019–2024

V letih 2019 do 2024 je bilo povprečno letno izločenih 280 lisic, v zadnjih dveh letih pa 246. Odvzem je v zadnjih šestih letih v skladu z načrtovanim. Načrtovani odvzem je bil za šestletje realiziran 103 %, v zadnjih dveh letih pa 94 %. Izgube dosegajo 10 % odvzema za šestletje, v preteklih dveh letih 5 %. 55 % izgub odpade na poveze.

Ocena stanja populacije

Lisice so prisotne na celotnem območju LUO, njihova številčnost letno niha, vendar brez izrazitega trenda. V populaciji nekoliko prevladuje moški spol (52 %). Zdravstveno stanje je trenutno zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični.

Negativnih medvrstnih vplivov lisic z ostalimi vrstami divjadi ne beležimo. Lisica pa je plenilec male divjadi, mladičev srnjadi, pa tudi na nekatere zavarovane vrste ima kar znaten vpliv.

Lisice so izpostavljene boleznim, kot sta steklina in garjavost. Desetletni monitoring prisotnosti stekline pokaže, da v tem času v LUO steklina ni bila prisotna. Pojavi lisic v urbanih naseljih z nenavadnim obnašanjem je zelo malo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo lisice se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Zlasti v zadnjem obdobju, v drugi polovici šestletnega obdobja je doseganje načrtovanega odvzema uspešno zlasti zaradi delnega zmanjševanju načrta odvzema.

Doseganje višine odvzema lahko označimo za uspešno, saj se je načrt odvzema realiziral oziroma celo presegel v zadnjih dveh letih. Pri gospodarjenju z lisico se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Lov naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih ter poljskih kur.

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1)lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem 532 lisic (452 v prvi ekološki enoti in 80 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Dovoljeno je preseganje odvzema za 100 %; dopustno odstopanje navzdol znaša -30 %. Ne glede na navedeno je minimalno dopustno odstopanje navzdol -3 osebkke.

4.10 Rakunasti pes

Ocena stanja populacije

V TRI LUO še ni podatkov o opažanju rakunastega psa.

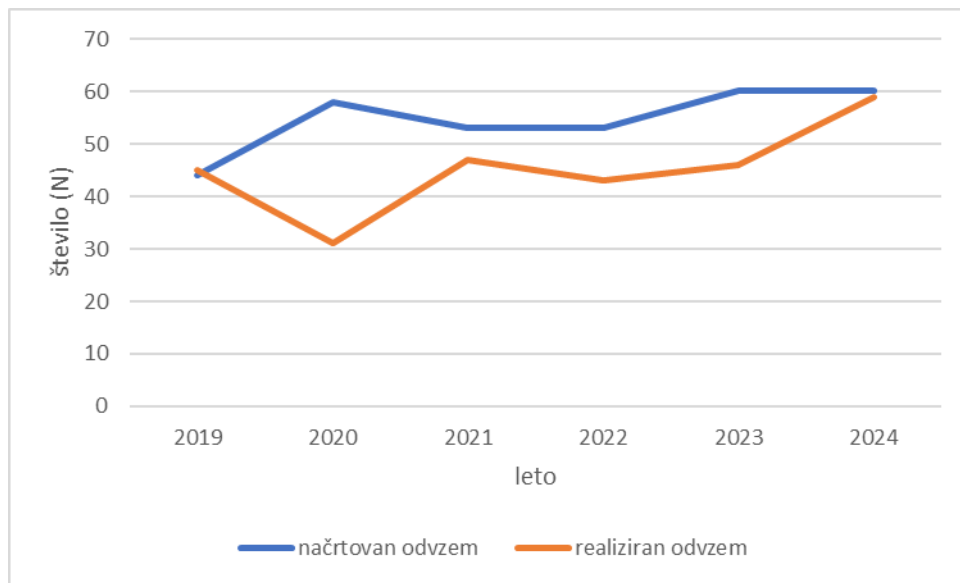
Ukrepi in usmeritve

Ob morebitnem pojavu osebkov rakunastega psa se izvede popolni odvzem (odstrel) osebkov skladno z lovno dobo. Upravlavec lovišča/LPN vodi evidenco odvzema.

4.11 Jazbec

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Jazbeci so v LUO dokaj neenakomerno porazdeljeni. Prisotni so v vseh loviščih TRI LUO.

Slika 4.11.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema jazbece v obdobju 2019–2024

V letih 2019 do 2024 je bilo povprečno letno izločenih 45 jazbecev, v zadnjih dveh letih pa 52 letno. Odvzem je v zadnjih šestih letih kaže na nihanja. Načrtovani odvzem je bil za šestletje realiziran 83 %, v zadnjih dveh letih pa 88 %. Izgube dosegajo kar tretjino odvzema za šestletje, v preteklih dveh letih 31 %. Kar 89 % je posledica izgub zaradi cestnega prometa.

Ocena stanja populacije

Jazbeci so prisotni na celotnem območju LUO, njihova številčnost letno niha, vendar brez izrazitega trenda. Številčnost ni visoka, vendar je stabilna. V populaciji nekoliko prevladuje moški spol. Zdravstveno stanje je zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični. Posebnih bolezni pri jazbecih ne beležimo. Negativnih medvrstnih vplivov jazbecev z ostalimi vrstami divjadi ne beležimo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo jazbece se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Zlasti v zadnjem obdobju, v drugi polovici šestletnega obdobja, se odvzem povečuje. Pri gospodarjenju z jazbecem se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Lov naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih ter poljskih kur.

Ukrepi in usmeritve

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem 130 jazbecev (114 v prvi ekološki enoti in 16 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Dovoljeno je preseganje odvzema za 100 %; dopustno odstopanje navzdol znaša -50 %. Ne glede na navedeno je minimalno dopustno odstopanje navzdol -5 osebkov.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- Cilj ostaja nespremenjen – ohranjanje številčnosti.
- Lov jazbece naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih kur.

4.12 Kuna zlatica

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Kune zlatice so prisotne v vseh loviščih v LUO, vendar je njihova številčnost majhna in dosega le 1 % odvzema kun belic.

V preteklem šestletnem obdobju sta bili odvzeti le 2 kuni zlati. Izgub ne beležimo.

Ocena stanja populacije

Kune zlatice so prisotne na celotnem območju LUO, njihova številčnost letno niha, vendar brez izrazitega trenda in predstavlja le 3 % številčnosti kun belic. Številčnost ni visoka, vendar je stabilna. Zdravstveno stanje je zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični.

Posebnih bolezni pri kunah zlatih ne beležimo.

Negativnih medvrstnih vplivov kun zlatic z ostalimi vrstami divjadi ne zaznavamo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo kun zlatic se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Odvzema kun zlatic se ne načrtuje posebej.

Ukrepi in usmeritve

Višina odvzema

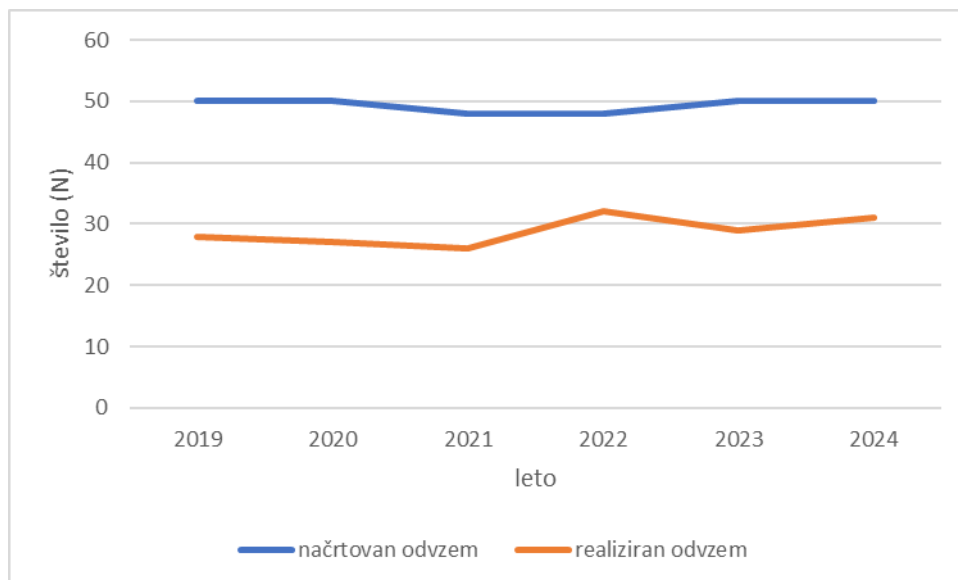
Odvzema za kuno zlatico se ne načrtuje. Odvzete živali iz lovišča se evidentira.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Lov naj se untežvira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih ter poljskih kur.

4.13 Kuna belica

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Slika 4.13.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema kune belice v obdobju 2019–2024

V preteklem šestletnem obdobju je bilo povprečno letno izločeno 29 kun belic. Za preteklo dvoletno obdobje je bilo skupaj izločeno 61 kun belic. Načrtovani odvzem je bil dosežen za šestletje 59 % in 60 % za pretekli dve leti. Izgube so znatne, dosegajo 36 % odvzema za šestletje in 34 % za pretekli dve leti. Večina izgub nad 67 % je zaradi izgub v prometu.

Ocena stanja populacije

Kune belice so prisotne na celotnem območju LUO, njihova številčnost letno niha. Številčnost ni visoka, vendar je stabilna. Zdravstveno stanje je zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični. Negativnih medvrstnih vplivov kun belic z ostalimi vrstami divjadi ne beležimo. Posebnih bolezni pri kunah belicah ne zaznavamo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo kun se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Zlasti v zadnjem obdobju, v drugi polovici šestletnega obdobja se doseganje načrtovanega odvzema povečuje. Pri gospodarjenju s kuno belico se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Lov vseh obravnavanih vrst naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih ter poljskih kur.

Ukrepi in usmeritve

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem 102 kun belic (94 v prvi ekološki enoti in 8 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

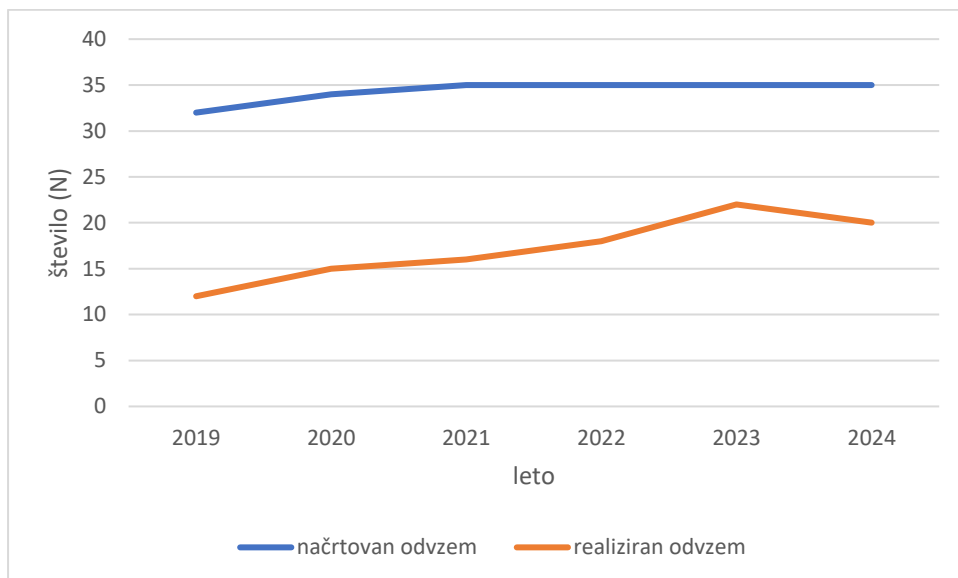
Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Dovoljeno je preseganje odvzema za 100 %; dopustno odstopanje navzdol znaša -50 %. Ne glede na navedeno je minimalno dopustno odstopanje navzdol -5 osebkov.

4.14 Alpski svizec

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Svizci so prisotni v več skupinah v visokogorskih loviščih LUO, najpomembnejše so v loviščih: LPN Triglav, LPN Prodi – Razor, Tolmin, Smast, Drežnica, Bovec in Log pod Mangartom.

Slika 4.14.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema alpskega svizca v obdobju 2019–2024

Svizec je postal lovna divjad šele po uveljavitvi novega zakona o TNP v letu 2010.

Ocena stanja populacije

Svizci so v LUO prisotni v več skupinah, njihova številčnost ni visoka, vendar je populacija stabilna. Zdravstveno stanje je zadovoljivo, bolezni ne zaznavamo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Načrtovan odvzem in njegova realizacija v preteklem šestletnem obdobju narašča, zaznavamo pozitiven trend ($R^2=0,8746$). V enakem obdobju je bilo letno odvzetih 17 živali obeh spolov, v zadnjih dveh povprečno 21 letno. Načrtovani odvzem se realizira 50 % v šestih letih in 60 % v letih 2023 in 2024. Nizka realizacija načrta odvzema je v največji meri posledica lovne dobe, ki se začne šele meseca septembra, ko svizci več ne izstopajo.

Ukrepi in usmeritve

Višina odvzema

V obdobju 2025 – 2026 načrtujemo odvzem 74 svizcev (66 v prvi ekološki enoti in 8 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Načrtovanega odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se ga preseže za 30 %. Ne glede na navedeno je minimalno dopustno odstopanje navzgor 1 osebek.

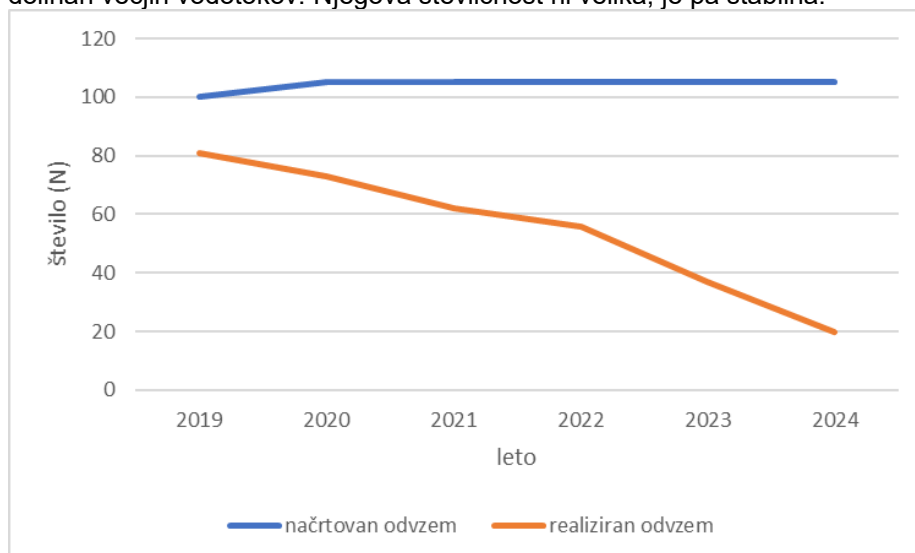
Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- V primeru, da se številčnost živali v kolonijah zmanjša do te mere, da je ogrožen njihov obstoj, je smiselno v skladu z veljavnimi predpisi doseliti posamezne živali.
- Upravljavci lovišč naj vodijo evidenco kolonij in njihove številčnosti.

4.15 Poljski zajec

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Poljski zajec so prisoten v vseh loviščih v LUO. Prisoten je tako na planinah visokogorskih lovišč, kot tudi v dolinah večjih vodotokov. Njegova številčnost ni velika, je pa stabilna.

Slika 4.15.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema poljskega zajca v obdobju 2019–2024

V preteklih šestih letih je bilo letno povprečje odvzema 54 zajcev letno, zadnji dve leti je povprečje 28. Načrtovani odvzem je bil dosežen 53 % za šestletje in le 27 % za zadnji dve leti. Izgube znašajo 7 % za pretekli dve leti, kot tudi za šestletje. Večina izgub je zaradi povozov (67 %). Čeprav opažamo, da je zajcev več kot pred leti, so letni odvzemi so vsako leto nižji. Opaziti je izraziti negativen trend odvzema ($R^2=0,9651$). Upadanje odvzema gre najverjetneje pripisati nezainteresiranosti za lov na to vrsto divjadi in pomanjkanju ustrezno šolanih lovskih psov.

Ocena stanja populacije

Številčnost poljskih zajcev v LUO rahlo upada, vendar je številčnost stabilna, vsekakor pa zajcev ni toliko, kolikor jih je bilo pred tridesetimi in več leti. Zdravstveno stanje je trenutno zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični.

Negativnih medvrstnih vplivov poljskih zajcev z ostalimi vrstami divjadi ne beležimo

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo poljskega zajca se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Zlasti v zadnjem obdobju, v drugi polovici šestletnega obdobja je doseganje načrtovanega odvzema manj uspešno.

Ukrepi in usmeritve

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem v višini 172 živali (162 v prvi in 10 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Načrtovane višine odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se jo presega do 20 %.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

Pri gospodarjenju s poljskim zajcem se zasleduje naslednje cilje:

- Izboljšanje okoljskih/habitatnih razmer Na celotnem območju LUO, vzpostavljanje remiz, gozdnega roba po strukturi in dolžini, vstavljanje košenic v gozdno krajino
- Intenziviranje odvzema plenilcev.
- Ohranjanje številčnosti.
- Prostorski okvir obravnave je celotno LUO.

4.16 Pižmovka

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Pižmovka se je občasno pojavljala ob nekaterih manjših vodotokih. Zadnji zabeležen odvzem pižmovke datira v leto 2007. Od takrat odvzema nismo evidentirali.

Ocena stanja populacije

Pižmovka se v LUO pojavlja v vodotokih v loviščih Kobarid, Smast in Tolmin.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Odvzema v preteklih šestih letih ni bilo. Škode po pižmovkah ali posebna opažanja negativnih vplivov na okolje niso zabeležena.

Operativni cilji

Na območjih, kjer se pojavi na novo: zgodnje odkrivanje in popolni odvzem osebkov. Na območjih obstoječe razširjenosti: preprečevanje širjenja populacije in naraščanja številčnosti populacije. Pri gospodarjenju s pižmovko se zasleduje naslednje cilje:

- Prepovedan je vnos pižmovke v prosto naravo.
- Na območjih, kjer se vrsta pojavi na novo: zgodnje odkrivanje in popolni odvzem osebkov.
- Na območjih obstoječe razširjenosti: izvaja se neomejen odvzem.
- Na območjih pojavljanja bobra in vidre je za lov na pižmovke prepovedano uporabljati neselektivne pasti, v katere bi se lahko ujela tudi bober ali vidra

4.17 Nutrija

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Nutrija se občasno pojavlja ob manjših vodotokih (Soča, jezero na Mostu na Soči). Evidentiranega odvzema v zadnje šestletnem obdobju ni bilo in se ga ne načrtuje.

Ocena stanja populacije

Nutrije se občasno pojavijo ob manjših vodotokih.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

V preteklem šestletnem obdobju ni evidentiranega odvzema te živalske vrste.

Ukrepi in usmeritve

- Na območjih, kjer se vrsta pojavi na novo: zgodnje odkrivanje in popolni odvzem osebkov.
- Na območjih obstoječe razširjenosti se praviloma izvaja neomejen odvzem.
- Na območjih pojavljanja bobra in vidre je za lov na nutrije prepovedano uporabljati neselektivne pasti, v katere bi se lahko ujela tudi bober ali vidra..

4.18 Navadni polh

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Prostorski okvir obravnave je celotno LUO.

V obdobju od leta 20196 do leta 2024 nismo zabeležili odvzema polhov skladno z zakonodajo.

Ocena stanja populacije

Vrsta je prisotna v vsem območju, najbolj ji ustrezajo listnati in mešani gozdovi. Številčnost populacije je močno odvisna od trenutne ponudbe hrane v okolju, oziroma od gozdnega obroda. Z Zakonom o divjadi in lovstvu ter Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (2004) je postal predmet lovsko upravljavskega načrtovanja in gospodarjenja z lovišči. Lov na polha je dovoljen od 1. oktobra do 30. novembra. Zaradi narave življenja in izredne potencialne natalitete, ki se kaže ob ustrezni ponudbi hrane, polh ni ogrožen.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

Pri gospodarjenju s polhom se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje vrste.
- Trajnostna raba z lovom.
- Odvzem se številčno ne načrtuje.

Ukrepi in usmeritve

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Dopustna odstopanja niso potrebna.

Druge usmeritve

- Lov na polha je dovoljen vsem v Republiki Sloveniji. Tisti, ki nameravajo polha loviti, si morajo predhodno pridobiti polharsko dovolilnico od krajevno pristojnega upravljavca lovišča. Vsakdo, ki prejme polharsko dovolilnico, je dolžan le-to po končanem lovu izpolniti in jo vrniti izdajatelju.
- Razporeditev območij, kjer se izvaja lov na navadnega polha je opredeljen z izdajo lovne dovolilnice po upravljavcih lovišč. Lov polha se usmerja tako, da ta ne bo imel negativnih posledic na samo populacijo polha, populacije drugih prostoživečih vrst divjadi in na njihovo okolje.
- Krajevno pristojni upravljavec lovišča izdaja polharsko dovolilnico tudi svojim članom oz. zaposlenim.
- Upravljavec lovišča je dolžan voditi predpisane evidence odvzema.

4.19 Fazan

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Fazan je tujerodna vrsta in v LUO ni tipična vrsta divjadi. Pred leti so ga gojili in izpuščali v naravo v lovišču Kobarid. Občasno se posamični osebki še vedno pojavljajo v prosti naravi. V zadnjem šestletju se odvzem ni načrtoval, prav tako ne njegovo dodajanje v prosto naravo.

Ocena stanja populacije

Posamični osebki se občasno pojavljajo ob reki Soči.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S fazanom se v LUO ne upravlja.

Ukrepi in usmeritve

Dodajanje divjadi v lovišča

Za potrebe šolanja lovskih psov in opravljanje zahtevanih kinoloških preizkušenj je možna doselitev posamičnih osebkov vrste fazan. Število dodanih osebkov mora biti zavedeno v letnih načrtih lovišč, v poglavju »Dodajanje divjadi«.

Višina odvzema

Dopusten je odvzem posamičnih osebkov za potrebe šolanja lovskih psov.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- Intenziviranje odvzema plenilcev.
- Za potrebe šolanja lovskih psov in opravljanje zahtevanih kinoloških preizkušenj je možna doselitev posamičnih osebkov vrste fazan.
- Dopusten je odvzem posamičnih osebkov za potrebe šolanja lovskih psov.

4.20 Poljska jerebica (gojena)

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Ker poljska jerebica v LUO ni prisotna, se višine načrta odvzema ne načrtuje.

Ukrepi in usmeritve

Dodajanje divjadi v lovišča

Ukrepov v populaciji v letih 2025 in 2026 ne načrtujemo, niti vlaganja niti odvzema/odstrela.

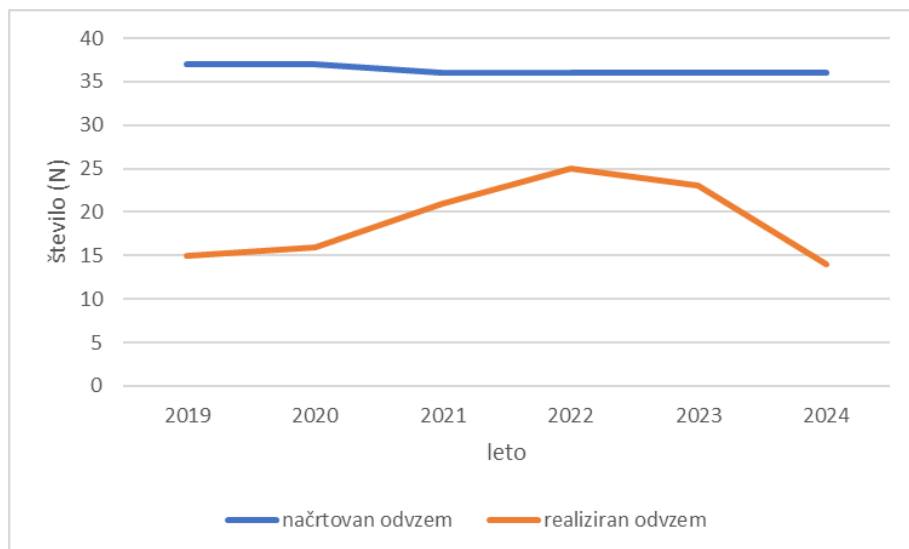
Ostale usmeritve, ukrepi in določila

- Za potrebe šolanja lovskih psov in opravljanje zahtevanih kinoloških preizkušenj je možna doselitev posamičnih osebkov vrste fazan.
- Dopusten je odzem posamičnih osebkov za potrebe šolanja lovskih psov.

4.21 Raca mlakarica

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Raca mlakarica je prisotna ob vodotokih v LUO. Najpomembnejši so reke Soča, Idrijca in Bača.

Slika 4.21.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema rase mlakarice v obdobju 2019–2024

V preteklih šestih letih in tudi v dvoletnem obdobju je bilo letno odvzetih povprečno 19 rac mlakaric. Načrt je bil za zadnji dve leti realiziran 51 %, v šestih letih 52 %. Številčnost rac je v naravi dosti višja, kakor jo nakazuje odvzem. Načrt odvzema je prilagojen predlogom lovišč. Izgube ne zaznavamo.

Ocena stanja populacije

Številčnost rac mlakaric v LUO mogoče rahlo upada, vendar je številčnost stabilna. Pojavljajo se ob glavnih vodotokih v LUO, to je ob rekah Soči, Idrijci in Bači. Zdravstveno stanje je zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični. Negativnih medvrstnih vplivov rac mlakaric z ostalimi vrstami divjadi ne beležimo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijo rase mlakarice se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Skozi šestletno obdobje odvzem precej niha, kljub temu je doseganje načrtovanega odvzema manj uspešno. Pri gospodarjenju z raco mlakarico se zasleduje naslednje cilje:

- Intenziviranje odvzema plenilcev.
- Ohranjanje številčnosti.
- Izboljšanje okoljskih, habitatnih razmer.

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO is skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem v višini 90 živali (86 v prvi in 4 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Načrtovane višine odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se presega do 20 %.

Ostale usmeritve, ukrepi in določila

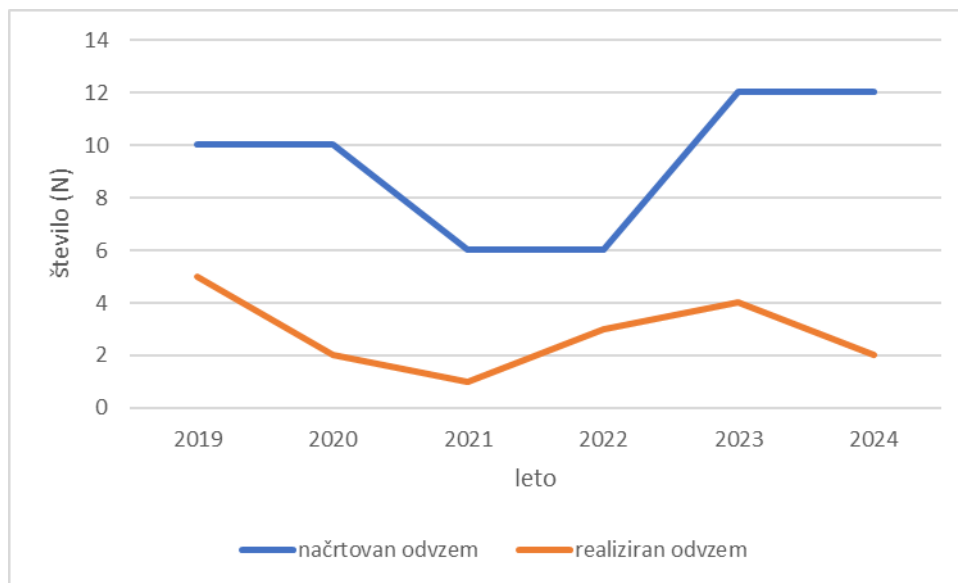
- Lov na raco mlakarico na posebnih varstvenih območjih mora biti skladen z naravovarstvenimi usmeritvami, ki veljajo za to območje.

- Lov na raco mlakarico naj se na določenih predelih območja ali vsem območju zaradi varstva rac in ostalih vodnih ptic pred vznemirjanjem omeji na 2 dneva v tednu. Dneva skupaj določijo upravljavci lovišč v OZUL.
- Prostorski okvir obravnave je celotno LUO.
- Za potrebe šolanja lovskih psov in opravljanje zahtevanih preizkušenj je možna doselitev osebkov. Število dodanih osebkov mora biti zavedeno v letnih načrtih lovišč, v poglavju "Dodajanje divjadi".

4.22 Sraka

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Sraka se pojavlja v nižinskih in sredogorskih loviščih v LUO, v gorskih loviščih se pojavlja le redko.

Slika 4.22.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema srake v obdobju 2019–2024

Za pretekli dve leti je letno povprečje odvzema 3 srake. Enako veljat tudi za šestletno obdobje. Načrtovani odstrel je bil realiziran 25 % za pretekli dve leti in 30 % za šestletje. Odvzemi so stabilni z rahlim letnim nihanjem. Glede na škode, ki jih občasno povzroča sraka, bi bil odstrel te vrste lokalno lahko tudi višji. Vprašanje pa je, koliko z odstrelom lahko preprečimo škode, saj le te nastajajo v času, ko za to vrsto velja lovopust. Izgub srak ne beležimo.

Ocena stanja populacije

Številčnost srak v LUO je majhna, vendar je populacija številčno stabilna. V visokogorju srak ni. Zdravstveno stanje je zadovoljivo, bolezni ne zaznavamo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijami srake se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Odvzem je lokalno odvisen od pojavljanja škod, ki jih vrsta povzroča. Kljub temu je realizacija odvzema zadovoljiva. Pri gospodarjenju s srako se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Odvračanje od kmetijskih površin.
- Odvzem srake se načrtuje skladno s trajnostno rabo vrste z lovom. V območjih, kjer so prisotne vrste male poljske divjadi (fazan, poljska jerebica), je lahko cilj tudi znižanje številčnosti srake.

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO is skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem v višini 22 živali (18 v prvi in 4 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

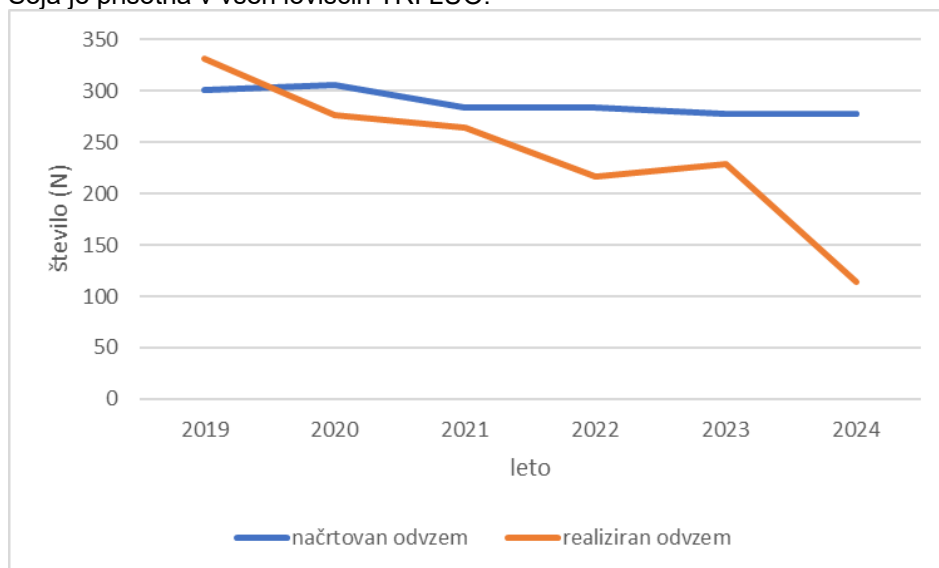
Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Načrtovane višine odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se presega do 100 %.

4.23 Šoja

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Šoja je prisotna v vseh loviščih TRI LUO.

Slika 4.23.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema šoje v obdobju 2019–2024

V letih 2019 do 2024 je bilo povprečno letno izločenih 238 šoj. Za pretekli dve leti je letno povprečje odvzema 171 osebkov. Načrtovani odstrel je bil skupno dosežen za pretekli dve leti 62 % in 83 % za šestletje. Letni odvzemi se skozi šestletno obdobje počasi, a zanesljivo znižujejo z izrazitim negativnim trendom ($R^2=0,8682$). Glede na škodo, ki jo šoja povzroča, bi bil odstrel te vrste lokalno lahko tudi višji. Škode po šojah se pojavljajo predvsem v času lovopusta. Izgub pri tej vrsti ne zaznavamo.

Ocena stanja populacije

Številčnost šoj v LUO je razmeroma visoka in stabilna. Mestoma se pojavljajo v večjem številu (Kobarid, Planota). Zdravstveno stanje je zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijami šoje se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Odvzem je lokalno odvisen od pojavljanja škod, ki jih vrsta povzroča. Kljub temu je realizacija zadovoljiva. Pri gospodarjenju s šojjo se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Odvračanje od kmetijskih površin.
- Odvzem šoje se praviloma načrtuje le za primere preprečevanja nastajanja škode v kmetijstvu in skladno s trajnostno rabo z lovom le v minimalnem številu.

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem v višini 426 živali (402 v prvi in 24 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Minimalno 70 % načrtovanega odvzema morajo realizirati lovišča Kobarid, Planota in Volče. Ostalim upravljavcem višine odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se presega do 100 %.

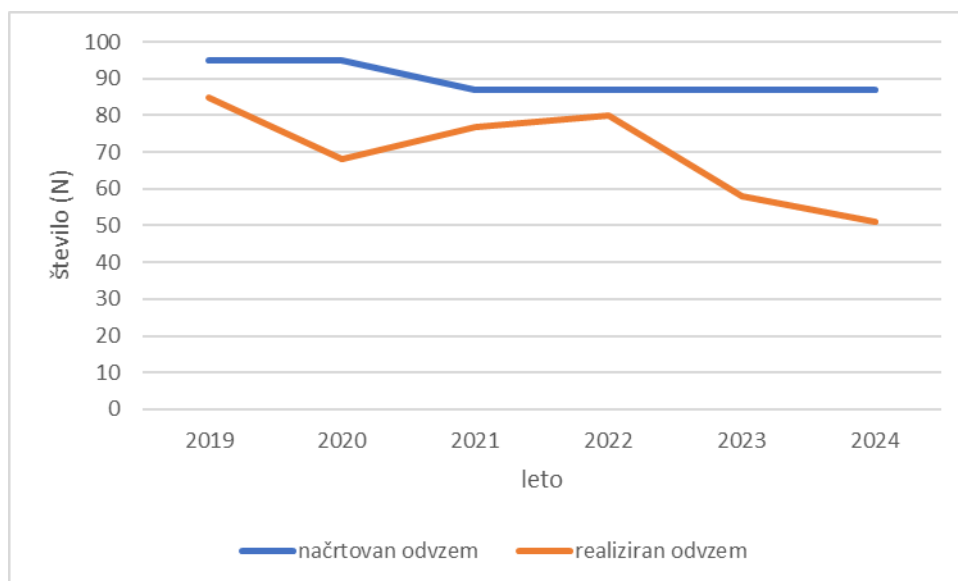
Ostale usmeritve, ukrepi in določila

Prostorski okvir obravnave je celotno LUO.

4.24 Siva vrana

Kazalniki stanja in razvoja populacije ter uspešnosti upravljanja

Sive vrane se pojavljajo v vseh loviščih v LUO. Številčnost ni velika vendar je stabilna.

Slika 4.24.1: Gibanje načrtovanega in realiziranega odvzema sive vrane v obdobju 2019–2024

V letih 2019 do 2024 je bilo povprečno letno izločenih 69 vran. Za pretekli dve leti je letno povprečje 54 vran. Realizacija načrtovanega odvzema za preteklo šestletno obdobje je 77 % in 62 % za pretekli dve leti. Letni odvzemi odvzemi se skozi šestletno obdobje počasi, a zanesljivo znižujejo z izrazitim negativnim trendom ($R^2=0,628$). Glede na škode, ki jih povzroča predvsem vrsta, bi bil odstrel te vrste lokalno lahko tudi višji. Vprašanje pa je, koliko z odstrelom lahko preprečimo škode, saj le te nastajajo v času, ko za to vrsto velja lovopust. Izgub ne beležimo..

Ocena stanja populacije

Številčnost sivih vran v LUO je stabilna, pojavljajo se na celotnem območju LUO. Zdravstveno stanje je zadovoljivo. Medvrstni odnosi z ostalo divjadjo niso problematični. Negativnih medvrstnih vplivov sivih vran z ostalimi vrstami divjadi ne beležimo.

Presoja doseganja dolgoročnih ciljev in uspešnosti preteklega upravljanja

S populacijami vran se upravlja, oz. trajnostno gospodari v okviru načrtov. Odvzem posamezne vrste je lokalno odvisen od pojavljanja škod, ki jih vrsta povzroča. Kljub temu je skupna realizacija zadovoljiva. Pri gospodarjenju s sivo vrano se zasleduje naslednje cilje:

- Ohranjanje številčnosti vrste.
- Odvrčanje od kmetijskih površin.
- Odvzem sive vrane se načrtuje predvsem s ciljem omejevanja neželenih vplivov te vrste v okolju. Pri upravljanju s sivo vrano se upoštevajo tudi usmeritve CRP projekta »Značilnosti, problematika in upravljanje populacij (sive) vrane v urbanem okolju« (Jelenko Turinek in sod., 2016). [6]

Ukrepi in usmeritve

Ukrepe v populacijah se prikazuje skupno za celoten LUO in skladno z Območnim načrtom LUO tudi ločeno po dveh ekoloških enotah (1) lovišča v upravljanju LD in LPN Prodi – Razor in (2) LPN Triglav.

Višina odvzema

Za leti 2025 in 2026 načrtujemo skupni odvzem v višini 202 živali (182 v prvi in 20 v drugi ekološki enoti – LPN Triglav).

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema

Minimalno 70 % načrtovanega odvzema morajo realizirati v lovišču Kobarid.

Ostalim upravljavcem višine odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se presega do 100 %. Ne glede na navedeno znaša minimalno dopustno odstopanje navzdol –3 osebke.

Usmeritve za odvracanje osebkov sive vrane od kmetijskih površin

- Odstrel naj se izvaja predvsem na tistih kmetijskih površinah, kjer prihaja ali bi lahko prišlo do škodnih primerov.
- Za zmanjšanje možnosti nastanka škod se priporoča izvajanje t. i. odvracalnega odstrela.
- Izvajalec odvracalnega odstrela naj se nahaja na škodni površini oziroma v njeni neposredni bližini.
- Izvajalec odvracalnega odstrela naj strelja z mesta, ki je dobro vidno (sive vrane bodo na ta način hitro razvile znanje, da se je določenih površin treba izogibati).
- Uporaba drugih odvracal (elektronske, pirotehnične in druge plašilne naprave).

Usmeritve za učinkovitejše zadrževanje naraščanja/zmanjševanje številčnosti sive vrane

- Povečanje interesa za lov srake in sive vrane. Izobraževanje lovcev o različnih možnostih lova na sivo vrano, ki so bolj učinkovita od klasičnega lova (npr. lov s klicanjem in vabniki, sokolarjenje).
- Podaljšanje lovne dobe na juvenilne (negnezdeče) osebke sive vrane.

Druge usmeritve

- Prostorski okvir obravnave je celotno LUO.

PRILOGE:

1. Analiza odvzema vrst parkljaste divjad
2. Seznam krmišč za parkljasto divjad v in male zveri v letih 2025 in 2026
3. Načrtovan in realiziran odvzem divjadi po loviščih za zadnja štiri leta
4. Razdelitev odvzema parkljaste divjadi po loviščih za leti 2025 in 2026
5. Prisotnost in populacijski trend rakunastega psa, pižmovke in nutrije po loviščih
6. Zapisnik uskladitvenega sestanka z OZUL in ostalimi deležniki
7. Zapisnik sestanka Strokovnega sveta ZGS OE Tolmin, ki je določil osnutek načrta
8. Vabilo na javno predstavitev Dvoletnega načrta za XI. Triglavsko LUO za leti 2025 in 2026
9. Zapisnik javne predstavitve Dvoletnega načrta za XI. Triglavsko LUO za leti 2025 in 2026
10. Zapisnik seje Sveta ZGS OE Tolmin, ki je določil predlog načrta za XI. Triglavsko LUO za leti 2025 in 2026

Priloga 1: Analiza odvzema vrst parkljaste divjad**EVROPSKA SRNA**

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem	1150	1110	1025	1025	1036	1036	1064	1036
realiziran odvzem	1080	999	1053	976	930	845	981	888
stopnja realizacije odvzema	94%	90%	103%	95%	90%	82%	92%	86%

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči M	139	115	161	120	110	101	124	106
lanščaki	197	188	179	164	165	132	171	149
srnjaki 2+	230	218	211	204	205	197	211	201
mladiči Ž	150	136	153	141	116	125	137	121
mladice	130	115	131	142	102	92	119	97
srne 2+	234	227	218	205	232	198	219	215
delež	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči M	13%	12%	15%	12%	12%	12%	13%	12%
lanščaki	18%	19%	17%	17%	18%	16%	17%	17%
srnjaki 2+	21%	22%	20%	21%	22%	23%	22%	23%
mladiči Ž	14%	14%	15%	14%	12%	15%	14%	14%
mladice	12%	12%	12%	15%	11%	11%	12%	11%
srne 2+	22%	23%	21%	21%	25%	23%	22%	24%

Višina, delež in vzroki izgub								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
cesta	124	105	157	131	101	125	743	226
kosilnica	1	2	3	1		7	14	7
neznano	41	47	45	48	68	45	294	113
plenilci	20	29	45	37	50	39	220	89
poškodba	10	6	9	3	2		30	2
bolezen	11	19	7	3	8	10	58	18
psi	2	5	1	1			9	0
železnica	1	1	6	2	7	2	19	9
krivolov	1						1	0
delež izgub v odvzemu	20%	21%	26%	23%	25%	27%	24%	26%

Telesne mase mladičev in enoletnih osebkov								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči M	8,6	9,0	9,1	8,3	8,8	8,5	8,7	8,7
lanščaki	12,1	11,9	12,6	11,7	11,7	12,3	12,1	12,0
mladiči Ž	8,1	8,7	8,8	8,0	8,2	8,4	8,4	8,3
mladice	13,5	13,0	13,5	13,2	12,8	13,6	13,3	13,2

NAVADNI JELEN

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem	580	615	616	616	950	950	721	950
realiziran odvzem	576	597	725	929	1078	1240	857,5	1159
stopnja realizacije odvzema	99%	97%	118%	151%	113%	131%	119%	122%

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno (število)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
teleta M	89	104	118	153	163	202	138,2	182,5
lanščaki	64	70	83	93	113	133	92,7	123
jeleni 2-4	43	53	43	74	85	122	70	103,5
jeleni 5-9	46	47	65	80	74	67	63,2	70,5
jeleni 10+	17	16	17	14	15	24	17,2	19,5
teleta Ž	113	110	146	182	230	249	171,7	239,5
junice	66	64	83	99	129	151	98,7	140
košute 2+	138	133	170	234	269	292	206	280,5
delež (%)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
teleta M	15%	17%	16%	16%	15%	16%	16%	16%
lanščaki	11%	12%	11%	10%	10%	11%	11%	11%
jeleni 2-4	7%	9%	6%	8%	8%	10%	8%	9%
jeleni 5-9	8%	8%	9%	9%	7%	5%	7%	6%
jeleni 10+	3%	3%	2%	2%	1%	2%	2%	2%
teleta Ž	20%	18%	20%	20%	21%	20%	20%	21%
junice	11%	11%	11%	11%	12%	12%	12%	12%
košute 2+	24%	22%	23%	25%	25%	24%	24%	24%

Višina, delež in vzroki izgub								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
cesta	27	25	40	21	34	44	191	78
kosilnica				1			1	0
neznano	12	18	15	31	21	28	125	49
plenilci	9	7	19	31	31	18	115	49
poškodba	6	2	13	7	4	1	33	5
bolezen		3	1	3	3	1	11	4
psi		1					1	0
železnica	6	6	8	9	6	5	40	11
krivolov		1	1				2	0
delež izgub v odvzemu	10%	11%	13%	11%	9%	8%	10%	8%

Telesne mase telet in enoletnih osebkov								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
teleta M	39,2	39,9	38,7	36,8	35,8	36,3	37,8	36,0
lanščaki	59,8	62,6	60,0	55,0	56,6	56,3	58,4	56,5
teleta Ž	35,2	35,2	36,5	33,8	33,7	33,5	34,7	33,6
junice	50,4	52,3	51,7	48,3	47,7	50,8	50,2	49,3

DAMJAK

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem							-	-
realiziran odvzem	7	8	12	14	13	18	12	15,5
stopnja realizacije odvzema	-	-	-	-	-	-	-	-

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
teleta M	1		2	2	3	4	2,4	3,5
lanščaki	2	2	1	6	3	4	3	3,5
jeleni 2-4	2	1	2		3	1	1,8	2
jeleni 5-9						1	1	1
jeleni 10+								
teleta Ž		1	2	4		3	2,5	3
junice		1	3			1	1,7	1
košute 2+	2	3	2	2	4	4	2,8	4
delež	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
teleta M	14%	0%	17%	14%	23%	22%	20%	23%
lanščaki	29%	25%	8%	43%	23%	22%	25%	23%
jeleni 2-4	29%	13%	17%	0%	23%	6%	15%	13%
jeleni 5-9	0%	0%	0%	0%	0%	6%	8%	6%
jeleni 10+	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-	-
teleta Ž	0%	13%	17%	29%	0%	17%	21%	19%
junice	0%	13%	25%	0%	0%	6%	14%	6%
košute 2+	29%	38%	17%	14%	31%	22%	24%	26%

Višina, delež in vzroki izgub								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
cesta	1						1	0
kosilnica							0	0
neznano							0	0
plenilci							0	0
poškodba							0	0
bolezen							0	0
psi							0	0
železnica							0	0
krivolov							0	0
delež izgub v odvzemu	14%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%

Telesne mase telet in enoletnih osebkov								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
teleta M	23,0		20,8	18,8	21,3	22,6	21,3	22,0
lanščaki	36,5	35,5	42,0	33,5	33,3	35,7	36,1	34,5
teleta Ž		10,0	15,8	19,0		16,3	15,3	16,3
junice		27,0	24,7			25,0	25,6	25,0

GAMS

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem	706	705	690	690	714	714	703,2	714
realiziran odvzem	651	608	678	645	642	637	643,5	639,5
stopnja realizacije odvzema	92%	86%	98%	93%	90%	89%	92%	90%

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
kozličji	53	55	56	40	43	35	47	39
kozli 1+	68	77	70	62	59	66	67	62,5
kozli 2+	60	40	52	43	67	69	55,2	68
kozli 3+ do 7+	120	107	121	126	116	110	116,7	113
kozli 8+ in več	49	43	69	55	56	54	54,3	55
kozice	63	58	51	51	59	55	56,2	57
koze 1+	59	80	62	61	59	61	63,7	60
koze 2+	33	21	34	39	36	34	32,8	35
koze 3+ do 10+	96	79	103	109	97	107	98,5	102
koze 11+ in več	50	48	60	59	50	46	52,2	48
delež	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
kozličji	8%	9%	8%	6%	7%	5%	7%	6%
kozli 1+	10%	13%	10%	10%	9%	10%	10%	10%
kozli 2+	9%	7%	8%	7%	10%	11%	9%	11%
kozli 3+ do 7+	18%	18%	18%	20%	18%	17%	18%	18%
kozli 8+ in več	8%	7%	10%	9%	9%	8%	8%	9%
kozice	10%	10%	8%	8%	9%	9%	9%	9%
koze 1+	9%	13%	9%	9%	9%	10%	10%	9%
koze 2+	5%	3%	5%	6%	6%	5%	5%	5%
koze 3+ do 10+	15%	13%	15%	17%	15%	17%	15%	16%
koze 11+ in več	8%	8%	9%	9%	8%	7%	8%	8%

Višina, delež in vzroki izgub								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
cesta		1		1	2	1	5	3
kosilnica							0	0
neznano	33	28	35	43	29	30	198	59
plenilci	4	4	5	5	8	13	39	21
poškodba	1	3	18	4		2	28	2
bolezen	25	35	52	53	36	21	222	57
psi							0	0
železnica							0	0
krivolov				1	1		2	1
delež izgub v odvzemu	10%	12%	16%	17%	12%	11%	13%	11%

Telesne mase kozličev/kozic in enoletnih osebkov								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
kozličiči	9,5	9,5	9,2	9,3	10,0	9,6	9,5	9,8
kozli 1+	14,4	14,8	14,6	14,1	14,0	14,3	14,4	14,1
kozice	9,3	9,7	8,8	8,7	8,9	9,2	9,1	9,1
koze 1+	13,9	14,2	13,1	13,5	13,8	13,6	13,7	13,7

Povprečna starost odraslih živali v odvzemu								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
kozli 3+ in več	6,5	6,6	6,8	6,3	6,5	6,5	6,5	6,5
koze 3+ in več	9,5	9,0	9,2	9,0	8,5	8,5	9,0	8,5

ALPSKI KOZOROG

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem	17	17	22	22	22	22	20,3	22
realiziran odvzem	16	6	6	13	10	13	10,7	11,5
stopnja realizacije odvzema	94%	35%	27%	59%	45%	59%	52%	52%

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči moškega spola				1			1	
kozli 1+								
kozli 2+ do 9+	3	3	1	7	5	6	4,2	5,5
kozli 10+ in več	4	1	3	3	2	4	2,8	3
mladiči ženskega spola	1		1			2	1,36	2
koze 1+								
koze 2+ in več	8	2	1	2	3	1	2,8	2
delež	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči moškega spola	0%	0%	0%	8%	0%	0%	9%	-
kozli 1+	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-	-
kozli 2+ do 9+	19%	50%	17%	54%	50%	46%	39%	48%
kozli 10+ in več	25%	17%	50%	23%	20%	31%	27%	26%
mladiči ženskega spola	6%	0%	17%	0%	0%	15%	13%	17%
koze 1+	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-
koze 2+ in več	50%	33%	17%	15%	30%	8%	27%	17%

Višina, delež in vzroki izgub								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
cesta							0	0
kosilnica							0	0
neznano	1	3	1	4		2	11	2
plenilci							0	0
poškodba	3			2			5	0
bolezen	2	1	1	3			7	0
psi							0	0
železnica							0	0
krivolov							0	0
delež izgub v odvzemu	38%	67%	33%	69%	0%	15%	36%	9%

MUFLON

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem	90	94	95	95	101	101	96	101
realiziran odvzem	93	86	104	89	90	90	92	90
stopnja realizacije odvzema	103%	91%	109%	94%	89%	89%	96%	89%

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
jagnjeta moškega spola	11	12	15	3	14	10	10,8	12
ovni 1+	9	9	10	15	12	10	10,8	11
ovni 2+ do 6+	22	12	18	23	20	16	18,5	18
ovni 7+ in več	6	9	8	4	8	5	6,7	6,5
jagnjeta ženskega spola	16	16	23	15	15	16	16,8	15,5
ovce 1+	9	9	7	12	7	11	9,2	9
ovce 2+ in več	20	19	23	17	22	22	20,5	22
delež	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
jagnjeta moškega spola	12%	14%	14%	3%	16%	11%	12%	13%
ovni 1+	10%	10%	10%	17%	13%	11%	12%	12%
ovni 2+ do 6+	24%	14%	17%	26%	22%	18%	20%	20%
ovni 7+ in več	6%	10%	8%	4%	9%	6%	7%	7%
jagnjeta ženskega spola	17%	19%	22%	17%	17%	18%	18%	17%
ovce 1+	10%	10%	7%	13%	8%	12%	10%	10%
ovce 2+ in več	22%	22%	22%	19%	24%	24%	22%	24%

Višina, delež in vzroki izgub								2019-2024	2023-2024
	2019	2020	2021	2022	2023	2024			
cesta							0	0	
kosilnica							0	0	
neznano	5	4	3	3	5	1	21	6	
plenilci	14	7	8	6	6	3	44	9	
poškodba							0	0	
bolezen		2	3	1	2		8	2	
psi							0	0	
železnica							0	0	
krivolov							0	0	
delež izgub v odvzemu	20%	15%	13%	11%	14%	4%	13%	9%	

Telesne mase jagnjet in enoletnih osebkov								2019-2024	2023-2024
	2019	2020	2021	2022	2023	2024			
jagnjeta moškega spola	9,8	9,7	11,8	10,8	11,0	11,1	10,7	11,1	
ovni 1+	16,9	15,9	16,9	17,2	16,7	16,4	16,7	16,6	
jagnjeta ženskega spola	9,8	9,3	9,8	9,8	9,9	9,5	9,7	9,7	
ovce 1+	14,1	14,6	14,3	15,7	14,5	12,1	14,2	13,3	

DIVJI PRAŠIČ

Višina odvzema								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
načrtovan odvzem	200	233	176	176	176	176	189,5	176
realiziran odvzem	358	204	604	207	302	355	338,3	328,5
stopnja realizacije odvzema	179%	88%	343%	118%	172%	202%	179%	187%

Starostno-spolna struktura odvzema								
absolutno	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči M	93	38	178	43	71	66	81,5	68,5
lanščaki	63	72	97	53	71	97	75,5	84
merjasci	25	19	53	18	22	22	26,5	22
mladiči Ž	80	29	142	38	67	66	70,3	66,5
lanščakinje	55	35	72	37	33	70	50,3	51,5
svinje	42	11	62	18	38	34	34,2	36
delež	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
mladiči M	26%	19%	29%	21%	24%	19%	24%	21%
lanščaki	18%	35%	16%	26%	24%	27%	22%	26%
merjasci	7%	9%	9%	9%	7%	6%	8%	7%
mladiči Ž	22%	14%	24%	18%	22%	19%	21%	20%
lanščakinje	15%	17%	12%	18%	11%	20%	15%	16%
svinje	12%	5%	10%	9%	13%	10%	10%	11%

Višina, delež in vzroki izgub								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
cesta	1		2		1		4	1
kosilnica							0	0
neznano			4	1			5	0
plenilci							0	0
poškodba			1				1	0
bolezen							0	0
psi							0	0
železnica							0	0
krivolov				1			1	0
delež izgub v odvzemu	0%	0%	1%	1%	0%	0%	1%	0%

Telesne mase ozimcev								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2024	2023-2024
ozimci	18,4	22,4	18,0	19,9	20,9	18,9	19,8	19,9
ozimke	18,7	17,3	18,8	19,3	17,9	17,3	18,2	17,6

Priloga 2: Seznam krmišč za parkljasto divjad v in male zveri v letih 2025 in 2026

Zap. št.	Lovišče	Katastrska občina	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Namen
83528	Bovec	BOVEC - 2207	4286/2	Bogata	navadni jelen	privabljalno
66875	Bovec	BOVEC - 2207	6974	DABRA	Zveri,	Privabljalno, ŽSP
66876	Bovec	BOVEC - 2207	8025/196	GOŠČA	navadni jelen	privabljalno
66877	Bovec	ŽAGA - 2212	1671/15	HUM	navadni jelen	privabljalno
79833	Bovec	BOVEC - 2207	7785/3	Kendovo	navadni jelen	privabljalno
72581	Bovec	BOVEC - 2207	7785/4	KENDOVO	navadni jelen	privabljalno
36256	Bovec	BOVEC - 2207	5025/2	KLUŽA	navadni jelen	zimsko
66878	Bovec	ŽAGA - 2212	1676/128	MHILOWO	navadni jelen	privabljalno
74901	Bovec	BOVEC - 2207	7260	NA SKALAH	navadni jelen	privabljalno
74867	Bovec	SRPENICA - 2213	582	POD PEČJO	navadni jelen	privabljalno
61528	Bovec	BOVEC - 2207	8704	PODKLOPCA	navadni jelen	privabljalno
78339	Bovec	SRPENICA - 2213	2228	POLOG	navadni jelen	privabljalno
47624	Bovec	BOVEC - 2207	5015/14	PREVALA	navadni jelen	zimsko
74868	Bovec	ŽAGA - 2212	1676/235	PUŽGANE	navadni jelen	privabljalno
83529	Bovec	SRPENICA - 2213	945	Srpeniško polje	navadni jelen	privabljalno
83527	Bovec	SRPENICA - 2213	2613/6	Stari hrami	navadni jelen	privabljalno
72766	Bovec	BOVEC - 2207	4940/16	UKOTJE	navadni jelen	privabljalno
23451	Bovec	BOVEC - 2207	8541/1	WRBULJE	navadni jelen	privabljalno
64968	Bovec	BOVEC - 2207	8543	ZA MUTRIJEM	navadni jelen	zimsko
25144	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	2427	POD POTOKOM	navadni jelen	privabljalno
79664	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	3704/1	Rnejeva Jablanca	navadni jelen	privabljalno
25146	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	3974	REBIŠČE	navadni jelen	privabljalno
79665	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	4198/5	Ugreja Log Čezsoški	navadni jelen	privabljalno
72091	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	2819/2	proda	navadni jelen	privabljalno
25150	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	2325	UPLENK	navadni jelen	zimsko
25147	Čezsoča	ČEZSOČA - 2211	3691	POČIVALNIK	navadni jelen	zimsko
80952	Drežnica	DREŽNICA - 2225	2170/1	krmišče pod magozdom	divji prašič	privabljalno
80953	Drežnica	DREŽNICA - 2225	2170/1	krmišče pod magozdom	navadni jelen	privabljalno
30996	Drežnica	DREŽNICA 2225	751/1	KRMIŠČE KOSEŠKA GMAJNA	divji prašič	privabljalno
53649	Drežnica	DREŽNICA 2225	751/1	KRMIŠČE KOSEŠKA GMAJNA	navadni jelen	privabljalno
78412	Drežnica	DREŽNICA - 2225	1197	svetrež	divji prašič	privabljalno
47424	Drežnica	DREŽNICA - 2225	1197	KRMIŠČE MOČILA	navadni jelen	privabljalno
82843	Drežnica	DREŽNICA - 2225	1105	Krmišče Stol	divji prašič	privabljalno
82846	Drežnica	LADRA - 2228	451/128	Krmišče Ozben	navadni jelen	privabljalno
84307	Kobarid	BORJANA - 2218	3561	Borjana-Prapenk	divji prašič	privabljalno
60103	Kobarid	Breginj 2214	3704/1	Breginj	divji prašič	privabljalno
40630	Kobarid	IDRSKO - 2229	1094/70	Breznik	divji prašič	privabljalno
84309	Kobarid	IDRSKO - 2229	1506	Globoščak	divji prašič	privabljalno
42922	Kobarid	SEDLO - 2217	1416/164	Gozdarska koča-Mija	navadni jelen	privabljalno
66437	Kobarid	SMAST - 2227	788/23	Idrsko	Zveri	Privabljalno, ŽSP
74625	Kobarid	TRNOVO - 2224	1205/1	Kal-Trnovo	divji prašič	privabljalno

Zap. št.	Lovišče	Katastrska občina	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Namen
84345	Kobarid	IDRSKO - 2229	1861/1	Kolovrat- Na lazcu	divji prašič	privabljalno
83363	Kobarid	BORJANA - 2218	1759/29	Mija- na Kresu	divji prašič	privabljalno
74450	Kobarid	BORJANA - 2218	3770/45	Pod Lokarji	divji prašič	privabljalno
74449	Kobarid	LOGJE - 2216	3039	Podmočilo	divji prašič	privabljalno
42926	Kobarid	LIVEK - 2230	1673	Rupa	divji prašič	privabljalno
80322	Kobarid	KRED - 2219	3575/518	Rut-nad Potoki	divji prašič	privabljalno
84306	Kobarid	SEDLO - 2217	1565/3	Sejska ravna- nad Stanovišči	divji prašič	privabljalno
40631	Kobarid	IDRSKO - 2229	1105	Sleme	divji prašič	privabljalno
84308	Kobarid	BREGINJ - 2214	3864	Stražišče pri karauli- Breginj	divji prašič	privabljalno
60101	Kobarid	Sužid 2221	2365	Sužid	divji prašič	privabljalno
74451	Kobarid	LOGJE - 2216	1505/1	Svativnjak	divji prašič	privabljalno
40634	Kobarid	KRED - 2219	1512/1	Volar	divji prašič	privabljalno
23430	Ljubinj	2237 LJUBINJ	346	ŠMANETOV RUT	divji prašič	privabljalno
28413	Ljubinj	ŽABČE - 2236	382/7	ŠKANDLERJEVA SNEŽET	muflon	privabljalno
41292	Ljubinj	KNEŽA - 2239	730/97	njivice	muflon	privabljalno
23431	Ljubinj	2237 ljubinj	313	KOBALA	muflon	privabljalno
23432	Ljubinj	POLJUBINJ - 2247	957/3	KOBALA	muflon	privabljalno
28414	Ljubinj	LJUBINJ - 2237	301	ŽIGRŠČE	muflon	privabljalno
28417	Ljubinj	PODMELEC - 2238	497/1	PRI KOKLJU	muflon	privabljalno
28419	Ljubinj	2237 LJUBINJ	815/3	LIŠČARJEVA SNEŽET	divji prašič	privabljalno
28421	Ljubinj	2238 PODMELEC	497/1	PRI KOKLJU	divji prašič	privabljalno
56126	Ljubinj	ČADRG - 2235	210/23	ravne	divji prašič	privabljalno
60126	Ljubinj	KNEŽA - 2239	1148/21	Mahorov log	divji prašič	privabljalno
64595	Ljubinj	LJUBINJ - 2237	346	šmanetov rut	muflon	privabljalno
76997	Ljubinj	PODMELEC - 2238	241	Rajne brdo	muflon	privabljalno
78540	Ljubinj	ŽABČE - 2236	480/25	Madrasova skala	muflon	privabljalno
76999	Ljubinj	KNEŽA - 2239	730/83	meline	muflon	zimsko
53566	Ljubinj	KNEŽA - 2239	805/1	osla	muflon	zimsko
66474	Log pod Mangartom	STRMEC - 2205	374/2	KLIN	navadni jelen	privabljalno
82288	Log pod Mangartom	STRMEC - 2205	341/8	KORITNICA	navadni jelen	privabljalno
82852	Log pod Mangartom	LOG POD MANGARTOM 2206	194	LUKEŠČE	navadni jelen	privabljalno
42404	Log pod Mangartom	LOG POD MANGARTOM 2206	538/1	POLOŠC	navadni jelen	privabljalno
52308	Log pod Mangartom	LOG POD MANGARTOM 2206	368/1	PRAJZU LAZ	navadni jelen	privabljalno
69722	Log pod Mangartom	STRMEC - 2205	313/7	PREDIL	navadni jelen	privabljalno
55348	Log pod Mangartom	LOG POD MANGARTOM 2206	155/16	ŠMONOVA GLBICA	navadni jelen	privabljalno
42402	Log pod Mangartom	STRMEC - 2205	323/1	UHOJ	navadni jelen	privabljalno
55354	Log pod Mangartom	LOG POD MANGARTOM 2206	679/5	VANČČEVO	navadni jelen	privabljalno
64575	Log pod Mangartom	STRMEC - 2205	78	ZADRUT	navadni jelen	privabljalno
5148	Otavnik	BUKOVO - 2337	297	ZAKOJŠKA PLANINA	divji prašič	privabljalno
71115	Otavnik	JESENICA - 2338	438/19	jalovec	divji prašič	privabljalno

Zap. št.	Lovišče	Katastrska občina	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Namen
65136	Otavnik	BUKOVO 2337	1026/135	NA RAVNIC	navadni jelen	zimsko
5149	Otavnik	Jesenica 2338	436	NJIVE-OTAVNIK	navadni jelen	zimsko
57433	Planota	Slap 2257	354	Brezi	navadni jelen	zimsko
32896	Podbrdo	KNEŽA - 2239	916/2	Temljinska planina mlekar.	navadni jelen	privabljalno
53029	Podbrdo	KNEŽA - 2239	916/4	Temljinska planina - Močile	divji prašič	privabljalno
82206	Podbrdo	OBLOKE - 2243	384/1	Nad Klemenam	divji prašič	privabljalno
82556	Podbrdo	GRAHOVO - 2244	761	Lahnik	muflon	privabljalno
79346	Porezen	GORENJI NOVAKI - 2342	1349	navinsko škofje	divji prašič	privabljalno
79338	Porezen	OTALEŽ - 2350	2190	podosojnica-pri erženu	divji prašič	privabljalno
79342	Porezen	PLANINA - 2343	1007	pr vrhovcu	divji prašič	privabljalno
79333	Porezen	CERKNO - 2344	1144/1	za smrečje	divji prašič	privabljalno
27231	Porezen	Gorje	682	Hoč	divji prašič	privabljalno
27219	Porezen	GORJE - 2339	698	Humi	navadni jelen	privabljalno
27211	Porezen	GORJE - 2339	125	Zapoška	navadni jelen	privabljalno
79837	Porezen	OTALEŽ - 2350	452/4	lovretov laz	navadni jelen	privabljalno
80176	Porezen	GORJE - 2339	698	humi	divji prašič	privabljalno
80440	Porezen	DOLENJI NOVAKI - 2341	365	rihtarška senožet	navadni jelen	privabljalno
80444	Porezen	DOLENJI NOVAKI - 2341	365	rihtarška senožet	divji prašič	privabljalno
53139	Porezen	OTALEŽ - 2350	486/5	Lovretov laz	divji prašič	privabljalno
60770	Porezen	cerkno	1140	lajše	divji prašič	privabljalno
66428	Porezen	ZAKRIŽ - 2345	219	Križ	divji prašič	privabljalno
81323	Porezen	GORJE - 2339	103/13	u robah	navadni jelen	privabljalno
82686	Porezen	ZAKRIŽ - 2345	115/1	u križu	divji prašič	privabljalno
27219	Porezen	GORJE - 2339	698	Humi	navadni jelen	zimsko
27211	Porezen	GORJE - 2339	125	Zapoška	navadni jelen	zimsko
79837	Porezen	OTALEŽ - 2350	452/4	lovretov laz	navadni jelen	zimsko
27217	Porezen	Ravne	409	Roglca	navadni jelen	zimsko
48543	Porezen	Gorje	204/3	Šaš LD	navadni jelen	zimsko
70553	Smast	SMAST - 2227	15/58	Lazna	navadni jelen	privabljalno
40386	Smast	SMAST 2227	654	ŠPIK-ZDOR	divji prašič	privabljalno
56330	Smast	VRSNO 2226	766	PLEJČE	divji prašič	privabljalno
60128	Smast	Vrsno 2226	476/1	Korenine	divji prašič	privabljalno
70554	Smast	VRSNO - 2226	555/9	Krog	navadni jelen	privabljalno
72651	Smast	VRSNO - 2226	729	Ravne	divji prašič	privabljalno
76770	Smast	SMAST - 2227	787/70	dno Kurnka	divji prašič	privabljalno
83118	Smast	SMAST - 2227	716	SOKOLOV POLOG	divji prašič	privabljalno
40382	Smast	VRSNO - 2226	678	LISICA	navadni jelen	zimsko
83117	Smast	VRSNO - 2226	416/2	PLANJA	navadni jelen	zimsko
25087	Soča	SOČA DESNA - 2209	252/2	pri Martinu	navadni jelen	privabljalno
25087	Soča	SOČA DESNA - 2209	252/2	pri Martinu	navadni jelen	privabljalno
69081	Soča	TRENTA DESNA - 2204	75/9	Za Ganzelnem	navadni jelen	privabljalno
69083	Soča	SOČA DESNA - 2209	45658	Mehurje korito	navadni jelen	privabljalno
69083	Soča	SOČA DESNA - 2209	45658	Mehurje korito	navadni jelen	privabljalno

Zap. št.	Lovišče	Katastrska občina	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Namen
70703	Soča	TRENTA DESNA - 2204	169/5	Podčelca	navadni jelen	privabljalno
70704	Soča	TRENTA DESNA - 2204	169/5	Podčelca	navadni jelen	privabljalno
64775	Soča	TRENTA DESNA - 2204	133/1	Pri Fejanu	navadni jelen	privabljalno
78597	Soča	TRENTA DESNA - 2204	412/2	Pod Frjanko	navadni jelen	privabljalno
83966	Soča	SOČA DESNA - 2209	215	Pri Repenku	navadni jelen	privabljalno
74505	Soča	SOČA DESNA - 2209	860/3	Za Hribom	muflon	zimsko
25078	Soča	KORITNICA - 2208	1606/1	MALJENK	muflon	zimsko
25077	Soča	SOČA LEVA - 2210	1197	ZA OTOKI	navadni jelen	zimsko
25083	Soča	SOČA LEVA - 2210	1003/1	BRINJE	navadni jelen	zimsko
69071	Soča	SOČA LEVA - 2210	1003/1	Brinje - muflon	muflon	zimsko
54057	Soča	KORITNICA 2208	1161/1,1161/3	ČRVENCA	divji prašič	privabljalno
80643	Tolmin	VRSNO - 2226	456/45	Karavanke	divji prašič	privabljalno
25252	Tolmin	ZATOLMIN - 2234	496/1	Felti	divji prašič	privabljalno
60094	Tolmin	VOLARJE - 2232	539/1	Slapišče	divji prašič	privabljalno
25250	Tolmin	DOLJE - 2233	588/124	Vršč	divji prašič	privabljalno
75584	Tolmin	DOLJE - 2233	702	Hrencova dolina	divji prašič	privabljalno
67611	Tolmin	DOLJE - 2233	675	Bresca	divji prašič	privabljalno
14496	Volče	RUTE - 2253	87/2	Čance	divji prašič	privabljalno
14495	Volče	ČIGINI - 2252	338	Ježa (9 konfin)	divji prašič	privabljalno
14494	Volče	RUTE - 2253	73/4	Jurman	divji prašič	privabljalno
84172	Volče	SELA - 2254	269/8	Kopavišče	divji prašič	privabljalno
74634	Volče	KAMNO - 2231	716/10	Lajšče	divji prašič	privabljalno
66769	Volče	VOLČE - 2249	1644/17	Osojnica	divji prašič	privabljalno
21575	Volče	SELA - 2254	306	Pingalce	divji prašič	privabljalno
60090	Volče	KAMNO - 2231	751	Pod Foni	divji prašič	privabljalno
21432	Volče	VOLČE - 2249	1559	Pri lovski koči	divji prašič	privabljalno
	LPN Prodi Razor	KNEŽA - 2239	1000	Lisec	muflon	privabljalno
	LPN Prodi Razor	PODMELEC - 2238	557/1	Črni vrh	muflon	privabljalno
	LPN Triglav	Podkoren 2168	527/2	Dremelj kot	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Rateče 2167	618	Danje	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Podkoren 2168	435/1	Žnidarjeva Skranca	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Podkoren 2168	441/3	Rebežnica	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Kranjska gora 2169	908/1	Ravni	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Gozd 2170	468	Zupanovo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Gozd 2170	473	Uretov Vom	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Kranjska gora 2169	342/2	Tofovo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Gozd 2170	512/1	Pod Malnikom	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1397	Rosov rovt	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1953/3	Mežnarčeve mlake	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1217/1	Bor	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1570	Maznikova njiva	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1441	Skedance	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1532/68	Žičnica	jelenjad	privabljalno

Zap. št.	Lovišče	Katastrska občina	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Namen
	LPN Triglav	Višelnica II 2644	826/1	Pri Cili	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1528	Novakov rovt	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1489	Klančnikov rovt	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Višelnica II 2644	774	Guhar	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Višelnica II 2644	727/2	Gogalov rovt	jel.,muf.	privabljalno
	LPN Triglav	Zg. gorje 2187	675	Zasipska planina	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Višelnica II 2644	839	Pocarjev rovt	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Višelnica I 2186	498	Perniki	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Višelnica 1	892/2	Bajer	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Zg. Gorje 2187	656/1	Kranjska dolina	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Zg. Gorje 2187	661/8	Lepa Kopišča	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1456	Lengarjev rovt	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Zg. Gorje 2187	700/1	Čopovo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Zg. Gorje 2187	589	Dornikovo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Boh. Srednja vas 2197	659/1	Javornik	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Boh. Srednja vas 2197	1005/1	Konjščica	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Boh. Srednja vas 2197	1003/157	Mesnovec	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1633/2	Drčnek	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1710	Pl.Blato	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1439	Na melu	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1583	Voje	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1691	Hebed	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1439/10	Beljava	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1646	Žagarjev rot	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Savica 2199	1234/2	Storeč Raven	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Savica	1195	Zagradec - Tomanovo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Savica	1186	Zagradec - Štefletovo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Savica	1154	Strženi	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Savica	1831	Blato-Ukanc	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	391/8	Pod Skalo	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	548/1	Za Vrščem	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/76	Za Školčem	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta desna 2204	482/14	pri Jovžu	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta leva 2203	71/24	Mali Vršič	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Dovje 2171	1462	Anceljnov rovt	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/76	Pod melino	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/85	Na Laberju	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta desna 2204	35/18	Pod Gakom	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta leva 2203	3/5	Na Plati	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta desna 2204	537/1	Pri Ganzelnu	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	604	Za rutom	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	391/6	Kavsovec	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	391/1	Skrila	jelenjad	privabljalno

Zap. št.	Lovišče	Katastrska občina	Parc. št.	Krajevno ime	Divjad	Namen
	LPN Triglav	Soča leva 2210	391/15	Glebica	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/1	Smrečje	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/1	Na robcu	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/74	Rižca	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta leva 2203	421/33	Leskovec	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta leva 2203	70/35	pri Rantcah	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta leva 2203	421/86	v Mlakcah	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Trenta leva 2203	421/86	v Rutu	jelenjad	privabljalno
	LPN Triglav	Višelnica1 2186	642/2	Kreda	jel/muf	privabljalno
	LPN Triglav	Studor 2198	1743/3	Ukanc	jel/muf	privabljalno
	LPN Triglav	Kranjska gora 2169	757/2	Pri Šumici	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Gozd 2170	545/1	Lengar	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Gozd 2170	536/2	Za Kvadnikom	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Dovje 2171	1586	Pucova njiva	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Višelnica II 2644	727/2	Na Klancu	jelenjad,muflon	zimsko
	LPN Triglav	Sp. Gorje 2185	638	Poljane	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Višelnica I 2186	560/2	Žumrčov rovt	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Studor 2198	1571	Voje	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Studor 2198	1734	Ukanc	muflon	zimsko
	LPN Triglav	Studor 2198	1602/1	Voje	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Soča leva 2210	584	Gmajna	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Studor 2198		Beljava	jelenjad	zimsko
	LPN Triglav	Soča leva 2210	643/76	Za školjčem	jelenjad,muflon	zimsko

Na krmiščih označenih z * se izvaja opazovanje medvedov.

Priloga 3: Načrtovan in realiziran odvzem divjadi po loviščih za zadnja štiri leta

SRNA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	320	327	320	295
LOG POD MANGRTOM	62	60	62	61
BOVEC	136	133	116	94
SOČA	64	55	76	43
ČEZSOČA	40	35	30	23
DREŽNICA	100	101	110	108
KOBARID	150	159	120	103
SMAST	110	106	120	88
TOLMIN	96	96	96	102
VOLČE	116	107	100	79
LPN PRODI – RAZOR	40	40	40	40
LJUBINJ	110	104	112	106
PODBRDO	184	177	184	149
PLANOTA	170	181	202	156
OTAVNIK	80	79	80	68
POREZEN	273	269	304	260

JELEN				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	290	370	400	405
LOG POD MANGRTOM	20	22	32	36
BOVEC	52	73	84	105
SOČA	60	115	126	141
ČEZSOČA	36	37	50	48
DREŽNICA	40	47	54	60
KOBARID	150	207	240	305
SMAST	24	24	30	32
TOLMIN	22	24	30	47
VOLČE	56	70	94	117
LPN PRODI – RAZOR	20	22	30	33
LJUBINJ	40	45	60	59
PODBRDO	198	292	340	494
PLANOTA	100	122	140	189
OTAVNIK	84	141	140	187
POREZEN	40	43	50	60

DAMJAK				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
ČEZSOČA		2		
SMAST		1		1
LJUBINJ		14		24
PODBRDO		8		6
POREZEN		1		

MUFLON				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	16	19	10	12
LOG POD MANGRTOM				
BOVEC		1		
SOČA	10	10	20	9
ČEZSOČA				
DREŽNICA		1		
KOBARID				
SMAST				
TOLMIN		1		2
VOLČE				
LPN PRODI – RAZOR	38	38	38	38
LJUBINJ	98	94	100	97
PODBRDO	28	29	34	30
PLANOTA				
OTAVNIK				
POREZEN				

GAMS				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	280	265	300	246
LOG POD MANGRTOM	140	142	144	137
BOVEC	132	128	132	127
SOČA	76	73	72	56
ČEZSOČA	60	52	50	48
DREŽNICA	72	68	72	70
KOBARID	96	89	96	80
SMAST	28	30	30	27
TOLMIN	100	97	100	94
VOLČE	40	36	40	24
LPN PRODI – RAZOR	52	52	52	52
LJUBINJ	44	42	44	43
PODBRDO	112	101	124	125
PLANOTA	32	32	42	34
OTAVNIK	48	49	50	47
POREZEN	68	67	80	69

KOZOROG				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	20	8	20	5
LOG POD MANGRTOM	6	5	6	8
BOVEC	12	4	12	6
SOČA				
ČEZSOČA				
DREŽNICA		2		2
KOBARID				
SMAST		1		
TOLMIN		1		2
VOLČE				
LPN PRODI – RAZOR				
LJUBINJ				
PODBRDO				

PLANOTA				
OTAVNIK				
POREZEN				

D. PRAŠIČ				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	4	3	4	3
LOG POD MANGRTOM	2	1	4	
BOVEC	14	45	20	38
SOČA	2	1	2	
ČEZSOČA	2	5	6	7
DREŽNICA	20	34	20	231
KOBARID	152	220	152	
SMAST	14	52	12	22
TOLMIN	14	27	14	22
VOLČE	30	137	30	99
LPN PRODI – RAZOR	6	12	6	15
LJUBINJ	22	82	22	56
PODBRDO	24	69	24	41
PLANOTA	18	33	16	34
OTAVNIK	6	15	8	16
POREZEN	22	75	12	42

EVRAZIJSKI ŠAKAL				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV				
LOG POD MANGRTOM				
BOVEC		4	14	21
SOČA				
ČEZSOČA				6
DREŽNICA				1
KOBARID		7		10
SMAST				
TOLMIN				
VOLČE				2
LPN PRODI – RAZOR				
LJUBINJ	12			
PODBRDO				6
PLANOTA				2
OTAVNIK				
POREZEN				

LISICA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	80	104	80	96
LOG POD MANGRTOM	20	22	20	10
BOVEC	32	44	32	24
SOČA	28	24	20	8
ČEZSOČA	22	26	20	12
DREŽNICA	28	34	20	35
KOBARID	30	67	40	50
SMAST	28	40	36	33

TOLMIN	24	37	20	23
VOLČE	20	18	20	20
LPN PRODI – RAZOR	8	8	8	8
LJUBINJ	32	32	32	28
PODBRDO	32	34	28	36
PLANOTA	40	40	40	42
OTAVNIK	20	21	28	26
POREZEN	80	68	80	59

JAZBEC				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	16	11	16	15
LOG POD MANGRTOM	4	2	4	3
BOVEC	4	5	4	7
SOČA	4	1	4	3
ČEZSOČA	2	1	2	
DREŽNICA	4	4	6	8
KOBARID	8	8	16	11
SMAST	8	10	12	8
TOLMIN	4	2	4	7
VOLČE	4	4	8	8
LPN PRODI – RAZOR	2		2	2
LJUBINJ	8	8	8	8
PODBRDO	8	10	8	12
PLANOTA	8	8	8	7
OTAVNIK	6	1	6	1
POREZEN	16	14	12	15

KUNA BELICA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	8	5	8	8
LOG POD MANGRTOM	4	6	8	4
BOVEC	8	6	8	4
SOČA	4		4	1
ČEZSOČA	2		4	
DREŽNICA	2	2	2	2
KOBARID	8	11	16	6
SMAST	4	3	8	2
TOLMIN	2	2	2	1
VOLČE	4	3	2	2
LPN PRODI – RAZOR	2		2	
LJUBINJ	6	6	4	4
PODBRDO	8	6	8	2
PLANOTA	8	8	8	5
OTAVNIK	6		4	3
POREZEN	20	15	8	18

KUNA ZLATICA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV				
LOG POD MANGRTOM				
BOVEC				
SOČA				
ČEZSOČA				
DREŽNICA				
KOBARID				
SMAST				1
TOLMIN				
VOLČE				
LPN PRODI – RAZOR				
LJUBINJ				
PODBRDO				
PLANOTA				
OTAVNIK				
POREZEN				

ALPSKI SVIZEC				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	8		8	
LOG POD MANGRTOM	10	9	10	10
BOVEC	8	1	8	6
SOČA	4	1	4	1
ČEZSOČA	4		4	
DREŽNICA	10	9	10	10
KOBARID				
SMAST	6	4	8	5
TOLMIN	8	5	8	5
VOLČE				
LPN PRODI – RAZOR	8	5	8	5
LJUBINJ	2		2	
PODBRDO	2		2	
PLANOTA				
OTAVNIK				
POREZEN				

POLJSKI ZAJEC				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	10	7	10	6
LOG POD MANGRTOM	2		2	
BOVEC	8	3	8	
SOČA	2		2	
ČEZSOČA	6	2	6	
DREŽNICA	12	12	12	12
KOBARID	20	22	30	4
SMAST	16	1	16	1
TOLMIN	14	13	18	11
VOLČE	8	6	4	3
LPN PRODI – RAZOR	2		2	
LJUBINJ	16	16	16	14
PODBRDO	12	11	8	

PLANOTA	28	7	20	2
OTAVNIK	18	3	20	3
POREZEN	36	24	36	21

RACA MLAKARICA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	2		4	1
LOG POD MANGRTOM				
BOVEC	4		4	
SOČA				
ČEZSOČA	2		2	
DREŽNICA	4	4	4	4
KOBARID	20	20	26	12
SMAST	8		8	3
TOLMIN	14	13	10	12
VOLČE	4	3	2	2
LPN PRODI – RAZOR				
LJUBINJ	4	4	4	4
PODBRDO				
PLANOTA				
OTAVNIK	6	2	4	2
POREZEN	4		4	

SRAKA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	2		4	
LOG POD MANGRTOM				
BOVEC				
SOČA				
ČEZSOČA			2	
DREŽNICA				1
KOBARID			4	
SMAST	2		4	
TOLMIN	2		2	
VOLČE	4	4	8	5
LPN PRODI – RAZOR				
LJUBINJ				
PODBRDO				
PLANOTA	2			
OTAVNIK				
POREZEN				

ŠOJA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	10	12	24	21
LOG POD MANGRTOM	20	24	20	18
BOVEC	24	27	24	22
SOČA	24	3	20	6
ČEZSOČA	20	11	16	12
DREŽNICA	20	20	20	19
KOBARID	50	39	70	55
SMAST	20	7	20	16

TOLMIN	20	19	20	15
VOLČE	10	10	30	23
LPN PRODI – RAZOR	4		4	
LJUBINJ	24	24	24	28
PODBRDO	40	42	40	48
PLANOTA	170	165	106	100
OTAVNIK	40	19	40	35
POREZEN	70	59	78	73

SIVA VRANA				
Lovišče	2021–2022		2023–2024	
	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
LPN TRIGLAV	10	10	20	16
LOG POD MANGRTOM				
BOVEC	20	16	20	7
SOČA	2		2	
ČEZSOČA	10	5	8	
DREŽNICA	2	2	2	2
KOBARID	50	51	50	54
SMAST	6	3	4	
TOLMIN	10	10	8	3
VOLČE	8	7	8	5
LPN PRODI – RAZOR	2		2	
LJUBINJ	4	4	2	2
PODBRDO	4	5	2	5
PLANOTA	20	20	20	18
OTAVNIK	2	1	4	2
POREZEN	24	23	22	23

Priloga 4: Razdelitev odvzema parkljaste divjadi po loviščih za leti 2025 in 2026

Lovišče	Srna	Nav. jelen	Damjak	Gams	Kozorog	Muflon	D. prašič
LPN TRIGLAV	288	600		250	20	16	4
LOG POD MANGRTOM	54	60		144	6		4
BOVEC	60	140		132	12		20
SOČA	50	140		54		14	4
ČEZSOČA	22	70		56			8
DREŽNICA	100	70		68			20
KOBARID	80	340		96			152
SMAST	90	50		30			14
TOLMIN	96	60		100			16
VOLČE	50	160		24			28
LPN PRODI – RAZOR	40	40		52		38	6
LJUBINJ	112	70		44		100	22
PODBRDO	152	420		124		32	24
PLANOTA	140	220		34			28
OTAVNIK	70	210		60			10
POREZEN	276	80		90			12

Priloga 5: Prisotnost in populacijski trend rakunastega psa, pižmovke in nutrije po loviščih

Lovišče	Rakunasti pes*	Pižmovka	Nutrija
	-	-	-

*Pri rakunastem psu je navedeno št. pojavljanj v lovišču v zadnjem dvoletnem obdobju

Priloga 6: Zapisnik uskladitvenega sestanka z OZUL in ostalimi deležniki

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Tolmin

Številka: 3401-1/2025-1

Kraj in datum: Tolmin, Tumov drevored 17, 24. 2. 2025

Pričetek seje: ob 17. uri

Prisotni člani IO TRI OZUL: Ludvik Velikonja, Andrej Fon, Iztok Koren, Stojan Zorč, Damijan Muznik, Sašo Hrovat, Matjaž Koren, Blaž Močnik in Peter Razpet.

Ostali prisotni: Miha Leban, Branko Ambrožič, Simon Rudolf, Srečko Smrekar, Lovro Kenda Igor Humar, Igor Volk, Marko Kravanja, Alen Rot, Robin Diglio, Primož Komac in Denis Rutar in **Janez Pagon (ZGS)**

Dnevni red:

1. Pregled realizacije dvoletnega načrta za TRI LUO 2023 – 2024; osnutek načrta 2025 – 2026.
2. Usklajevanje višine načrtovanega odvzema s predstavniki OE KGZS.

Ad 1

Predsednik, **Ludvik Velikonja** pozdravi vse prisotne.

Peter Razpet predstavi realizacijo načrta odvzema za posamezne vrste velike divjadi, za obdobje 2023 – 2024 in podatke o povzročenih škodah (Priloga 2).

Prisotnim razloži, da so pritiski za povečanje številčnosti odvzema jelenjadi izredno veliki. Zahtevana višina dvoletnega načrtovanega odvzema je 3000 osebkov jelenjadi. Predlog lovišč in lovišč s posebnim namenom pa 2470 osebkov. Prisotni pristanejo na povišanje načrta odvzema na 2604 osebke jelenjadi, kar je 37 % več od preteklega načrta in 12 % več od pretekle realizacije (tabela 1). Predstavi tudi strukturo načrta odvzema za leti 2025 – 2026 (tabela 2) in dopustna odstopanja (tabela3).

Tabela 1: Predlog plana za obdobje 2025 – 2026.

LOVIŠČE	načrt 23-24	realizacija 23_24	% realizacije	Predlog 25-26	Predlog 25-26
Bovec	84	105	125	118	130
Čezsoča	50	48	96	62	70
Drežnica	54	60	111	60	66
Kobarid	240	305	127	260	300
Ljubinj	60	59	98	60	64
Log pod Mangartom	32	36	113	50	60
Otavnik	140	187	134	200	200
Planota	140	189	135	200	200
Podbrdo	340	494	145	400	400
Porezen	50	60	120	70	80
Smast	30	32	107	40	50
Soča	126	141	112	140	140
Tolmin	30	47	157	50	60
Volče	94	117	124	130	150

LPN Prodi	30	33	110	30	34
LPN Triglav	400	405	101	600	600
SKUPAJ	1900	2318	122	2470	2604

Tabela 2: Delež načrtovanega odvzema.

načrt. Odvzem	25/26	
starostni razred	M	Ž
0+	30%	
1+	10%	10%
2+	20%	30%

Tabela 3: dopustna odstopanja načrtovanega odvzema.

načrt. Odvzem	25/26	
starostni razred	M	Ž
0+	30%	
1+	10%	10%
2+	20%	30%

Predstavi tudi realizacijo načrtovanega odvzema ostalih vrst velike divjadi in predloge načrta LD in LPN, ki so hkrati predlog IO TRI OZUL:

SRNA:

Tabela 4: Realizacija in višina načrtovanega odvzema srnjadi:

LOVIŠČE	načrt 23-24	realizacija 23-24	%	načrt 25-26
Bovec	116	94	81	60
Čezsoča	30	23	77	22
Drežnica	110	108	98	100
kobarid	120	103	86	80
Ljubinj	112	106	95	112
Log pod Mangartom	62	61	98	54
Otavnik	80	68	85	70
Planota	202	156	77	140
Podbrdo	184	149	81	152
Porezen	304	260	86	276
Smast	120	88	73	90
Soča	76	43	57	50
Tolmin	96	102	106	96
Volče	100	79	79	50
LPN Prodi	40	40	100	40
LPN Triglav	320	295	92	288
SKUPAJ	2072	1775	86	1680

Tabela 5: Struktura načrtovanega odvzema srnjadi:

mladiči M in lanščaki	25%
srnjaki 2+	25%
mladiči Ž	20%
mladice in srne 2+	30%

dopustna odstopanja:**do 1 osebek/100 ha**

-100%, +20%

ni vezave srn in srnjakov

nad 1 do 2 osebka /100 ha

-40%,

+20%

višina odstrela srn in mladic znaša vsaj 60% višine ostrela srnjakov 2+

GAMS:

Tabela 6: Realizacija in višina načrtovanega odvzema gamsa:

LOVIŠČE	načrt 23-24	realizacija 23-24	%	načrt 25_26
Bovec	132	127	96	132
Čezsoča	50	48	96	56
Drežnica	72	70	97	68
kobarid	96	80	83	96
Ljubinj	44	43	98	44
Log pod Mangartom	144	137	95	144
Otavnik	50	47	94	50
Planota	42	34	81	34
Podbrdo	124	125	101	124
Porezen	80	69	86	90
Smast	30	27	90	30
Soča	72	56	78	54
Tolmin	100	94	94	100
Volče	40	24	60	24
LPN Prodi	52	52	100	52
LPN Triglav	300	246	82	250
SKUPAJ	1428	1279	90	1348

Tabela 7: Delež starostno spolnih razredov v odvzemu:

starostni razred	M (kozli)	Ž (koze)
mladi (0+, 1+, 2+)	30%	30%
starejši	20%	20%

dopustno odstopanje:

+- 20%

odvzem v razredu starejših

+10%

DIVJI PRAŠIČ:*Tabela 8: Realizacija in višina načrtovanega odvzema:*

LOVIŠČE	načrt 23-24	realizacija 23-24	%	načrt 25-26
Bovec	20	38	190	20
Čezsoča	6	7	117	8
Drežnica	20	31	155	20
kobarid	152	231	152	152
Ljubinj	22	56	255	22
Log pod Mangartom	4		0	4
Otavnik	8	16	200	10
Planota	16	34	213	28
Podbrdo	24	41	171	24
Porezen	12	42	350	12
Smast	12	22	183	14
Soča	2		0	4
Tolmin	14	22	157	16
Volče	30	99	330	28
LPN Prodi	6	15	250	6
LPN Triglav	4	3	75	4
SKUPAJ	352	657	187	372

dopustna odstopanja:

- 30 %

MUFLON:*Tabela 9: Realizacija in višina načrtovanega odvzema:*

LOVIŠČE	načrt 23-24	realizacija 23-24	%	načrt 25-26
Ljubinj	100	97	97	100
Podbrdo	34	30	88	32
Soča	20	9	45	14
LPN Prodi	38	38	100	38
LPN Triglav	10	12	120	16
SKUPAJ	202	186	92	200

Tabela 10: delež starostno spolnih razredov v odvzemu

starostni razred	M	Ž
Mladi	25%	30%
2 in večletni	25%	20%

dopustna odstopanja:

-100%

Prvi del seje se je zaključil ob 18. uri.

Zapisal: Peter Razpet

Priloga 1:

PODATKI O IZPLAČANIH ŠKODAH:

Podatki za LD

vsota v EUR

Oznake vrstic	2020	2021	2022	2023	2024	Skupna vsota
divji prašič	12940,47	11615,46	8305,01	4785,79	20510,74	58157,47
jazbec				0	15	15
navadni jelen	222,7	1534	1596,81	6613,5	3129,64	13096,65
siva vrana				120		120
srna	0	20	0	163,5	103,6	287,1
Skupna vsota	13163,17	13169,46	9901,82	11682,79	23758,98	71676,22

Jelenjad, skupaj za LD in LPN

leto	skupaj (N)	skupaj EUR
2020	20	2352,7
2021	28	6234
2022	59	11912,64
2023	46	19792,5
2024	39	16169,64

Ad 2

Kraj in datum: Tolmin, Tumov drevored 17, 24. 2. 2025

Zapisnik: Predhodnega usklajevanja s predstavniki TRI OZUL in KGZS

Pričetek seje: ob 18. uri

Sestanek predstavnikov OZUL TRI LUO, LD in KGZS

Predstavniki KGZS

Anka Miklavič Lipušček (v nadaljevanju AML)

Matevž Pretner (v nadaljevanju MP)

Peter Šorli (v nadaljevanju PŠ)

Peter Razpet (v nadaljevanju PR)

Ludvik Velikonja predsednik IO OZUL TRI LUO (v nadaljevanju LDP)

- MP je prosil za info v povezavi z odvzemom za vrsti šakal in jelen.
- LDP je pojasnil potek odobritve nočnega lova jelenjadi, glede šakala je pojasnil potek postopkov za povečanje načrtovanega odvzema za vrsto šakal.
- AML je predstavila pobudo KGZS za odobritev nočnega lova
- PR je predstavil potek odobritve in izdaje odločbe za odstrel šakala in jelena.
- MP se je zanimal o dobi veljavnosti odločbe in o višini načrtovanega odstrela za vrsto šakal.
- PR je podal v odgovor mnenje o višini načrtovanega odstrela za vrsto šakal pri sto osebkih.
- AML se je zanimala, kdo je kontaktna oseba za usklajeno pošiljanje pobude med ZGS in KGZS za odstrel šakala na MKGP.
- PR je pojasnil, da je to on.
- LDP je pojasnil pomen OZUL-a pri pošiljanju vlog na MKGP.
- Predstavniki različnih LD so izrazili mnenje, da je za zmanjšanje populacije jelena pomemben predvsem odvzem osebkov iz rodnega dela populacije.
- PŠ je predstavil problem prevelike populacije jelenjadi zaradi pritiskov na kmetijske površine.
- Sašo Hrovat (TNP) je predstavil problem napačne strukture odstrela v preteklosti.
- PR je predstavil omejitve desetletnega načrta LUO glede strukture odvzema.
- AML je ocenila, da prvo pašo na kmetijskih površinah popase divjad in predlagala, da se sprostí odstrel moškega dela populacije jelenjadi.
- MP se je zanimal glede razlik v določanju višine odvzema po posameznih LD.
- PR je pojasnil, da je to odraz razmer v posameznih LD.
- MP je predlagal določitev minimalnega števila odvzema na posameznega lovca v LD.
- Predstavniki LD so predstavili vpliv terenskih razmer na obremenitev posameznega uplenitelja.
- LDP je predstavil demografske razmere v LD.
- PR je predstavil pogled MKGP na temo nočnega lova.
- Marko Pretner je predlagal izdelavo karte lokacij odvzema za posamezne LD kot osnovo za določanje dejanskih lovnih površin.
- Sašo Hrovat (TNP) je izrazil mnenje, da je za nastalo ekspanzijo populacije jelena odgovorna državna kmetijska politika.
- MP je podal mnenje, da na letni ravni zaradi divjadi izgubi 50% živalske krme. Zato predlaga, da se v LPN Triglav odstrel jelena poveča.
- PŠ je vprašal, če se lahko ob kadrovski okrepitvi lovcev v TNP pričakuje povečanje odstrela jelenjadi.
- Sašo Hrovat (TNP) se s predlogom strinja.
- AML je poudarila sinergijski učinek vseh deležnikov v okolju.
- KGZS je podala predlog, da se odpravi omejitev lovne dobe za moški del populacije jelena.

- Igor Volk (LD Kobarid) je predlagal spremembo uredbe glede lovnih dob.
- Srečko Smrekar (LD Podbrdo) je kot ukrep za povečanje realizacije odvzema jelenjadi predlagal stimulacijo s strani države, kot jo poznamo pri divjem prašiču (Zakon APK).

Zaključek seje ob 19:45 uri.

Zapisal: Janez Pagon

Priloga 7: Zapisnik sestanka Strokovnega sveta ZGS OE Tolmin, ki je določil osnutek načrta

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Tolmin

Šifra: 900-33/2025-2

Datum: 24. 3. 2025

ZORAN
ZAVRTANIK

Digitalno podpisal
ZORAN ZAVRTANIK
Datum: 2025.03.24
12:20:01 +01'00'

Z A P I S N I K

Dogodek: 7. seja Strokovnega sveta OE Tolmin

Vabljeni: Edo Kozorog, mag. Janez Pagon, Helena Zorn, Peter Razpet, Zoran Zavrtanik,

Sodelovali: Edo Kozorog, mag. Janez Pagon, Helena Zorn, Peter Razpet, Zoran Zavrtanik.

Oseba, ki je vodila sejo: Zoran Zavrtanik (predsednik)

Dnevni red:

1. Pregled in potrditev zapisnika prejšnje seje in sprejem dnevnega reda.
2. Potrditev teme strokovne naloge Hinka Hvale, inž.gozd..
3. Določitev osnutka dvoletnega lovsko upravljavskega načrta za Triglavsko LUO za leti 2025- 2026.
4. Določitev osnutka dvoletnega lovsko upravljavskega načrta za Zahodno visoko kraško LUO za leti 2025- 2026.
5. Pregled pripomb in predlogov na razgrnitvi GGN za GGE Predmeja.
6. Razno.

Na zapisnik pretekle seje ni bilo pripomb. Kozorog je opozoril, da velja tudi za strokovni svet poslovnik Zavoda, po katerem je potrebno gradivo za seje posredovati najmanj 7 dni prej, v izjemnih primerih (kamor sodi tudi sprejemanje LUN), pa vsaj kakšen dan prej.

AD1:

Zapisnik prejšnje seje je bil soglasno potrjen in sprejet dnevni red.

AD2:

Soglasno je bil sprejet naslednji

Sklep št. 9: Potrdi se temo strokovne naloge Hinka Hvala: Gozdnogojitveni načrt za oddelka 117 in 119 v GGE Kanomlja z dodatno obravnavo problematike objedanja gozdnega mladja po parkljasti divjadi.

AD 4.

Peter Razpet je predstavil vsebino dvoletnega lovsko upravljavskega načrta (LUN) za Triglavsko (TRI) lovsko upravljavsko organizacijo LUO za leti 2025- 2026. Višina odvzema jelenjadi je v višini usklajenega odvzema s pristojno LUO, izhodišča pa so bila predstavljena tudi predstavnikom KGZ.

V razpravi je Kozorog opozorila naslednje:

- Iz zapisnika Zavoda z usklajevanja s predstavniki LUO KGZ je potrebno izločiti sklep IO LUO, da je usklajena višina odvzema za jelenjad, ta sklep naj zapiše IO ZVK v svojem zapisniku. V zapisniku Zavoda mora biti samo navedeno, da se je višina usklajevala in na kakšen način.
- V preglednicah 3.1.1. v obeh načrtih je potrebno zapisati, da gre za letne škode v navedenem obdobju, v vseh preglednicah načrtovanih odvzemov pa je potrebno napisati, da se količina nanaša na obdobje 2025-26 in enoto mere (kosov, osebkov).
- Predvidena višina odvzema jelenjadi po njegovem mnenju ne sledi cilju zmanjšanja številčnosti, povečanje v dvoletnem načrtu ne sledi niti izrazito linearnemu trendu povečevanja realizacije odstrela, ki je v preteklih letih znatno presehalo načrtovani odstrel.

- Predvideno je sicer 12 % povečanje glede na realizirani odstrel (ki je bil 22 % višji, od načrtovanega), vendar je večino, kar 50 % povečanje predvideno v LPN Triglav, le 5 % povečanje pa v ostalih loviščih LD.

Razpet je podal naslednja pojasnila:

- Načrt je bil izdelan na podlagi enotne predloge, bo pa upošteval predlagane tehnične dopolnitve preglednic.
- Načrt poleg povečanja odvzema predvideva vezavo na 30 % odvzema košut v loviščih, kar bo povečalo učinek a hkrati otežilo izvajanje večjega odvzema. V LPN Triglav, kjer je prisoten trop volkov, pa tako visoka vezava košut ni možna, zato je predviden bistveno višji odzem.
- Dolgoročni načrt predvideva zmanjšanje številčnosti jelenjadi zlasti na Otavniku, Podbrdu, Kolovratu in Mežakli, zato je predvideno znatno višje povečanje v loviščih na teh območjih.

Po razpravi je bil dan na glasovanje naslednji

Sklep št. 10: Sprejme se osnutek dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta (LUN) za Triglavsko (TRI) LUO za leti 2025- 2026 s tem, da se višino odvzema jelenjadi poveča na 2730 osebkov v dveh letih, oziroma za 126 osebkov pretežno v lovskih družinah.

»ZA« sprejetje sklepa je glasovalo 4 članov sveta, 1 glas je bil vzdržan.

AD 4.

Peter Razpet je predstavil vsebino dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta (LUN) za Zahodno visoko kraško (ZVK) LUO za leti 2025- 2026.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da predvideno povečanje odvzema (15) zagotavlja doseganje dolgoročnega cilja zmanjšanja gostote jelenjadi na sprejemljivo raven. Zato je bil dan na glasovanje naslednji

Sklep št. 11: Sprejme se osnutek dvoletnega LUN za ZVK LUO za leti 2025- 2026.

Sklep je bil sprejet soglasno.

AD 5:

Članom sveta so bila posredovane pripombe SiDG na GGN GGE Predmeja, in posamezna stališča načrtovalcev do pripomb, zato opredelitev do stališč do pripomb ni bila možna. Poudarjeno pa ej bilo naslednje:

- Predlog gozdnogospodarskega načrta mora biti v vsebinah, na katera utemeljeno opozarja SiDG, temeljito dopolnjen z dodatnimi analizami in pojasnili. Dodatna pojasnila in utemeljitve so potrebna predvsem pri znižanju prirastka in lesne zaloge (kar je vzrok tudi za absolutno znižanje MP), pomanjkljivosti izvajanja preteklega načrta, zaradi česar cilji niso bili doseženi, načrtovani ukrepi in njihova intenzivnost v predlogu načrta.
- Pripombe, ki ne bodo upoštevane v predlogu načrta, morajo biti strokovno pojasnjene in utemeljene v gradivu za svet OE, ki mora biti pripravljeno pravočasno, vsaj 10 dni prej.

AD 6:

- Na poslani osnutek vabilo s točkami dnevnega reda za svet OE, ki bo dne 14. 4. 2024, ni bilo pripomb. Gradivo, ki je navedeno v vabilu po posameznih točkah, se pošlje vodji OE in bo poslano članom sveta najmanj 1 teden pred sejo.
- Vodja OE je podal informacijo, da v kratkem poteče razpis za pripravnika, nekaj prijav je že prispelo. V razgovorih in ob izboru kandidata bo preverjena možnost pomoči pripravnika zaradi bolniške odsotnosti RG v KE Gorica. Glede na njegovo odsotnost je odprta tudi možnost predloga za nadomestno zaposlitev.

Zapisal:
Edo Kozorog

Zoran Zavrtanik
Predsednik strokovnega sveta